

Het kán in Amsterdam

Verkiezingsprogramma 2026-2030

D66
amsterdam

Het kán in Amsterdam

Voorwoord

Amsterdam is de beste stad van de wereld. Met de mooiste grachten, de leukste culturele evenementen en mensen en ideeën van over de hele wereld. Ik ben trots dat ik de afgelopen vier jaar heb mogen werken aan de stad waar ik geboren ben en waar ik mij vrij voel. Ik voel me thuis bij D66. Wij zijn de partij van problemen oplossen. Niet blijven hangen in gedoe. Samenwerken. Doen. Lukt iets niet in één keer, dan sturen wij bij. Want het kan wél.

Hoe mooi en trots we ook op onze stad zijn, de stad dreigt vast te lopen. Te weinig woningen en leraren, te veel kinderen die opgroeien in ongezonde huizen, vrouwen die zich te vaak onveilig voelen in onze straten en afval dat zich opstapelt. Ook voelen bewoners zich te vaak machteloos tegenover hun eigen overheid en zet toerisme de leefbaarheid onder druk. De hoeveelheid uitdagingen die onze stad kent, kan moedeloos maken. Maar D66 is optimistisch: Amsterdam betekent veerkracht, durven en aanpakken. Wij geloven in Amsterdam. Wij geloven dat het wél kan - en hebben de ideeën om het te doen!

Veel meer woningen. D66 bouwt 125.000 nieuwe woningen tot 2040. Betaalbare huizen, met oog voor kwaliteit en duurzaamheid. Voor Amsterdammers die op zoek zijn naar een eigen plek om hun dromen na te jagen. Voor mensen wiens leven stilstaat door de wooncrisis. Naast bouwen investeren wij óók in de bestaande stad, zodat geen enkel kind meer in een schimmelwoning hoeft op te groeien. Iedereen verdient een fijn, gezond thuis.

Doorbraken in het onderwijs zijn nodig. Want goed onderwijs is het fundament om kinderen te helpen hun dromen te verwezenlijken. We pakken het schreeuwend tekort aan leraren aan met een **gouden lerarenticket**: we vergoeden de opleiding van wie in Amsterdam leraar wil worden én blijven. We bouwen ook meer lerarenwoningen, zodat onze leraren hier kunnen wonen.

Kinderen moeten zich vrij en veilig bewegen door onze stad. We stellen onszelf bij nieuwe plannen de simpele vraag: helpt dit een kind van acht om veiliger en vrijer door de stad te kunnen bewegen? Daarom verdwijnen opgevoerde fatbikes uit het straatbeeld, geven we ruimte terug aan voetgangers en fietsers en gaan we door met maatregelen zoals 30 km/u.

D66 wil een overheid die voor mensen werkt, met een menselijk gezicht en waarbij uitvoering centraal staat. We geven handhavers en loketmedewerkers meer vertrouwen, en zorgen voor **meer direct contact tussen ambtenaren** en Amsterdammers. De gemeente creëert vertrouwen, door vertrouwen te geven aan initiatieven uit de stad, en bewoners en ondernemers de ruimte te geven.

Amsterdam Fonds 850: hiermee investeren we in de stad van morgen. We beschermen de stad tegen de gevolgen van klimaatverandering zoals overstromingen, hitte en droogte. We planten 25.000 bomen voor een groene en koele stad, te beginnen in de wijken die het meest kwetsbaar zijn voor hitte. Zo viert Amsterdam haar 850e verjaardag groener, gezonder en mooier.

We vinden dat bezoekers ook moeten bijdragen aan de uitdagingen van de stad. Daarom verhogen we de toeristenbelasting. De extra inkomsten gebruiken we deels om woningen in de binnenstad toe

te voegen, door €100 miljoen te investeren in het transformeren van binnenstadspanden naar woningen. Ook gebruiken we het geld voor een schonere stad.

Dit zijn grote dromen. En D66 kan en wil hier morgen mee beginnen. Niet alleen. Maar samen met Amsterdammers, onze ondernemers, kunstenaars en vakmensen. Samen maken we Amsterdam beter.

Het kan wé!

Melanie van der Horst

Lijsttrekker D66 Amsterdam

Inleiding

Ons verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 begint met onze visie op de toekomst van Amsterdam. Daarna volgt een praktisch deel, met concrete ideeën en maatregelen. In dat deel beantwoorden we zes vragen over de toekomst van Amsterdam. Hiermee willen we reflecteren op de grote vraagstukken van de stad. De antwoorden, onze ideeën voor de komende jaren, maken Amsterdam vrijer, veiliger en eerlijker.

Inhoudsopgave

DE AMSTERDAMSE BELOFTE VAN VRIJHEID	9
PRAKTISCH VERKIEZINGSPROGRAMMA	14
Hoe ontwerpen en verdelen we de schaarse ruimte in de stad?	14
Wonen	14
Verblijven en verplaatsen	18
Openbaar vervoer	20
Hoe richten we de stad zo in, dat Amsterdammers gezond en gelukkig kunnen samenleven?	22
Zorg en welzijn	22
Afval	25
Groen en klimaatadaptatie	27
Isoleren en verduurzaming	28
Sport en bewegen	29
Hoe geven we de Amsterdamse economie de ruimte?	32
Lokaal ondernemerschap	32
Toerisme	34
Duurzame en circulaire economie	36
Internationaal / Economische Hub Amsterdam	37
Schiphol en haven	38
Hoe bieden we Amsterdammers een kansrijke toekomst?	39
Onderwijs	39
Studenten	41
Armoede	43
Tegengaan jeugdcriminaliteit	44
Opvang en integratie	45
Hoe kan de gemeente het vertrouwen van Amsterdammers vergroten?	47
Vertrouwen door beter uitvoeren	47
Amsterdammer en gemeente	48
Financiën	49
Participatie	50
Openbare orde en veiligheid	51
Digitalisering	53
Hoe bouwen we een stad waarin vrijheid, ontmoeting en culturele rijkdom het dagelijks leven betekenis geven?	57
Kunst-, cultuur- en mediasector	57
Nachtleven	59
ARTIS	60
Veiligheid en bewegingsvrijheid voor iedereen	61
VERKIEZINGSPROGRAMMA'S DEELAFDELINGEN	64
Centrum	64
Nieuw-West	68

Noord	71
Oost	75
West	80
Weesp-Driemond	83
Zuid	88
Zuidoost	92

Hoofdstuk 1

De Amsterdamse belofte van vrijheid

De Amsterdamse belofte van vrijheid

De belofte van Amsterdam is vrijheid. Al eeuwenlang trekt Amsterdam mensen van heinde en verre, omdat ze geloven dat ze hier, door die vrijheid, een eerlijke kans krijgen op geluk, vooruitgang en welvaart. Amsterdam is een wereldstad geworden door vrijheid, handel en een open grondhouding naar nieuwkomers. Het heeft de stad vooruitgang gebracht en rijk gemaakt.

Vandaag is Amsterdam bovenal een thuis voor bijna een miljoen mensen, met meer dan 180 nationaliteiten. Zoveel Amsterdammers, zoveel dromen. Overal in de stad krijgen die dromen dagelijks vorm. In Noord ontdekt een jonge meid dat ze gek is op wiskunde. Op onze mbo-instellingen werken studenten aan de droom om met robots huizen te bouwen. In Sloterdijk droomt een internationale start-up van een volledig duurzame eiwitproductie voor ons voedsel. Alle dromen bewijzen dat de belofte van Amsterdam levensrecht is; zij bouwen hier aan hun eigen toekomst, en die van onze stad.

De belofte van Amsterdam was nooit vanzelfsprekend. Juist door oog te hebben voor onze geschiedenis, kunnen we samen een toekomst bouwen waarin de belofte van Amsterdam voor iedereen geldt. Op bepalende momenten heeft daadkrachtige politiek geleid tot vooruitgang voor alle Amsterdammers. Van de grote 19e-eeuwse stadsuitbreidingen, zoals Plan Zuid en West, tot aan het verbeteren van het onderwijs en aan het verplaatsen van vervuilende industrieën uit het stadshart. Wat destijds revolutionair was, is nu vanzelfsprekend.

Ook vandaag zijn daadkrachtige politieke plannen nodig om de belofte van Amsterdam in stand te houden. Want niet alle Amsterdammers hebben gelijke kansen op vrijheid, vooruitgang en welvaart. Door ruimtegebrek staan de woningbouw, de energietransitie en de verkeersveiligheid in de stad onder druk. Ondertussen groeit de stad door en zoeken steeds meer mensen een huis in Amsterdam. Het lerarentekort en de Haagse politieke stilstand beperken de kans op goed onderwijs. De tekorten in de zorg lopen op, terwijl de vergrijzingspiek nog moet komen, en Amsterdamse jongeren worstelen steeds vaker met mentale problemen. Er bestaan hardnekkige gezondheidsverschillen tussen stadsdelen. Met als platte scheidslijn: wie rijk is of aan de universiteit heeft gestudeerd, leeft gezonder en langer.

Amsterdam kan deze uitdagingen aan. Met politiek die durft; die sociaal-liberaal, vooruitstrevend en daadkrachtig is. Terwijl de wereld soms in de achteruit lijkt te gaan, kiest D66 bewust voor de andere weg, die van vrijheid, vertrouwen en vooruitgang. Waarbij kansengelijkheid voor D66 de basis van vrijheid is. Iedere Amsterdammer verdient een gelijke kans op de belofte van vrijheid, ongeacht de plek van je wieg, huidskleur of hoe je je identificeert. Dat vraagt om een stad waar iedereen gelijk

behandeld wordt, en de vrijheid heeft zichzelf te zijn. We doen het samen, laten niemand vallen en staan op tegen haat- en angstpolitiek.

Kansengelijkheid begint bij goed onderwijs, maar reikt verder dan het klaslokaal. Het gaat erom dat jongeren in aanraking komen met mensen, culturen en ideeën buiten hun eigen omgeving. Cultuur vormt daarom een fundament van kansengelijkheid. Wij willen dat jongeren de kans krijgen om kennis te maken met cultuur. Zo kunnen zij hun talent ontdekken en hun horizon verbreden. Zo hebben zij de vrijheid om hun eigen pad te kiezen, of dat nu het podium is of de werkplaats.

Op grote thema's, zoals wonen, veilige en leefbare openbare ruimte en gezondheid, is een actieve gemeente nodig. Zeker wanneer onrechtvaardige verschillen gelijke kansen in de weg staan. Ook als het publieke belang geschaad wordt, door bijvoorbeeld marktfalen. Willen we dat gemeente hier doorbraken kán creëren, dan moet het functioneren van de organisatie wel beter. Vooral de uitvoering verdient meer aandacht. Geen doolhof van loketten, maar proactief Amsterdammers helpen. Dat begint bij vertrouwen en vrijheid geven aan ambtenaren, Amsterdammers en ondernemers.

Tegelijkertijd geloven wij als sociaal liberale partij in de zelfredzaamheid van Amsterdammers. De gemeente kan veel, maar zeker niet alles. Wij staan voor een overheid die naast Amsterdammers staat, niet tegenover hen. Dat betekent: problemen zoals afval aanpakken en initiatieven uit de samenleving ondersteunen - zonder ze in de weg te zitten. Daarom geven wij bedrijven en buurtinitiatieven de vrijheid en ruimte om bij te dragen. Zo versterken we hun eigenaarschap over Amsterdam.

Het succes van onze stad trekt veel nieuwe inwoners, bezoekers en bedrijven. De druk op schaarse ruimte neemt toe, en deze ingewikkelde ruimtelijke puzzel vraagt om innovatieve keuzes. Amsterdam dreigt een stad te worden voor degenen met een sociale huurwoning of een dikke portemonnee. Hiermee verliest de stad haar diversiteit. Daarnaast zitten velen door de wooncrisis vast in een woning die niet past bij hun situatie. Zoals ouderen op drie hoog in een gezinswoning en gezinnen in te krappe woningen. Dat kán anders.

Méér bouwen is de ambitie. We willen 125.000 extra huizen bouwen voor 2040, waarvan een groot deel betaalbare koopwoningen zijn en 40 procent middenhuur is. Daarbij bouwen we passend zodat de doorstroom op gang komt. Hiermee komt er veel ruimte op de woningmarkt. We gaan niet beloven dat iedereen binnen een paar weken een huis vindt. Wel dat ons woonbeleid bescherming biedt tegen marktfalen en een eerlijke toegang tot een woning geeft.

D66 wil diverse wijken waarin bewoners elkaar kunnen ontmoeten, leren kennen en helpen. We blijven bouwen maar met oog voor de bestaande stad. De inkomsten van woningbouw zetten we in om voorzieningen te realiseren en om Amsterdam schimmelwoning vrij te maken in 2030. Want als er nieuwe woontorens verrijzen terwijl de buren in oude woningen met schimmel, tocht en achterstallig onderhoud zitten, leidt dat begrijpelijkerwijs tot frustratie en vervreemding.

Iedereen moet zich vrij, veilig en gezond kunnen verplaatsen. Wij zetten kinderen op één. Daarom is ons uitgangspunt dat een achtjarige veilig en zelfstandig naar school kan fietsen, en dat een vrouw 's avonds prettig en veilig alleen naar huis kan en wil lopen. We richten meer fietsstraten in, waar de auto te gast is. Hiermee verminderen we gevaarlijke snelheidsverschillen. Daarnaast blijven we strijden voor regels om e-bikes een veiligere plek in het verkeer te geven. De auto neemt veel ruimte in onze stad. Dat is niet meer vanzelfsprekend, maar we erkennen wel dat de auto een belangrijk vervoermiddel blijft.

Gezondheid is een basisvoorwaarde om in vrijheid van de stad te kunnen genieten. Wie gezond zijn pensioen haalt, kan nog jarenlang genieten van al het moois dat Amsterdam te bieden heeft. Voor betere gezondheid, zetten we het centraal in alle beleidsterreinen, in plaats van alleen vanuit zorg. Iemand met hoofdpijnklachten vanwege schulden heeft bijvoorbeeld meer baat bij schuldhulpverlening dan aan zorg. Daarbij gelooft D66 dat het belangrijkste instrument tegen gezondheidsproblemen en kosten preventie is. Met speeltuinen, sportvelden en uitnodigende ontmoetingsplaatsen in de wijk, geven we mensen de kans om te bewegen.

Bedrijven zijn onmisbaar voor de stad. Lokale ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, innovatie en levendigheid. Het aanpakken van de grote uitdagingen om een duurzaam en toekomstgericht verdienvermogen te bouwen, kan alleen als we samenwerken met het bedrijfsleven en hun kracht gebruiken. Wij denken bij economisch beleid vanuit brede welvaart: vooruitgang betekent niet enkel meer geld of groei, maar gaat ook om een verbetering in de kwaliteit van leven. Daarom is er minder ruimte voor laagwaardige productie, fossiele industrie en toeristische monocultuur. Als ondernemers en bedrijven bijdragen aan de stad krijgen ze van D66 de ruimte en het vertrouwen.

D66 gelooft in innovatie als motor van een duurzame en eerlijke economie. Nieuwe ideeën, technologieën en werkwijzen maken de samenleving welvarender. Zo houden we de Amsterdamse economie dynamisch en concurrerend. Dat vraagt om een sterk ecosysteem waar bedrijven, overheid en onderwijsinstellingen de krachten bundelen. Om een krachtige Amsterdamse economie in 2040 te hebben wil D66 Amsterdam op vier kernsectoren zich sterker positioneren: Life & Health Sciences, AI & Tech, de culturele en creatieve sector en de schone maakindustrie.

De belofte van Amsterdam, gebouwd op vrijheid, ondernemingskracht en geloof in vooruitgang, is niet vanzelfsprekend. Opnieuw en opnieuw moeten we de belofte waarmaken om onze stad toekomstbestendig te houden. De huidige uitdagingen vragen om daadkrachtig bestuur dat vertrouwen geeft. Dat kan alleen als we vrijheid, verbondenheid en ondernemingszin blijven omarmen.

We vertrouwen Amsterdammers, ambtenaren en ondernemers, zodat ze eigenaarschap voelen over de stad. D66 wil dat de gemeente geen tegenpartij is, maar een bondgenoot. We doen het samen en dat betekent dat we elkaar vertrouwen. We doen er alles aan om middeninkomens, studenten en nieuwe Amsterdammers een goede en rechtvaardige toegang tot de woningmarkt te geven. We richten de publieke ruimte zo in, dat echt iedereen zich zelfstandig en vrij kan verplaatsen. We versterken, samen met het bedrijfsleven en onze ondernemers, het duurzame verdienvermogen van onze stad.

We willen een stad van de voorhoede zijn: altijd met de blik op de toekomst, maar barmhartig voor Amsterdammers die niet als eerste nieuwe trends omarmen. Een stad waar jonge mensen vrij, gezond en veilig kunnen opgroeien. Waar iedereen de vrijheid heeft om zichzelf te zijn en hand in hand over straat te lopen. Een stad met ruimte voor nieuwe en oude Amsterdammers, omdat we blijven bouwen aan een complete stad, waar het verleden je op de grachten verwelkomt en de toekomst voor je voeten ligt. Dát is het Amsterdam dat wij samen met jou willen bouwen.

Hoofdstuk 2

Praktisch verkiezingsprogramma

Praktisch verkiezingsprogramma

Hoe ontwerpen en verdelen we de schaarse ruimte in de stad?

We willen dat het woonbeleid, de inrichting van de openbare ruimte en het openbaar vervoer de vrijheid en zelfstandigheid van Amsterdammers vergroten.

Een dak boven je hoofd is de basis voor ontplooiing, vrijheid en kansen. Wonen is geen luxe, maar een recht. Of je nu starter bent, een gezin vormt of later in je leven opnieuw begint: iedereen verdient een fijne betaalbare plek. Wij staan voor een woningmarkt die rechtvaardig en toegankelijk is, met keuzevrijheid voor iedereen.

Wij maken ook ruimte in de stad zodat Amsterdammers zich vrij, betaalbaar en veilig kunnen verplaatsen. Dat geeft Amsterdammers vrijheid om te leven, te werken, uit te gaan en een opleiding te volgen in alle delen van de stad. Een goed bereikbare stad ligt aan de basis van gelijke kansen. Dat vraagt om scherpe keuzes, want de stad groeit en niks doen betekent dat de stad vastloopt.

Hoe veilig mensen zich buiten voelen, hangt samen met hoe wij onze straten, parken en pleinen inrichten en verlichten. Wij willen dat een achtjarige Amsterdammer veilig en zelfstandig naar school kan fietsen. We willen ook dat vrouwen, ook 's nachts, zich veilig voelen om alleen naar huis te lopen. We richten door hun ogen onze openbare ruimte in. Want als het voor hen werkt, dan werkt het voor iedereen.

Wonen

Amsterdam kampt met een wooncrisis: te veel mensen vinden geen passende, betaalbare woning, terwijl de stad blijft groeien. Niet alleen woningzoekenden, maar ook Amsterdammers lopen vast. Veel mensen zitten vast in een woning die niet meer past bij hun situatie. Ouderen en gezinnen kunnen vaak niet doorstromen naar een passende woning, en studenten vinden nauwelijks plek. De wachtlijsten voor sociale huur zijn lang en veel kinderen van Amsterdammers zien geen kans meer om in de stad te blijven wonen. Dat kan en moet anders.

Wij maken ons sterk voor een gemengde en evenwichtige stad. Een stad waar ook leraren, verpleegkundigen, politieagenten, studenten en starters kunnen wonen. Een stad waar in alle buurten ruimte blijft voor Amsterdammers met lagere en middeninkomens. Zo voorkomen we zowel dat er wijken ontstaan die alleen voor de rijken zijn, als wijken waar juist geen hogere inkomens wonen. Daarom willen we geen wijken met minder dan 30% sociale huur, maar ook niet meer dan 50% per wijk.

Wij kiezen voor betaalbare woningen, versnelling van bouwprojecten en betere bescherming van huurders tegen uitbuiting. We bouwen gemengde, groene, klimaatbestendige en mooie wijken, met oog voor duurzaamheid en innovatie, samen met huidige en toekomstige bewoners. Met betere doorstroming en aandacht voor elke levensfase – van starter tot senior – zorgen we ervoor dat iedereen in Amsterdam een passende woning kan vinden.

Wij laten zien dat het kan: veel woningen bouwen. Dat doen we al en daar gaan we vol mee door. Betaalbare woningen voor middeninkomens, vitale beroepen, ouderen en studenten hebben de prioriteit. Om dit te realiseren zijn de woningcorporaties belangrijke partners. Naast doorbouwen gaat D66 de komende periode ook de bestaande stad verbeteren, door tocht- en schimmelwoningen aan te pakken. Met als resultaat dat Amsterdam in 2030 geen schimmelwoningen meer kent. Daarnaast maken wij ons hard voor dak- en thuislozen, waarbij we uitgaan van de *Wonen Eerst-aanpak*: eerst een woning, daarna begeleiding.

We leggen onze ambitie ook vast: 125.000 nieuwe woningen erbij bouwen voor 2040, met HavenStad als motor van deze groei. Daarvan zijn 17.500 ouderenwoningen en 7.500 studentenwoningen. Onze doelstelling groeit van 7.500 woningen per jaar in 2026 naar 9.000 in 2030. We kiezen voor duidelijke en haalbare bouwdoelen, versnellen procedures en zetten in op duurzame bouwmethoden zoals houtbouw. We verdichten bestaande buurten en bouwen nieuwe wijken aan de stadsranden. Als dat bouwen ten koste gaat van een stuk weiland, zorgen we altijd dat bestaande wijken groener worden en dat nieuwe wijken veel kwalitatief groen krijgen.

We bouwen niet alleen veel, maar ook evenwichtig. We willen zoveel mogelijk betaalbare huizen bouwen, met nadruk op de middenhuur. We kiezen voor een verdeling van 30% sociale huur, 40% middensegment en 30% vrije sector. Dit is een flexibele en realistische mix, die als richtlijn dient. Anders zet de gemeente zichzelf vast en komen er minder huizen en voorzieningen bij.

Om betaalbare woningen te realiseren zijn vriesectorwoningen onmisbaar; zonder deze inkomsten lukt het niet om projecten financieel haalbaar te maken. De huidige verdeling van slechts 20% vrije sector leidt tot de bouw van voornamelijk grote en dure koophuizen, omdat een paar huizen het

hele project financieel moeten dragen. Door meer in de vrije sector te bouwen kunnen we meer koopwoningen realiseren van €400.000 tot €600.000. Aan deze woningen is een enorme behoefte, zeker onder starters en middeninkomens.

De woningen die we bouwen moeten goed aansluiten op de vraag. Wat een passende woning is, verschilt sterk per doelgroep. Voor veel studenten is dat een huis met de gezelligheid van een gedeelde woonkamer. Terwijl werkende jongvolwassenen en jonge stellen heel andere eisen stellen aan een woning. We bouwen gericht woningen voor ouderen, gezinnen en middeninkomens, zodat de doorstroom op de woningmarkt op gang komt. Zo komen er weer woningen vrij voor anderen die een plek zoeken die bij hun levenssituatie past.

We vinden dat de woningbouw dient bij te dragen aan de hele stad. Daarom gebruiken we een deel van de bouwopbrengsten voor het verbeteren van bestaande wijken. Dat doen we bijvoorbeeld door schimmelwoningen aan te pakken, achterstallig onderhoud van de openbare ruimte weg te werken en meer groen in de wijken te realiseren. Zo vloeien de bouwopbrengsten terug naar de stad, zodat iedereen profiteert van de groei van Amsterdam.

We bouwen een complete stad met voldoende voorzieningen. Zo gaat de bouw van een nieuwe wijk altijd samen met de aanleg van goede ov-verbindingen, scholen, zorg, sport en culturele voorzieningen. Zo bouwen we niet alleen veel, maar ook eerlijk, toekomstgericht en in het belang van alle Amsterdammers.

Concrete maatregelen - Bouwen aan een veelzijdige stad:

- We hebben een hoge bouwambitie, waarbij het aantal nieuwe woningen jaarlijks groeit.
  - We willen groeien van 7.500 woningen per jaar in 2026 naar ruim 9.000 per jaar in 2030.
  - We bouwen 125.000 woningen voor 2040, met Haven-Stad als motor voor deze groei.
- We blijven bouwen aan een sociale en diverse stad; daarom kiezen we voor een flexibele verdeling van 30% sociale huur, 40% middenhuur en 30% vrije sector, dit is huur en koop. De verdeling is geen rigide rekenregel per project, maar een richtlijn. We kiezen voor een groter aandeel vrije sector (huur en koop), omdat we anders onvoldoende betaalbare woningen kunnen bouwen. Met de extra opbrengsten investeren we bovendien in de verbetering van bestaande buurten en nieuwe voorzieningen.
- We willen zoveel mogelijk betaalbare woningen bouwen. Door de hoge WOZ waarde in Amsterdam valt een nieuwbouwwoning van rond de 45 m² al snel buiten de maximale middenhuur van €1.300 per maand (prijspeil 2025). Om iets grotere woningen mogelijk te maken onderzoeken wij een uitbreiding van het middensegment met huren even boven de grens van de middenhuur, het zogenaamde middensegment-plus.

- We maken afspraken om meer koopwoningen te bouwen in het betaalbare segment van €400.000 tot €600.000, omdat veel starters en middeninkomens hier behoefte aan hebben.
- We gebruiken een deel van de bouwopbrengsten voor het verbeteren van bestaande wijken: we pakken schimmelwoningen aan; Amsterdam schimmelvrij in 2030, werken we achterstallig onderhoud weg en realiseren meer groen. Zo gebruiken we de opbrengsten van nieuwbouw om het leven van Amsterdammers te verbeteren. Zo profiteren alle Amsterdammers van de groei van de stad.
- We streven naar gemengde en evenwichtige wijken met minimaal 30% sociale huur en maximaal 50% sociale huur.
- We richten een Raad van Woningzoekenden op waarmee woningzoekenden een stem krijgen in de bouwplannen. Zij hebben nu niets in te brengen, terwijl zij wel het hardst getroffen worden door de wooncrisis.
- We verdichten de bestaande wijken en bouwen aan de randen van de stad, zoals Haven-Stad. We blijven groen rondom de stad beschermen. Als de stadsuitbreiding toch ten koste gaat van bijvoorbeeld een weiland, dan staat hier altijd tegenover dat we groen aanleggen in de omgeving. Ook bij het verdichten van wijken leggen we nieuw groen en natuur aan in de directe omgeving. Zo groeit Amsterdam zonder dat de leefbaarheid verloren gaat.
- We bouwen wijken met veel kwalitatief groen en oog voor architectonische en stedenbouwkundige kwaliteit.
- We investeren in kwetsbare wijken relatief meer in buurtvoorzieningen, onderhoud en de openbare ruimte, om zo gelijke kansen te bevorderen.
- We investeren in voorzieningen bij nieuwe woningbouwprojecten zodat er in elke nieuwe wijk voldoende scholen, groen, cultuur, OV, zorg en sport zijn.
- We beschermen Amsterdammers tegen beleggers en speculaties, door de zelfbewoningsplicht uit te breiden en strikte handhaving van de opkoopbescherming.
- We kiezen voor duurzame gebiedsontwikkeling en bouwen met oog voor de toekomst. We bouwen zoveel mogelijk met hout. Ook zetten we in op meer biobased materialen en hergebruik van bestaande materialen. Hiermee besparen we enorm veel CO₂ én bouwen we steeds vaker goedkoper dan met traditionele methoden.

Concrete maatregelen - Passend wonen:

- We stimuleren doorstroming op de woningmarkt. Dit doen we door mensen, zoals ouderen en gezinnen, te belonen en te begeleiden bij de verhuizing naar een passende woning.
- We geven bij nieuwbouwprojecten in Nieuw-West, Zuidoost en Noord buurtbewoners voorrang op 25% van de nieuwe woningen, met speciale aandacht voor jongeren en ouderen.
- We maken woningdelen door drie volwassen personen weer mogelijk zonder vergunning en zonder dat dit leidt tot omzetting naar onzelfstandige woningen. Veel huizen worden door de huidige regels door maximaal twee personen gebruikt, terwijl ze geschikt zijn voor meer. Dat is onuitelegbaar. Het toestaan van woningdelen met drie personen geeft duizenden Amsterdammers méér kans op een thuis.

- We bouwen 17.500 geclusterde ouderenwoningen voor 2040, inclusief gemeenschappelijke ontmoetingsruimtes.
- We stimuleren innovatieve woonvormen, zoals co-housing, wooncoöperaties en meergeneratielowoningen. In een meergeneratielowoning delen bewoners gemeenschappelijke ruimtes en voorzieningen, zoals een keuken, tuin of werkplaats. Dat heeft zowel praktische als sociale voordelen.
- We passen bij nieuwbouw zoveel mogelijk de NEN-norm Leidraad Toegankelijk Bouwen toe, zodat er ook plek blijft voor Amsterdammers met een fysieke of mentale beperking, chronische ziekten en ouderen.
- We geven vitale beroepsgroepen, zoals leraren, zorgmedewerkers en politieagenten, voorrang bij een sociale of middenhuurwoning.
- We kiezen doorbraaklocaties voor studentenhuisvesting, waar in één keer veel nieuwe huizen gebouwd kunnen worden, zoals bij de RAI en het AMC.
- We willen tenminste 7.500 studentenwoningen in en rond Amsterdam bijbouwen in de periode tot 2040. Daarbij zetten wij in op meer studentenhuizen met gedeelde voorzieningen, in plaats van studio's, omdat die duurder zijn, meer ruimte innemen en minder bijdragen aan het sociale studentenleven. Hierover maken we afspraken met DUWO, SSH en de universiteiten.
- We maken afspraken met universiteiten en hogescholen over het huisvesten van internationale studenten, zodat het aantal internationale studenten dat zij aannemen past bij het aantal beschikbare woningen.
- We reserveren een buffer van flexibele woningen voor dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld, in samenwerking met corporaties, zorginstellingen en andere bouwpartners.
- Wij blijven in Amsterdam statushouders met voorrang huisvesten in een sociale huurwoning, ongeacht een eventueel landelijk verbod.
- We staan voor snelle toewijzing van de woningen voor dak- en thuislozen volgens Wonen Eerst: geen verplichte opvangtrajecten vooraf, maar direct een sleutel in handen.

Verblijven en verplaatsen

De straten, parken en pleinen van onze stad zijn er niet alleen om van A naar B te komen. Het zijn plekken om elkaar te ontmoeten, te spelen, te sporten, rond te dwalen. De openbare ruimte is de plek waar je je veilig hoort te voelen. We zetten kinderen op één. Want een achtjarige moet alleen naar school kunnen fietsen. Ook gaan we de openbare ruimte inrichten door de ogen van jonge vrouwen, want zij zijn de otters van de openbare ruimte: als een jonge vrouw zich ergens prettig voelt, dan doet iedereen dat. Net zoals dat voor otters geldt in de natuur. De jonge vrouw is hiermee een goede graadmeter voor een veilige en gastvrije openbare ruimte. Waarin iedere Amsterdammer zich vrij, zelfstandig en op een gezonde manier kan bewegen.

De verwachting is dat er in 2050 een kwart miljoen méér Amsterdammers zijn en er 200.000 werkenden bijkomen. Als het aantal autobewegingen net zo hard stijgt, dan slokt de auto de openbare ruimte op en eindigt de stad onleefbaar. Om dit te voorkomen gaan we door met ‘Amsterdam maakt ruimte’, waarmee we de stad beter inrichten op fietsen en voetgangers. Zo blijft de stad leefbaar en wordt de stad beter bereikbaar voor noodzakelijk autoverkeer, zoals nood- en hulpdiensten.

We gaan nog meer fietsen. Het is gezond, goedkoop en neemt weinig ruimte in. Alleen steeds meer Amsterdammers voelen zich onveilig op de fiets. Dit heeft te maken met drukke fietspaden, waar steeds meer snelheidsverschillen zijn door elektrische vervoersmiddelen. Vooral fatbikes zorgen vaak voor onveilige situaties, hiervoor is eigenlijk geen plek op de drukke Amsterdamse fietspaden; het is niet passend en onveilig. Om hier iets tegen te doen is Amsterdam grotendeels afhankelijk van landelijke wetgeving. Maar wij zoeken de wettelijke grenzen op om dit probleem aan te pakken, zoals we dat eerder ook met de snorfiets gedaan hebben.

Verkeersveiligheid staat centraal; we beschermen de zelfstandigheid van minder ervaren of kwetsbare weggebruikers, zoals kinderen, ouderen en mensen met een beperking. In de drukker wordende stad, met steeds meer vervoersvormen, blijft dit een constante uitdaging en vraagt om daadkrachtige keuzes. Hierin zijn de afgelopen periode al grote stappen gezet, zo heeft de 30 km/u-maatregel tot veel minder verkeersongevallen geleid.

Concrete maatregelen:

- We brengen (verkeers-)onveilige routes beter in kaart, zoals plekken met slechte verlichting of sociale onveiligheid, en gaan de veiligheid verbeteren.
- We transformeren meer wegen tot schoolstraten en werken aan veilige schoolroutes, zodat meer kinderen veilig naar school kunnen.
- We verbeteren de veiligheid op voetgangers- en fietspaden door meer fietsstraten te introduceren, zeker op de drukke fietsroutes.
- We willen dat op 30 km-wegen het voor fietsers niet langer verplicht is om het fietspad te gebruiken, zodat elektrische en snelle fietsers naar de rijbaan kunnen, waar dat veilig kan. Hiervoor is landelijke wetgeving nodig.
- We willen voorop lopen bij de aanpak van fatbike- en andere e-bike-overlast, net als bij de snorfiets. We willen een minimumleeftijd, kentekenplicht, maximumsnelheden en inperking van plekken waar een fatbike mag rijden.
- We blijven in Den Haag aandringen op meer maatregelen om de fatbike-overlast aan te pakken. Tot die tijd zetten we vol in op handhaving om opgevoerde fatbikes van de weg te krijgen.
- De Sprong over ‘t IJ is een mijlpaal, en we gaan volle kracht vooruit om de Oostbrug zo snel mogelijk te realiseren.

- Wij maken vaart met de Westbrug, zodat in 2040 de brug klaar is. Dat is belangrijk voor de ontwikkeling van de stad, vooral voor Noord en Haven-Stad.
- We creëren meer ruimte in de stad voor recreatie, vergroening en ontmoeten door een andere invulling aan parkeerplekken in de binnenstad en drukke woonwijken te geven.
- We investeren in de toegankelijkheid van buurten door voetgangersstoplichten af te stellen op het bewegingstempo, ruimte te maken voor rolstoelen en scootmobielen en oversteekplaatsen aan te leggen op plateaus zodat de oversteek voor iedereen toegankelijk is.
- We lanceren het proefproject Radicale Toegankelijkheid: in hele drukke gebieden zijn in een periode constant handhavers en fietscoaches aanwezig, om zo tot betere oplossingen voor knelpunten te komen en de toegankelijkheid van de openbare ruimte te verbeteren.
- We willen dat elk groot plein een vrouwvriendelijke openbare wc heeft in 2040. Daarnaast willen we ook Changing Places Toilets realiseren, voor mensen met een ernstige handicap.
- We breiden het aantal fietsstraten uit, zoals op de Ceintuurbaan, Bilderdijkstraat en Frederik Hendrikstraat. Zo leggen we de basis voor een tweede fietsring door de stad.
- We geven prioriteit aan nieuwe fietsverbindingen met snelgroeende stadsdelen zoals Havenstad, Zeeburgereiland, IJburg en Weespersluis.
- We stimuleren het gebruik van deelbaarheid en particuliere autodeelcoöperaties, mits dit veilig, toegankelijk en met minimale overlast kan.
- We zijn tegen elektrische (deel-)stepjes vanwege potentiële drukte en gevaarlijke situaties op de fietspaden.
- De openbare fietsenstallingen blijven zoveel mogelijk 24 uur per dag open.
- We willen dat iedere Amsterdammer in 2030, die wil fietsen, een eigen fiets heeft. Daarom blijven we investeren in betaalbare of gratis fietsen voor lage inkomens, leerwerkplaatsen die weesfietsen opknappen en toegankelijke fiets- en verkeersveiligheidstrainings.

Openbaar vervoer

Betaalbaar en toegankelijk openbaar vervoer zorgt ervoor dat iedereen mee kan doen aan het stedelijk leven. Ook vermindert het openbaar vervoer de uitstoot, files en ruimtebeslag vergeleken met de auto. Onze kernprincipes zijn dat we alle stadsdelen zo goed mogelijk met elkaar willen verbinden, en nadruk leggen op het aanleggen van OV naar nieuwe, snelgroeende stadsdelen. Daarom investeren we in nieuwe routes, extra stations en krijgt Amsterdam een volwaardige nachtdienstregeling op drukke lijnen, zodat mensen veilig en betrouwbaar thuiskomen.

Concrete maatregelen:

- Nieuwe investeringen in ov-verbindingen met snelgroeende stadsdelen, zoals Havenstad, Zeeburgereiland, IJburg en Weespersluis, moeten prioriteit krijgen.
- Amsterdam krijgt een nachtdienstregeling, zodat mensen 's nachts veilig naar huis kunnen.
- Bij het sluiten van de Metroring, de verbinding tussen Centraal Station en Isolatorweg, willen wij het liefst haltes realiseren in Havenstad en Amsterdam-Noord. Omdat hier de komende jaren veel woningen gerealiseerd worden, waarvoor een goede ov-ontsluiting nodig is.

- We trekken de Noord/Zuidlijn door vanaf Amsterdam-Zuid naar Hoofddorp, hierdoor komt er meer ruimte op het spoor voor internationale treinen, en worden nieuwe woonwijken beter ontsloten.
- We zorgen voor een robuustere metrodienstregeling en verbetering van de kwaliteit van de overstapstations.
- We verbeteren met (nieuwe) spoorinfrastructuur de verbinding tussen Amsterdam en de regio's rondom de stad.
- We maken van transport over water een prioriteit bij de bevoorrading van winkels en horeca, hiervoor wijzen we verschillende aanlegplekken aan.
- We geven meer parkeerruimte aan klus- en onderhoudsbedrijven, want het is belangrijk dat onze stad bereikbaar blijft voor zulke bedrijven; dat houdt onze stad draaiend.
- We zetten in op slimme stadslogistiek; met meer gebundelde leveringen voor de bevoorrading van ondernemers. Dat maakt de stad schoner, stiller en beter bereikbaar. We doen dit met een duidelijke hub-strategie. Waarin we meer samenwerking tussen ondernemers tot stand brengen, door meer proeven, zoals CityHub te doen.
- Sociale veiligheid in taxi's is voor D66 een prioriteit. Taxi's moeten het visitekaartje van de stad worden - dus veilig voor iedereen. Er is geen ruimte voor discriminatie en misstanden.
- De gemeente neemt maatregelen tegen taxi's die nutteloze rondjes rijden, met milieuschade en verkeersdrukte tot gevolg.

Hoe richten we de stad zo in, dat Amsterdammers gezond en gelukkig kunnen samenleven?

We willen dat Amsterdam écht toegankelijk is voor iedereen, ook voor mensen met een beperking. Dat betekent toegankelijke gebouwen, sportvoorzieningen en toiletten, een openbare ruimte zonder obstakels en gemeentelijke websites die voldoen aan toegankelijkheidsnormen (WCAG). Ook investeren we in bewustwording en betere omgang met mensen met een beperking, zodat iedereen zich vrij, veilig en welkom voelt in onze stad.

Gezondheid is een voorwaarde om als Amsterdammer van je vrijheid te kunnen genieten. Het aantal jongeren met mentale klachten groeit, gezondheidsverschillen tussen wijken blijven hardnekkig bestaan en de stad vergrijs. Een kind groeit niet vrij op in de stad als de luchtverontreiniging resulteert in astma. En de vrijheid van ouderen wordt beperkt als het 's zomers zo heet in huis is dat hun gezondheid eronder lijdt.

We zetten ons in voor een samenleving waar welzijn en gezondheid worden gezien als een gezamenlijke opgave, en niet puur een persoonlijke verantwoordelijkheid. Dat betekent: toegankelijke zorg dichtbij is, buurten waar mensen elkaar kennen en ontmoeten en waar ruimte is voor initiatief. Deze brede gezondheidsbenadering is de basis voor het ontwerp van onze openbare ruimte. Een schone stad is een gezonde stad.

Zorg en welzijn

We versterken divers-sensitief en cultuursensitief werken binnen de Amsterdamse zorg en welzijnssector. In een super diverse stad als Amsterdam is diversiteit de norm. Daarom moeten zorg- en hulpverleners beter toegerust zijn om rekening te houden met verschillen in taal, cultuur, geloof en leefwereld. We stimuleren opleidingen, training en kennisdeling over divers-sensitief handelen en verankeren dit in gemeentelijke aanbestedingen en samenwerkingen, zodat inclusieve en gelijkwaardige zorg de standaard wordt.

D66 Amsterdam staat voor een stad waar iedereen gezond, veilig en waardig kan leven - ongeacht leeftijd, achtergrond of inkomen. Daarom zetten we gezondheid centraal in al het gemeentelijk beleid, in plaats van enkel te denken vanuit het zorgdomein. Wie hoofdpijn en stress heeft door financiële zorgen, heeft meer aan schuldhulp dan aan een huisarts. Dat is wat we bedoelen met kijken over de grenzen van het zorgdomein. Daarnaast willen wij dat Amsterdammers leven in zorgzame buurten: waar ruimte is voor ontmoeting, waar hulp en zorg dichtbij zijn, en waar initiatieven van bewoners en ondernemers die bijdragen aan de sociale binding in de buurt worden ondersteund.

Preventie biedt Amsterdammers de grootste kans op een gezond en vrij leven en het bespaart de samenleving veel kosten. We maken de zorg toegankelijker door de muren tussen welzijn en zorg af te breken. Zorgprofessionals krijgen daarbij de ruimte om te doen wat nodig is, zonder vastgepind te worden in een keurslijf van regels. Amsterdammers met mentale of fysieke problemen verdienen een duidelijk loket waar ze terechtkunnen. Jongeren die worstelen met prestatiedruk of psychische klachten laten we niet aan hun lot over. Ouderen ondersteunen we zodat ze zo lang mogelijk zelfstandig en actief blijven wonen in hun eigen buurt.

De online wereld is voor veel jongeren een bron van kennis, ontspanning en sociale interactie, maar brengt ook risico's met zich mee. Jongeren moeten zich bewust zijn van de gevaren voor hun veiligheid, (mentale) gezondheid, financiën en sociale druk. Ook online moet iedereen kunnen zijn wie ze willen zijn, in een veilige omgeving. Als er iets misgaat, bijvoorbeeld wanneer iemand een vervelende foto deelt zonder toestemming, zorgen we voor toegankelijke hulp. De samenwerking met de hulplijn Helpwanted wordt daarom voortgezet.

Concrete maatregelen:

- We voeren het beleid 'health in all policies' versneld en integraal in, met als speerpunten bewegen en gezonde voeding.
- We zetten volop in op de Digitale Voordeur, waar Amsterdammers terecht kunnen met vragen over zorg, gezondheid en welzijn. Hierdoor krijgen zij sneller de juiste hulp en zorg en houden zorgprofessionals meer tijd over voor andere patiënten die zorg nodig hebben of die niet digitaalvaardig zijn.
- We nemen de schotten weg tussen het welzijns- en het zorgdomein door realisatie van een gemeenschappelijk loket waar burgers met zowel welzijns- als gezondheidsproblemen terechtkunnen.
- We gaan door met de wijkgerichte vaccinatie-aanpak, deze methode is bewezen effectief, en moet langdurig voortgezet worden om de Amsterdamse vaccinatiegraad weer op een veilig niveau te krijgen.
- D66 staat voor het recht van voortijdige zwangerschapsafbreking en vindt dat Amsterdam zich in moet zetten voor een veilige toegang tot abortusklinieken.
- We willen gezondheidscentra in stadsdelen waar verschillende zorgprofessionals, zoals huisarts, fysio, wijkverpleging en GGZ, samenzitten.
- We willen dat de gemeente in de stedelijke ontwikkeling, herontwikkeling en nieuwbouw, locaties voor zorgvoorzieningen verplicht meeneemt in de afweging.
- We investeren de komende jaren extra in de sociale basis. Dat is het fundament van het Amsterdams sociale beleid, gericht op preventie, zelfredzaamheid, ontmoeting en het ontplooien van talent. Het doel is om sociale samenhang in buurten te ondersteunen, laagdrempelige hulp aan te bieden en ouderen fijn en veilig oud te worden in de eigen buurt. Door hier op in te zetten is zwaardere zorg minder vaak nodig.

Concrete maatregelen - Jongeren & regenbooggemeenschap:

- We investeren meer in preventie, laagdrempelige en vroegtijdige ondersteuning en normalisering van mentale problemen onder jongeren, zodat de druk op jeugdzorg afneemt. In de afgelopen 25 jaar is het percentage kinderen dat gebruikmaakt van jeugdzorg verviervoudigd: inmiddels gaat om één op de zeven. Dat is onhoudbaar en onbetaalbaar.
- We nemen specifiek de behoeften van de regenbooggemeenschap mee in de aanpak van mentale gezondheid en bij het verminderen van de druk op jeugdzorg.
- We hebben in de suïcidepreventie specifiek aandacht voor jongeren, inclusief de regenbooggemeenschap.
- We ondersteunen studentenverenigingen en studieverenigingen in hun aanpak tegen eenzaamheid en voor betere mentale gezondheid onder studenten.
- We hebben een positieve, open benadering van seksuele gezondheid; we maken ons sterk voor een breed toegankelijke seksuele gezondheidszorg.
- We maken soa-testen gratis en beter beschikbaar zijn via GGD Amsterdam.
- We willen dat er in Amsterdam geen nieuwe HIV-infecties bij komen, om dit te realiseren gaan we:
  - De voorlichting verbeteren voor jongere generaties;
  - Betere samenwerking met huisartsen voor het testen, om zo druk weg te nemen bij de GGD;
  - GGD de mogelijkheid geven PrEP - hiv-preventiemedicatie - in te kopen, zodat zij mensen met financiële problemen ook toegang tot PrEP kunnen geven.
- We zetten de aandacht voor problemen en wachtlijsten bij de transzorg door. Waar mogelijk ondersteunen we transpersonen tijdens deze wachtpériode.
- We willen dat jongeren veilig, gezond en weerbaar opgroeien in de digitale wereld. Omdat steeds meer jongeren kampen met problemen, waarvan de oorzaak ligt in de digitale wereld. Om hier meer controle op te krijgen gaan we door met de gemeentelijke aanpak Online Leefwereld Jongeren, waarin we:
  - Jongeren weerbaar willen maken tegen de negatieve gevolgen van sociale media.
  - Inzetten tegen online shaming en onderzoek doen naar online gedrag van jongeren rondom seksualiteit.
  - Ouders, leraren en begeleiders voorlichten over de online leefwereld van jongeren.
  - Jongeren, hun ouders en hulpverleners voorlichten over financiële verantwoordelijkheden en risico's in de digitale wereld.
  - Hulp bieden als techbedrijven niet hun verantwoordelijkheid nemen, bijvoorbeeld bij het verspreiden van naaktfoto's, dit gebeurt in samenwerking met hulplijn Helpwanted.
  - De richtlijn volgen dat kinderen pas vanaf hun 15e social media gebruiken.
  - Kinderen, jongeren en ouders helpen met vragen over beeldschermgebruik via de GGD en het Ouder en KindTeam.
  - D66 pleit voor een samenwerking tussen GGD, verslavingszorg en huisartsen door middel van een regelmatige regionale afstemming, bijvoorbeeld door een halfjaarlijkse rondetafel overleg waarin ervaringen en observaties worden gedeeld.
  - D66 pleit voor het versterken van netwerken met de regionale organisaties van de regenbooggemeenschap rondom dit thema, zodat snel ingespeeld kan worden op

nieuwe ontwikkelingen en dit netwerk gebruikt kan worden om mensen door te verwijzen naar organisaties als Queer & Sober.

Concrete maatregelen - Ouderen:

- We willen investeren in zorgzame buurten, met toegankelijke woningen en gebouwen, waar ruimte is voor ontmoeting en voldoende sport- en beweegaanbod is voor ouderen. Hiermee willen we de drempels wegnemen die het ouderen moeilijker maken om gezond oud te worden in de eigen vertrouwde omgeving. Dat is belangrijk want Amsterdam vergrijst, er is veel eenzaamheid onder ouderen en de personeelstekorten in de zorg lopen op.
- We zetten het toegankelijkheidsoffensief door: we willen dat de openbare ruimte, woningen en publieke gebouwen goed toegankelijk zijn voor ouderen.
- We breiden de Stadspasregeling sport 55+ verder uit, zodat meer Amsterdamse ouderen met een Stadspas gebruik kunnen maken van sportscholen in de buurt.
- We willen een subsidie voor sportscholen die ouderen begeleiden bij de eerste sportactiviteiten.
- We willen dat meer ouderen een geclusterde en aangepaste woning hebben, zodat ze gezonder en langer in de eigen omgeving kunnen blijven, ook laten zij vaak een grote woning achter voor gezinnen en komt de doorstroming op gang. Dit gaan we doen door:
  - Meer nieuwe ouderenwoningen te bouwen, waar ruimte is voor ontmoeting, vooral in wijken waar veel ouderen wonen.
  - In de bestaande bouw realiseren we meer Lang Leven Thuis Flats, om uiteindelijk Lang Leven Thuisbuurten te krijgen.
  - We begeleiden en ondersteunen ouderen bij hun verhuizing en werken samen met vrijwilligersorganisaties om migrantenouderen goed te bereiken.
- We zetten zorgbuddy's in voor ouderen die nu moeilijk hun weg vinden naar zorg, ondersteuning en activiteiten, bijvoorbeeld omdat ze eenzaam zijn of de taal niet spreken. Deze zorgbuddy's begeleiden hen naar de huisarts, het buurthuis, dagbesteding of het Buurtteam, zodat ouderen een netwerk opbouwen, meer zelfvertrouwen krijgen en sneller de juiste hulp vinden. Dat vergroot hun zelfstandigheid én bespaart op de lange termijn zorgkosten.
- We herkennen, erkennen en ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers.
- We willen toegankelijke openbare ruimte en woningcomplexen voor ouderen, zodat zorg, wonen en sociale interactie samenkommen en ouderen langer en gezonder oud kunnen worden. Dat vraagt om samenwerking tussen woningbouwcorporaties, zorgverzekeraars en andere gezondheidsorganisaties.

Afval

Amsterdammers verdienen schone straten en een leefomgeving zonder afval en troep. Op dit moment is dat te vaak niet het geval. Dat vraagt allereerst om meer inzet en prioriteit vanuit de gemeente. Het behoort tot één van de kerntaken van de gemeente, vindt D66. Tegelijkertijd is het ook belangrijk dat Amsterdammers verantwoordelijkheid en eigenaarschap voelen over hun stad,

wijk en straat. Een schone stad is een gezamenlijke opgave van gemeente, bewoners en ondernemers.

We geloven dat het afvalsysteem van Amsterdam veel beter georganiseerd kan worden. We willen het afval slimmer verwerken, grondstoffen behouden en de stad schoner en hygiënischer maken. We zetten in op hergebruik en recycling dicht bij de bewoners. Denk aan reparatiecafés, wijkinzameling en betere scheiding aan de bron. De verdeling van de kosten kan rechtvaardiger worden - de vervuiler betaalt. Nu dragen bijvoorbeeld eenpersoonshuishoudens onevenredig veel bij, dat kan anders.

Concrete maatregelen:

- We gaan de stad beter schoonmaken, door te investeren in uitvoering, efficiëntere afval- en reinigingsdiensten en meer handhaving. Zo wordt de stad meer leefbaar.
- Het toeristische centrumgebied krijgt een eigen (publiek-private) afvalorganisatie. Het centrumgebied verdient een eigen organisatie vanwege de drukte, toerisme, bebouwingsdichtheid en beperkte ruimte. Deze nieuwe organisatie wordt integraal verantwoordelijk voor afval en reiniging voor bewoners, ondernemers en bezoekers.
- We willen dat de gemeente stopt met de inzameling van commercieel bedrijfsafval en deze taak overlaat aan de marktpartijen, zodat de gemeente zich kan richten op haar wettelijke kerntaken.
- We willen dat ondergrondse afvalcontainers de standaard worden - ook bij de renovatie van kades, tenzij de omgeving zich er niet voor leent.
- We gaan strikter handhaven op vervuiling van de openbare ruimte, ook op de 25 meter regel rond bedrijfspanden. Ook geeft de gemeente Amsterdammers standaard een terugkoppeling op hun afvalmeldingen. Voor beiden krijgen de uitvoeringsorganisaties de juiste middelen.
- We zetten grootschalige gedragscampagnes op tegen het zwerfafval in de stad, en voor leefbaarheid, daarbij willen we dat gemeente meer experimenten uitvoert om het openbreken van prullenbakken tegen te gaan.
- We willen dat horeca- en retailbedrijven geen gebruik meer kunnen maken van het gemeentelijk reinigingsrecht, maar een commercieel contract moeten afsluiten voor hun afval. Zo voorkomen we dat ondernemers oneigenlijk gebruikmaken van afvalcontainers die bedoeld zijn voor bewoners.
- We gaan publiek-private initiatieven stimuleren waarbij ondernemers gezamenlijk (circulair) afval inzamelen, voornamelijk in de drukke toeristische en winkelgebieden, zoals op het Rokin en Nes nu al gebeurt.
- We zorgen dat de gemeente afval gaat ophalen via het water in het centrum.
- We creëren meer plekken om statiegeldflessen en blikjes in te leveren in bijvoorbeeld zogenoemde ‘statiegeldwinkels’.

- We starten een pilot waarin wordt gewerkt met ‘inzameldagen’ in de wijk, waar kringlopen, grofvuil-diensten en recyclediensten afval verzamelen en mogelijk hergebruiken of repareren.
- We gaan de logistiek van afval verbeteren door betere dataverzameling en -analyse, zodat er minder grote containers op straat nodig zijn en minder vervoersbewegingen.
- We intensiveren de bestrijding van ratten (en andere wilde knaagdieren) in nauwe samenwerking met de GGD.
- We willen dat eenpersoonshuishoudens, verhoudingsgewijs, niet onterecht meer betalen dan huishoudens met meerdere personen.
- We verbeteren en verduidelijken de regels rondom het ophalen van grofvuil. Waarbij het duidelijk moet zijn wanneer het wordt opgehaald, en wat onder grofvuil valt.
- D66 is positief over de CO₂-afvanginstallatie voor de AEB. Dit levert een grote bijdrage aan de CO₂-reductie van Amsterdam.
- De haven speelt een belangrijke rol in circulaire afvalverwerking. Amsterdam moet leidend worden in het verwerken van afval tot grondstoffen.
- We zorgen voor langere openingstijden van de milieustraten: door de week, ‘s avonds en op zondag, zodat het makkelijker wordt om (groot) afval weg te brengen.

Groen en klimaatadaptatie

Groen in de stad geeft Amsterdammers de vrijheid om te ademen, te ontspannen en zich te bewegen. Parken, bomen en groen geven rust in de hectiek van de stad. Tegelijkertijd is groen belangrijk voor klimaatadaptatie en schone lucht. Zo verkoelen groene stadsroutes, met bomen en parken, tijdens hete zomers en maken wandelen of fietsen aangenamer. Oftewel, voldoende groen in de stad is geen luxe maar een voorwaarde voor een leefbare en gezonde stad.

Steeds vaker krijgen Amsterdammers te maken met de gevolgen van een opwarmend klimaat, zoals extreme hitte, droogte, hevige regenval en hoog water. Hier worden vaak de meest kwetsbaren als eerste door getroffen. We investeren al veel in maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan. Maar we zullen ook nu sneller en meer moeten investeren om de stad te beschermen tegen overstroming, hitte en droogte door klimaatverandering, die nu al onvermijdelijk op ons af komt. Om de stad te wapenen tegen de toekomst wordt klimaatveerbaarheid de basis van nieuwe stadsprojecten. Zo krijgen kinderen volop de ruimte om veilig te spelen in het water, en een groene stad is fijn voor Amsterdammers en draagt bij aan biodiversiteit, regenwaterafvoer en energiebesparing.

Concrete maatregelen:

- We willen de bomenhoofdstad van Europa zijn. Daarom planten we 25.000 bomen voor een groene en koele stad, te beginnen in de wijken die het meest kwetsbaar zijn voor hitte.
- We gaan zes nieuwe stadsparken aanleggen. Zo maken we de stad groener, gezonder en leefbaarder.
- We voegen groen toe aan bestaande wijken, door bij herinrichtingen minder steen en meer planten, bomen en wateropvang te realiseren.
- We maken de komende periode meerdere grachten geschikt om in te zwemmen, zodat mensen hier kunnen afkoelen in hitteperiodes.
- We willen een gezonde ecologie en biodiversiteit in de stad, hiervoor maken we ruimte in onze stadsparken.
- We maken water en bodem sturend in de beoordeling van nieuwe ruimtelijke projecten, om schade te voorkomen en de klimaatweerbaarheid te bevorderen.
- We zorgen dat integratie van klimaatadaptatie-maatregelen in de stedelijke programmering doorgaat, met heldere doelen voor meer bomen, verticaal groen, waterberging en bescherming van bestaande natuur.
- We investeren in betere bescherming tegen wateroverlast. Kwetsbare plekken pakken we aan met meer groen, we vergroten de afvoercapaciteit van het riool en leggen meer wadi's aan voor tijdelijke wateropvang.
- We maken extra geld vrij en bieden voorrang aan het vergroenen van de gebieden die bekendstaan als 'hitte-eilanden'. We koppelen vergunningen in deze gebieden aan klimaatadaptieve maatregelen.
- We stimuleren het gebruik van groene gevels in de stad, zodat hitte beter buiten de deur blijft. Ook stimuleren we het gebruik van slimme en groene daken, met name op grote oppervlakken, met onder andere slimme ventielen en groene zoden, zodat water kan worden vastgehouden als het langdurig droog en warm blijft.
- We starten campagnes over wat mensen kunnen doen in tijden van weersextremen.
- Met gebruik van bestaande online platforms bieden we een laagdrempelige alarmdienst, die Amsterdammers informeert bij extreem weer en eenvoudig advies geeft.

Isoleren en verduurzaming

Isoleren is een no-brainer: het bespaart energie en geld, is goed voor het milieu en verhoogt de levenskwaliteit. Daarom moet het financieel aantrekkelijker, eenvoudiger en uiteindelijk verplicht worden. We richten ons eerst met subsidies en extra leningen op de wijken met de hoogste energiearmoede, hiermee wordt klimaatbeleid gecombineerd met kansengelijkheid.

We intensiveren de inzet op energiebesparing, met speciale aandacht voor huurders en bewoners van corporatiewoningen. Zij moeten vaker zelf energie kunnen opwekken of kunnen profiteren van collectieve oplossingen.

Amsterdam wil in 2040 aardgasvrij zijn. Maar het tempo verschilt per buurt en per gebouw. Daarom hebben we een open houding tegenover alle oplossingen: van warmtenetten tot individuele warmtepompen en andere innovaties. Wat telt is dat de energierekening omlaag gaat, we CO₂ besparen en dat bewoners en VvE's voldoende ondersteuning krijgen om Amsterdam te verduurzamen.

Concrete maatregelen:

- We bieden financiële en technische ondersteuning voor VvE's die willen verduurzamen. We ondersteunen en faciliteren ook warmtecoöperaties en andere bewonersinitiatieven door het bieden van professionele begeleiding en toegang tot financiering
- We breiden het isolatieoffensief uit in buurten met veel energiarmoede, een wijkgerichte aanpak met steun voor huurders en eigenaren.
- We investeren in de uitbreiding en het slimmer gebruik van het elektriciteitsnetwerk, om netcongestie te bestrijden, bijvoorbeeld met buurtbatterijen waar groene energie wordt opgeslagen.
- We geven huurders meer ruimte en mogelijkheden om zelf energie op te wekken.
- We maken afspraken met de 20 grootste CO₂-uitstotende bedrijven van de stad om hun uitstoot te verlagen. We gaan daarnaast voor alle grootverbruikers de wettelijke energiebesparingsplicht handhaven.
- We zetten in op innovatieve bronnen om aardgas te vervangen. We experimenteren met aardwarmte, ook wel geothermie, als duurzame energiebron voor het verwarmen van gebouwen.
- We bouwen door op de pilot met riothermie in sociale huurwoningen in Amsterdam Noord. Riothermie haalt warmte uit rioolwater met een warmtewisselaar en is een veelbelovende bron.
- We zorgen voor klimaatbonnen voor lage- en middeninkomens die kunnen worden ingeruild voor korting op verduurzaming van het huis.

Sport en bewegen

In het gezondheidsbeleid krijgen sport en bewegen een centrale plek. D66 wil dat jongeren bewegend opgroeien en de weg naar sportbeoefening weten te vinden. Hiermee leggen ze de basis voor een gezond en actief leven. Buitenspelen is gezond en is goed voor de ontwikkeling van kinderen. Het is belangrijk om als stad voldoende plekken te hebben waar kinderen kunnen buitenspelen en leren fietsen, zodat ze zich vrij door de stad kunnen bewegen.

Daarnaast is Amsterdam een waterstad. Er is voldoende water. Wij willen dat er ook meer plekken komen die geschikt zijn om te zwemmen. In open water en zwembaden; dat is goed voor zwemvaardigheid en watersporten in onze stad. In Amsterdam horen topsport- en -evenementen. Topsport draagt bij aan een sportcultuur waar goed voorbeeld doet volgen en mensen inspireert. We zien ook toekomst in nieuwe sportvormen zoals urbansporten als 3x3 basketbal, skateparken en freerunning. Omdat die sporten minder ruimte innemen is dat één van de opties in de verdichtende stad waar ruimte schaars is.

Concrete maatregelen:

We zetten in op voldoende en toegankelijke sportparken in heel Amsterdam, waarbij ook private en semi-publieke sportparken bijdragen aan een breed en inclusief sportaanbod voor alle Amsterdammers.

- We handhaven de gemeentelijke sportnorm, met name in ontwikkelingsgebieden en ook in Weesp.
- Sportverenigingen krijgen voldoende middelen en hun bestuurders ondersteuning bij hun steeds moeilijker wordend vrijwilligerswerk.
- We willen grote topsportevenementen naar Amsterdam halen – zoals de UEFA Women's Euro 2029, de World Urban Games en op termijn zelfs de Olympische Spelen (2036 of 2040).
- We willen dat enkele grachten openbaar zwemwater worden.
- We ondersteunen bij de verduurzaming van sportfaciliteiten door subsidies beschikbaar te stellen en verenigingen te begeleiden bij verduurzamingsprojecten.
- We onderzoeken hoe we meer openbare zwemplekken kunnen toevoegen aan de stad, vergelijkbaar met het Marineterrein.
- We willen een wavepool voor surfen realiseren – een 'Amsterdam Surf District' – en onderzoeken daarvoor de mogelijkheden in de Buiksloterham of Havenstad.
- We maken stadsparken toegankelijk met voldoende voorzieningen, zoals openbare toiletten en verlichting, zodat ze geschikt zijn om in te sporten, spelen en bewegen.
- Wij willen bij de inrichting van nieuwe gebieden en herinrichtingen van bestaande gebieden urban sports ook meenemen als sportfaciliteit.
- We investeren in meer en stoerdere inclusieve buitenspeelplekken in de openbare ruimte, zodat buitenspelen weer uitdagend wordt en ieder kind mee kan doen.
- We stellen buurtsportcoaches aan om jongeren aan het sporten te krijgen en zetten sport daarbij als middel in voor jeugdproblematiek.
- We ondersteunen (kleine) sportverenigingen om via de gemeente vertrouwenspersonen te vinden met voldoende afstand tot het bestuur.
- Inclusieve sportverenigingen en -locaties verdienen onze steun. We treden strenger op tegen homo- en transfobie in de sportwereld, zowel op het veld als in het publiek. We roepen sportorganisaties waaronder Ajax op om mee te varen tijdens de world pride in Amsterdam.

- We willen dat alle Amsterdammers van 55 jaar het aanbod krijgen om, met een fysiotherapeut of een trainer, een gepast sport- en beweegprogramma op te stellen.

Hoe geven we de Amsterdamse economie de ruimte?

Ondernemers maken de stad levendig, ambitieus en innovatief. En laten we eerlijk zijn: om onze ambities te bekostigen, moet er geld verdiend worden. We geven daarom alle ruimte aan ondernemerschap dat waarde toevoegt aan de stad. Daarbij staat brede welvaart centraal: niet alleen groei op de korte termijn, maar ook gezondheid, duurzaamheid en verbondenheid in onze buurten.

Wij maken van de gemeente een aanjager van bedrijvigheid die Amsterdam eerlijk, duurzaam en bloeiend houdt. We bieden minder ruimte aan sectoren die weinig bijdragen, zoals vervuilende productie, laagwaardige bedrijvigheid en toeristische monocultuur. In plaats daarvan trekken we talent en investeringen naar vier duurzame sectoren, waarin we Amsterdam de komende decennia sterk positioneren.

Lokaal ondernemerschap

Het lokale ondernemerschap, zoals het midden- en kleinbedrijf en de markten, draagt bij aan de levendigheid en diversiteit van Amsterdam. We hebben ze hard nodig. Het is van belang om hun bijdrage aan de stad te waarderen, en ze niet te verstikken in regelzucht. Dat betekent minder regeldruk, voorspelbare wetgeving en betere dienstverlening. We willen dat de gemeente zich actief inzet voor een goed ondernemersklimaat voor mkb, sociaal ondernemers en ambachtslieden. Daarom willen we aantrekkelijke bedrijfsinvesteringszones (biz) stimuleren, winkelgebieden aantrekkelijker maken voor bewoners en de communicatie tussen ondernemers en de gemeente verbeteren.

Concrete maatregelen:

- We geven meer ruimte en vertrouwen aan lokale ondernemers die duurzaam opereren en bijdragen aan de stad. Als onderdeel hiervan voeren we onder andere een mkb-toets in voor nieuwe wet- en regelgeving, waarmee mkb-ondernemers in een vroeg stadium input geven over werkbaarheid en knelpunten.
- We willen dat er ruimte voor ondernemers in de stad blijft. Hiervoor is het noodzakelijk dat we de ruimte optimaal benutten, zodat er voldoende betaalbare bedrijfsruimte blijft. Daarom willen wij dat de gemeente o.a. via omgevingsplannen gaat sturen om bedrijfsruimte te realiseren en overlast voor de omgeving te beperken. Dat doen we door het realiseren van:
  - meer bedrijfsgebouwen met meerdere verdiepingen;
  - bedrijfsruimte voor de (kleine) maakindustrie, zoals bedrijfsverzamelgebouwen.
- In transformatiegebieden waar oude bedrijvigheid wordt omgezet in woon-/werkgebieden, is het lastig om betaalbare ruimtes terug te krijgen voor (kleine) maakindustrie en ambachten. We onderzoeken of we via beleidsaanpassingen, bijvoorbeeld in het

grondprijsbeleid, van de gemeente de ontwikkeling van betaalbare bedrijfsruimte in Amsterdam kunnen stimuleren. Hierin kijken we zowel naar de korte als naar de lange termijn.

- We voeren een regeldrukmonitor in, om inzichtelijk te maken welke regels we kunnen schrappen of versimpelen.
- We geven ruimte voor mixed-use omgevingsplannen en experimentele zones, vooral in gebieden die een impuls kunnen gebruiken, om het gebied aantrekkelijk te maken voor ondernemer, buurt en bezoekers.
- We zetten omgevingsplannen in om een divers en aantrekkelijk winkel- en bedrijfsaanbod te waarborgen en monocultuur tegen te gaan.
- We maken subsidies aan bedrijfsinvesteringszones (biz) meerjarig, om de administratieve druk op betrokken ondernemers te verlagen.
- We willen de verenigingsgraad onder vastgoedeigenaren vergroten, om zo het contact en de samenwerking met de gemeente te verbeteren, daarom stimuleren en faciliteren we de oprichting van vastgoed-biz'en.
- We willen dat de gemeente biz'en ondersteunt bij het organiseren van gezamenlijke voorzieningen, zoals gezamenlijke afvalinzamelingscontracten en hosts voor drukke gebieden.
- We introduceren een leegstandsverordening voor commercieel vastgoed om leegstand van winkelruimtes te voorkomen en daarmee aantrekkelijke winkelstraten te houden.
- We verbeteren de dienstverlening voor ondernemers. Waarbij het uitgangspunt een positieve grondhouding is vanuit de gemeente, zeker tegenover samenwerkings- en duurzame initiatieven van ondernemers.
- Om ondermijning - bedrijfsgebruik voor illegale doeleinden - tegen te gaan willen we ondernemersvergunningen verplicht maken in gebieden waar veel ondermijning vermoed wordt zoals de binnenstad.
- De gemeente gaat awareness-trainingen voor personeel en werkgevers initiëren om ondernemingen weerbaar te maken tegen ondermijning.
- We versterken de belangrijkste markten in Amsterdam, waarbij de gemeente goede randvoorwaarden verzorgt, zoals reiniging, goede inrichting en parkeergelegenheid.
- We evalueren welke markten onder gemeentelijk beheer blijven en welke beter als een private markt door kunnen. Als dat laatste het geval is, bieden we daarvoor de ruimte.
- We geven marktondernemers de ruimte om zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden en we betrekken ze actief bij het ontwikkelen van nieuw beleid.

Concrete maatregelen - Horeca:

- We vinden dat een levendige horecasector bij Amsterdam hoort. De gemeente moet zich niet bezighouden met te veel details, zoals de vraag of een kapper in de namiddag een glasje wijn aan klanten schenkt. Wel verwachten we van ondernemers dat zij elkaar steunen en rekening houden met de buurt.
- We blijven voorstander van ruimere sluitingstijden van bars en cafés, 01.00 uur door de week en tot 03.00 uur in het weekend.

- We willen dat er gedanst mag blijven worden in restaurants; tafels aan de kant en voetjes van de vloer.
- We willen dat snackbars in uitgaansgebieden in het weekend tot 03.00 uur open blijven voor de kroket na het uitgaan.
- We willen dat op tropische dagen horecazaken hun terrassen mogen vergroten.
- We stimuleren hotels om zich te ontwikkelen tot buurhotels: plekken waar wonen en tijdelijk verblijf worden gecombineerd en daktuinen ruimte bieden aan iedereen. Daarnaast onderzoeken we of een aparte vergunningscategorie mogelijk is voor buurhotels met een maatschappelijke functie.

Toerisme

Amsterdam is een open en verbonden stad, waar bezoekers welkom zijn en zullen blijven. Tegelijkertijd ervaren veel Amsterdammers toerisme steeds vaker als een vloek dan als een zegen. De positieve effecten, zoals cultuuruitwisseling, banen en inkomsten, wegen voor sommige Amsterdammers steeds minder op tegen de nadelen. Toerisme zet de leefbaarheid steeds meer onder druk in delen van de stad. Wij willen dat bezoekers méér bijdragen, om daarmee de leefbaarheid in de stad te beschermen. Zo willen we toerisme en leefbaarheid in Amsterdam in balans brengen en houden.

De druk van toerisme op de leefbaarheid heeft verschillende oorzaken. Ten eerste het aantal toeristen dat Amsterdam bezoekt, in 2024 waren dit bijna 23 miljoen toeristische overnachtingen en ruim 26 miljoen dagbezoekers. Dat is te veel. En het is niet te verwachten dat Amsterdam zonder maatregelen minder bezoekers gaat trekken, want het staat bij veel mensen hoog op de bucketlist - begrijpelijk. Daarom staat D66 achter de gemeentelijke maatregelen om het aantal te verminderen en de bezoekers beter te spreiden. Daarnaast zet de ene toerist de leefbaarheid meer onder druk dan de ander. Om bezoekers aan te trekken die bijdragen aan de stad wil D66 zich sterk positioneren als internationale culturele wereldstad en congresstad.

Concrete maatregelen:

- We verhogen de toeristenbelasting van 12.5% naar 16.5%, dat doen we stapsgewijs met 1 procentpunt per jaar. Het hanteren van een voorspelbare trap geeft duidelijkheid en ruimte aan ondernemers. We gebruiken de extra inkomsten uit de toeristenbelasting om de negatieve effecten van toerisme aan te pakken, en we storten een deel in het Amsterdam 850 Fonds. Daarmee maken we de stad klaar voor 850 jaar Amsterdam door te investeren in de bescherming tegen overstromingen, hitte en droogte als gevolg van klimaatverandering.
- We reserveren 100 miljoen euro om meer panden in de binnenstad aan te kopen, om deze te transformeren naar woningen en voorzieningen gericht op Amsterdammers in de

binnenstad. Hiermee gaan we het werk van NV Zeedijk, Stadsgoed en Stadsherstel een impuls geven. Zo heroveren we pand voor pand de binnenstad.

- Wij willen afspraken maken met de corporaties over het inzetten van hun bedrijfsonroerend goed, zoals winkels, om de winkeldiversiteit in de binnenstad te verbeteren.
- We helpen eigenaren van ramen en coffeeshops, die willen verkopen of verplaatsen, bij de transformatie van het vastgoed naar een woning. Dat is een financieel aantrekkelijke optie waarmee ook de woonfunctie van De Wallen versterkt wordt.
- We willen het aantal dagbezoekers verminderen en dat zij ook meer bijdragen aan de stad, daarom breiden we de vermakelijksretributie - een belasting op activiteiten zoals stadstours - uit naar activiteiten die vooral door dagbezoekers gebruikt worden.
- We willen dat Amsterdammers volop kunnen genieten van het brede culturele aanbod van de stad, en dat dit niet alleen voor toeristen is. Daarom werken we samen met musea aan een passend en toegankelijk aanbod voor Amsterdammers.
- Voor bewoners die te maken hebben met veel geluidsoverlast doordat ze in een gebied wonen met een hoge toeristische druk komt er subsidie om te helpen met geluidisolatie.
- We ontwikkelen als eerste ter wereld een Kenniscentrum Toerisme: een onafhankelijk publiek-private samenwerking die het toerismevraagstuk wetenschappelijk onderzoekt. Hier werken bedrijfsleven, overheid, wetenschap en maatschappelijke instellingen samen aan de toerisme-oplossingen passend bij Amsterdam.
- We willen de Passenger Terminal voor zeevrachteschepen uit Amsterdam hebben.
- We willen geen nieuwe toeristenwinkels, zoals snoep- en stroopwafelwinkels, meer in het centrum, omdat die zich vooral op toeristen richten en niet op Amsterdammers. Daarom werken wij aan mogelijkheden om deze te weren uit het centrum.
- We onderzoeken herbestemming van de Bijenkorfgarage tot functie voor bewoners, zoals wonen.
- We investeren in een publiek-private samenwerking voor het tegengaan van winkeldiefstal en afval en reiniging in de toeristische gebieden, (mede-)gefinancierd uit de toeristenbelasting.
- We willen in de binnenstad een divers winkelaanbod behouden en stimuleren, dat niet enkel gericht is op toeristen. Dat doen we door samen te werken met Stadsgoed NV en NV Zeedijk, kritisch te kijken naar omgevingsplannen en ondermijning actief te bestrijden met ondernemersvergunningen, zoals in de pilot Hoogstraten.
- We onderzoeken hoe we gemeentelijk vastgoed kunnen inzetten om basale voorzieningen voor bewoners - zoals kinderopvang, scholen en huisartsen - in het centrumgebied te behouden en te versterken.
- We investeren in initiatieven, zoals de Warmoesbiennale, die zich richten op Amsterdammers en de culturele rijkdom van het centrum versterken.
- We spreiden toeristen door te investeren in de meerkernige stad, dat betekent het aantrekkelijker maken van stadsdelen voor bewoners en daarmee bezoekers te trekken.
- We willen voorkomen dat omliggende gemeenten massaal hotels bouwen, terwijl Amsterdam met de overlast zit. Daarom maken we strikte afspraken binnen de metropoolregio over het aantal overnachtingsplekken, toeristenbelasting en spreiding van toerisme binnen de regio. Gemeenten in de regio moeten zelf ook zorgen dat ze aantrekkelijker worden voor bezoekers.

- We gebruiken het stadsmerk ‘I Amsterdam’ om Amsterdam neer te zetten als progressieve cultuurstad, die zich richt op bezoekers die geïnteresseerd zijn in cultuur, musea en de lhbtq+gemeenschap. Daarnaast zetten we als congresstad in op tech-, health en duurzaamheid.

Duurzame en circulaire economie

Een schone en circulaire economie stimuleert innovatie, leveringszekerheid en toekomstbestendigheid. D66 blijft daarom onverminderd inzetten op het CO₂-reductiedoel van 60% in 2030 en klimaatneutraal in 2040. In lijn met het Nationaal Programma Circulaire Economie is Amsterdam in 2050 circulair, zodat verspilling en afval geminimaliseerd worden door de waarde van grondstoffen te behouden. Ten slotte is het belangrijk dat bedrijven zich aan de milieuregels houden, zodat industrie en wonen veilig naast elkaar kunnen bestaan.

Concrete maatregelen - Verduurzaming:

- We zorgen ervoor dat alle agenda’s en plannen voor het klimaat tot uitvoering komen. Geen nieuwe doelen en ambities, maar focus op de uitvoering.
- We gaan door met het invoeren van ‘echte prijzen’ (*true pricing*), waarbij de gemeente de schade aan mens en milieu mee laat wegen bij de inkoop van producten en diensten. Want het gemeentelijk inkoopbeleid is, met een jaarlijkse inkoop van bijna € 3 miljard, een belangrijke accelerator van duurzame keuzes.
- We breiden het circulaire inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente uit.
- We lopen voorop in circulair gebruik van bouwmaterialen in Amsterdam. Beton en staal zijn de meest vervuilende bouwmaterialen ter wereld. Daarom stimuleren we hergebruik en duurzamere alternatieven. Ook gaan we door met het stimuleren van het gebruik van hout als bouwmateriaal.
- We voeren het materialenpaspoort versneld in bij nieuwbouw, zodat duidelijk is welke materialen in de toekomst herbruikbaar zijn.
- We vergemakkelijken de financiering van verduurzamingsplannen voor het mkb.
- We willen strengere handhaving van milieuregels, zodat bedrijven zich hieraan houden. Dat is belangrijk voor de gezondheid van Amsterdam en ook voor de grote woningbouwopgave zoals Havenstad, waar wonen en industrie dichter bij elkaar komen.
- We stoppen in de komende raadsperiode met het inkopen en gebruiken van gif voor groen in de openbare ruimte en ons ecologisch beheer.
- We versterken het circulaire ondernemersklimaat door gericht startende circulaire ondernemingen te ondersteunen en zetten in op het stimuleren van innovatieve financieringsvormen, zoals ketenfinanciering.
- We gaan meer reparatie- en hergebruikcentra realiseren. Waar gerepareerde apparatuur verkocht wordt, als alternatief voor de aanschaf van nieuwe producten.

- We willen dat Amsterdam de regie - samen met partners als de haven - neemt om industriële reststromen beter te gebruiken. Bijvoorbeeld het gebruik van elkaars afval en restwarmte. Zo maken we van Amsterdam een koploper in de circulaire en schone industrie.

Concrete maatregelen - Sociale ondernemingen:

Sociale ondernemingen zijn gericht op het realiseren van een maatschappelijk doel, in plaats van het nastreven van winstmaximalisatie, hiermee creëren ze expliciet maatschappelijke waarde voor Amsterdam. Om dit te stimuleren wil D66:

- Sociale ondernemingen erkennen en inkoopvoordelen geven, als ze - bij gebrek aan landelijke wetgeving - voldoen aan Code Sociale Ondernemingen of een PSO30+-certificaat hebben.
- We willen een Amsterdamse Social Impactcoalitie, waarin samengewerkt wordt aan een sterk sociaal ondernemersklimaat.

Internationaal / Economische Hub Amsterdam

Amsterdam is een belangrijke motor van de Nederlandse economie en heeft een Europese koppositie. Twee universiteiten en meerdere onderzoeksinstiututen dragen bij aan een innovatieve hub. Toonaangevende bedrijven zoals Adyen, Heineken en Takeaway hebben hier hun thuisbasis, de Zuidas is het financiële hart van Nederland, en Schiphol en de haven verbinden ons met de wereld. Deze sterke positie is niet vanzelfsprekend, en vraagt blijvende investeringen in talent, innovatie en bereikbaarheid. Zo kan Amsterdam ook in de toekomst een innovatieve en concurrerende regio blijven. Deze ontwikkeling vraagt visie, daadkracht en een lange adem - één die verder gaat dan een verkiezingstermijn. Zo zorgen we dat Amsterdam in 2040 nog steeds een krachtige en innovatieve economie heeft.

Concrete maatregelen:

- We positioneren Amsterdam sterk op de volgende vier kernsectoren: Life Sciences & Health, Tech, creativiteit en cultuur, en schone maakindustrie. Want die sluiten goed aan bij de schone en innovatieve ambitie van de stad.
- Amsterdam faciliteert een sterk ecosysteem voor deze strategische sectoren, met actieve werving van talent en investeringen.
- We willen dat de gemeente samenwerkt met de Amsterdam Economic Board, onderwijsinstellingen en financiers binnen de Metropoolregio Amsterdam aan een gerichte investeringsstrategie voor de vier kernsectoren.
- We pakken de personeelstekorten in de gezondheidszorg en techsector aan. De gemeente moet haar rol pakken om een gezond ecosysteem voor deze sectoren te faciliteren, onder meer door structureel bedrijven, onderwijs en overheid bij elkaar aan tafel te zetten.

Schiphol en haven

De economische waarde van Schiphol en de haven is groot voor Amsterdam en Nederland.

Tegelijkertijd drukt de aanwezigheid ook sterk op omwonenden, de stad en het klimaat. D66 kiest hierbij voor de balans tussen economische kracht en maatschappelijke lasten. En gelooft erin dat de Amsterdamse haven belangrijk is om de energietransitie te realiseren en te innoveren tot een schone en slimme industrie. De gemeente stelt duidelijke regels en ambities, waarop de haven en Schiphol zich kunnen ontwikkelen.

We willen Amsterdam sterker verbinden met Europa, met minder vluchten en afhankelijkheid van korteafstandsvluchten. Hiervoor moet Schiphol beter bereikbaar worden via het spoor, zodat er een alternatief is voor korteafstandsvluchten. Zo blijft Amsterdam bereikbaar, ook met minder korteafstandsvluchten.

Concrete maatregelen:

- We versnellen de energietransitie en de circulaire economie in onze haven, waarbij we focussen op waterstof, circulaire ketens en schone industrie. Om deze ambities waar te maken, is ruimte nodig in het havengebied, zowel fysieke ruimte als milieuruimte.
- We sluiten het Noordzeekanaalgebied aan op de Delta Rhine Corridor, zodat de import- en export van schone waterstof mogelijk wordt.
- We willen een grens van 400.000 vluchten vanaf Schiphol per jaar.
- D66 wil minder korteafstandsvluchten en nachtvluchten vanaf Schiphol, en stelt voor:
  - De luchtvaartgelden voor korteafstands- en nachtvluchten verhogen;
  - Het aantal nachtvluchten uitfaseren, totdat er enkel vluchten met een aantoonbaar maatschappelijk belang overblijven.
  - Het realiseren van meer alternatieven voor korte vluchten naar onder andere Brussel, Parijs, Berlijn en Londen. Intensieve samenwerking tussen de stad, het Rijk en de regio is nodig om die alternatieven te realiseren.
- Wij zorgen dat de haven zo snel mogelijk een klimaatneutraal bedrijfsmodel heeft.
- We willen dat de gemeente Amsterdam - als enige aandeelhouder - de versnippering in de bestuurslagen van de haven tegengaat. We streven naar meer samenhang en een gedeelde Metropoolregiovisie op de rol en toekomst van het havengebied.
- Vitale infrastructuur, zoals de sluizen en de haven van Amsterdam, zijn kwetsbare doelwitten in toenemende geopolitieke spanningen. Bovendien blijft de haven een belangrijk punt voor drugshandel. Om criminaliteit, zoals afpersing van personeel of cybercriminaliteit, te voorkomen en tegen te gaan vergroten we de weerbaarheid van organisaties en personeel door training, goede arbeidsvooraarden en toezicht op criminale beïnvloeding.

Hoe bieden we Amsterdammers een kansrijke toekomst?

Een kansrijke toekomst begint bij de vrijheid om je talenten te ontwikkelen, daarvoor zijn gelijke kansen de basis. Niet iedereen heeft dezelfde kennis, connecties of ondersteuning in het leven. Het is de taak van de gemeente om barrières weg te nemen, zodat Amsterdammers van hun vrijheid gebruik kunnen maken. Amsterdammers met een zwakkere sociaal-economische status ervaren hogere drempels. Om de kansengelijkheid te verbeteren investeren we meer in bepaalde wijken, scholen en mensen, om zo de drempels te verlagen.

We willen dat Amsterdam een stad is waar jongeren niet alleen overleven, maar kunnen groeien. Waar elke Amsterdammer, ongeacht achtergrond, perspectief heeft op onderwijs, wonen, werk en (mentale) gezondheid. Jongeren krijgen de ruimte om mee te doen, zich te ontwikkelen en hun stem te laten horen. Zo blijft Amsterdam een stad van vrijheid, gelijkwaardigheid en toekomst voor iedereen.

Kansengelijkheid begint bij goed onderwijs, voor ieder kind. Het geeft Amsterdammers de kans om hun talenten te ontdekken en zich te ontwikkelen. Onderwijs is een kans om achterstand te doorbreken. Want eerlijke kansen voor kinderen mogen niet bepaald worden door afkomst, inkomen van de ouders en de wijk waar ze opgroeien. Van de voorschool tot de universiteit en het mbo, laat onderwijs de plek zijn waar een brede ontwikkeling centraal staat. Zodat jongeren hun eigen toekomst kunnen vormgeven.

Amsterdammers die complexe problemen hebben, van psychische problemen tot dakloosheid, zijn onderdeel van onze stad en verdienen rechtvaardig en waardig contact. We willen kwetsbare inwoners met geduld en vertrouwen tegemoet treden. We willen af van bureaucratische rompslomp. Zoals het keer op keer verantwoorden van je situaties bij het aanvragen van financiële hulp. Dit is tijdrovend en zorgt voor gevoelens van schaamte. Ons doel is dat zij gehoord worden en recht krijgen op effectieve ondersteuning.

Onderwijs

Goed onderwijs begint bij een goede leerkracht voor de klas, daarom moet Amsterdam de beste plek zijn om als leraar te werken. Op dit moment is er een groot lerarentekort en staat ook nog eens een kwart van de startende leraren na vijf jaar niet meer voor de klas. Dat is zonde. Om dit te

voorkomen investeren we in goed werkgeverschap: leraren krijgen meer vertrouwen en vrijheid bij hun werkindeling. Ook gaan we startende leraren beter begeleiden met het Amsterdamse lerarentraineeship. En bieden we leraren de kans om zich te blijven ontwikkelen en door te groeien.

Ieder kind heeft recht op goed en passend onderwijs, waar dat ook is: in het praktijkonderwijs, speciaal onderwijs of op het gymnasium. De basisvaardigheden zijn op orde: ieder kind leert goed rekenen, lezen, schrijven en burgerschap. We zien school als de plek waar je ‘iemand’ in plaats van ‘iets’ wordt. Wij willen scholen met een rijke schooldag met onderwijs, buitenschoolse opvang, sport, cultuur, muziek en gezonde voeding.

Concrete maatregelen - Leraren:

- Goed onderwijs begint met een leraar voor de klas, daarom maken we afspraken voor het gouden leraren-ticket, om leraren aan te trekken voor Amsterdam. Dat houdt in:
  - Dat ze hun lerarenopleiding vergoed krijgen;
  - Ze tijdens hun studie gegarandeerd een stage hebben;
  - Ze gegarandeerd een baan hebben na hun studie;
  - Ze krijgen voorrang op een betaalbare huurwoning na hun studie.Het bovenstaande geldt als iemand zich voor zeven jaar committeert aan werken in Amsterdam als leraar.
- We gaan flink meer lerarenwoningen bouwen, waarop leraren voorrang krijgen.
- Startende leraren krijgen betere begeleiding via een begeleidingspool, het Amsterdamse lerarentraineeship en meer aandacht voor zij-instromers.
- We willen dat leraren op scholen waar veel kinderen op zitten met een zwakkere sociaaleconomische status meer betaald krijgen, kleinere klassen hebben en minder uren les hoeven te geven. Dat is nodig omdat juist op deze scholen de lerarentekorten vaak groter zijn. Terwijl juist goed en kwalitatief onderwijs op deze scholen de kansengelijkheid bevordert.
- We investeren in het Onderwijskennisnetwerk, de lerarenbeurs 2.0 die leraren samenbrengt om kennis te delen en zich te ontwikkelen in vernieuwende lesprogramma's, bijvoorbeeld over hoe we kinderen voorbereiden op een toekomst met AI.
- We gaan de campagnes ‘liever voor de klas’ uitbreiden en informeren actief op middelbare scholen over de lerarenopleiding.
- We willen meer ruimte voor hybride docenten in het onderwijs, iemand die ervoor kiest om naast ander werk in het onderwijs te werken.
- Op school leren kinderen omgaan met hun eigen stem en te luisteren naar anderen. Wij willen dat leraren hulp krijgen bij het bevorderen van de acceptatie, zodat school een veilige omgeving is voor kinderen. Denk hierbij aan seksuele voorlichting en het onderwijs over gender en seksuele diversiteit.

Concrete maatregelen - Onderwijs en scholen:

- We willen dat alle scholen een rijke schooldag hebben met onderwijs, gezonde voeding, buitenschoolse opvang, sport, cultuur, en muziek. Zo is er voor alle Amsterdamse kinderen cultuuronderwijs, bijlessen en een warme lunch tussen de middag.

- Op de basisschool staan de basisvaardigheden centraal; lezen, schrijven, rekenen en burgerschap.
- We willen dat de voorschool voor alle kinderen vanaf twee jaar blijft bestaan.
- Waar de leerachterstanden het grootst zijn, investeren we meer. Zo gaan we door met onder meer ‘high-dosage tutoring’ - intensieve begeleiding - in Nieuw-West en Zuidoost.
- We stimuleren het opzetten van brede scholen, waar partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen samenwerken. Bijvoorbeeld: kinderopvang, sport en cultuur.
- We blijven investeren in de Brede Brugklas, ook nu de landelijke subsidie is gestopt.
- We willen kopklassen invoeren; dat is een brugjaar voor kansengelijkheid na de basisschool waar kinderen met een taalachterstand zich een jaar extra kunnen ontwikkelen. Zodat ze hierna naar een passend schoolniveau kunnen.
- Voorlichting over seksuele en relationele vorming is wettelijk verplicht, Amsterdam gaat zich inzetten om ervoor te zorgen dat hier op alle scholen aan voldaan wordt. Daarnaast stimuleert de gemeente dat scholen meedoen aan Paarse vrijdagen en Gender en Sexuality Alliance netwerken.
- In samenwerking met scholen, jongerenwerk en maatschappelijke organisaties zetten we in op educatie, trainingen en positieve rolmodellen die jongeren leren kritisch omgaan met online beïnvloeding en stereotypen over mannelijkheid en vrouwelijkheid.
- We ondersteunen middelbare scholen met het realiseren van oefenstembureaus in aanloop naar verkiezingen, zodat scholieren op een laagdrempelige manier kennis kunnen maken met het uitoefenen van hun stemrecht.
- We stimuleren de samenwerking tussen scholen en kinderopvang voor een betere ontwikkeling van kinderen en tegen personeelstekorten.
- We zorgen naast goed geventileerde schoolgebouwen, ook voor gezonde, duurzame en groene schoolgebouwen met een goede warmteregulering en licht.
- We willen dat - waar mogelijk - schoolgebouwen ook door leerlingen buiten schooltijd gebruikt kunnen worden.
- We zetten het succes van schoollunches en de Gezond Eten-pilot om in structureel beleid.
- Wij zorgen voor een goede samenwerking met jeugdzorg en andere instanties. Want leraren spelen een belangrijke rol bij het vroeg signaleren van problemen bij leerlingen.
- We bouwen voort aan het verankeren van het Amsterdamse Leerlingenraden Verbond in de stad. Hiermee geven we middelbare scholieren meer zeggenschap en vrijheid over hoe zij de toekomst van het onderwijs willen vormgeven. Om dit te ondersteunen roepen wij een leerlingenradenbeurs in het leven.
- We ondersteunen basisscholen schermvrij te worden, waar mobiele telefoons - inclusief pauzes, niet worden gebruikt. Door schermvrije schooltijden bevorderen we het onderling contact, spel en beweging. En verbeteren we hun ontwikkeling en neemt de ongelijkheid af tussen kinderen die wel of geen smartphone hebben.

Studenten

Amsterdam is een kennis- en studentenstad, met meerdere universiteiten, hogescholen en mbo-instellingen. Het studentenleven is daarmee een belangrijk onderdeel van Amsterdam. Zo huist de stad een breed en divers verenigingsleven, waar gelijkgestemden en andersdenkende elkaar vinden. Voor D66 geldt dat iedere student gelijkwaardige waardering verdient. Een mbo-student verdient dezelfde waardering als een wo-student.

De afgelopen decennia staan het Amsterdamse studentenleven steeds meer onder druk. Steeds meer studenten hebben last van mentale problemen, door toegenomen verwachtingen, financiële stress en eenzaamheid. Daarbij kunnen veel studenten geen kamer vinden, en als ze die hebben kost dat een vermogen.

Concrete maatregelen:

- We bouwen 7.500 studentenwoningen voor 2040 in de Amsterdamse regio. We zetten in op méér studentenhuizen met gedeelde voorzieningen, in plaats van studio's. Want die zijn duur, nemen meer ruimte in en zijn niet sociaal voor studenten. Hierover maken we afspraken met DUWO, SSH en de universiteiten.
- We kiezen doorbraaklocaties voor studentenhuisvesting, zoals bij de RAI en het AMC.
- We maken woningdelen voor drie volwassen personen mogelijk.
- Wij zetten ons in om het Studentenconvenant, samen met onderwijsinstellingen en studentenorganisaties, te ondertekenen, waarin duidelijke streefgetallen voor de bouw van extra studentenwoningen staan.
- We maken afspraken met universiteiten en hogescholen over het huisvesten van internationale studenten, zodat het aantal internationale studenten dat zij aannemen past bij het aantal beschikbare woningen.
- We geven meer ruimte aan - en beschermen huidige - verenigingsgebouwen zodat studenten een betaalbare plek houden om bij elkaar te komen. Ook zetten we ons in voor locaties voor nieuwe studentenverenigingen.
- We geven studentenverenigingen steun voor het bestuurswerk, zodat het doen van een bestuursjaar toegankelijk blijft voor iedereen.
- We richten een studentenraad op waarin de Amsterdamse student vertegenwoordigd is. De studentenraad betrekken we bij verschillende onderwerpen in de stad, zoals huisvesting, nachtleven, veiligheid en mentale problemen onder jongeren.
- We richten ons op een gezamenlijke introductieweek met wo-/hbo-mbo-studenten en campussen waar het mbo, hbo en wo-studenten samenwerken.
- Met het bedrijfsleven ontwikkelen we mbo-opleidingen en stellen we stages met een eerlijke stagevergoeding beschikbaar.
- We willen het tekort aan technisch personeel aanpakken door de mbo-agenda te versnellen en scholieren in relevante opleidingen te ondersteunen met stage- of baangarantie.

Armoede

We staan voor een Amsterdam waar iedereen regie over het eigen leven heeft, dat lukt vaak niet als je leeft in armoede. Er zijn in Amsterdam te veel verschillende armoederegelingen, die moeilijk vindbaar zijn en veel tijd kosten om aan te vragen. Ook draagt de snelle digitalisering bij aan een nieuwe kloof. Het zijn namelijk vaak de kwetsbare Amsterdammers die niet digitaalvaardig zijn. Hierdoor worden zij harder geraakt en geïsoleerd.

Ook hebben arbeidsmigranten vaak moeite met het vinden van hulp. Zo weten zij bijvoorbeeld vaak niet dat zij recht hebben op juridische bescherming. Daarnaast krijgen geldzorgen onder Amsterdamse ondernemers nog te weinig aandacht. Zij zijn vaak niet op de hoogte van de hulp die ze kunnen krijgen van de gemeente. Wij willen de toegang tot alle hulp van de gemeente versimpelen, waarbij empathie en vertrouwen de norm is - in plaats van wantrouwen en verantwoording. Ons uitgangspunt is steeds de vraag: "Wat heeft iemand nodig?" Zo bouwen we aan een overheid die naast mensen staat, in plaats van tegenover hen.

Concrete maatregelen:

- We stellen één centraal punt, bij voorkeur de Digitale Voordeur, in waar Amsterdammers terecht kunnen voor regelingen.
- We willen een vereenvoudiging van de regelingen. Het zijn er nu 31: te veel. En ze zijn vaak moeilijk vindbaar en lastig aan te vragen.
- We voeren proactieve dienstverlening in; bij het invullen van de situatie kijken ambtenaren proactief mee op welke regelingen je recht hebt, zodat je de vergoedingen automatisch ontvangt.
- We nemen drempels voor hulpvragen weg door duidelijk te communiceren dat iedereen altijd - zonder afspraak - terecht kan bij het buurtteam.
- We zetten de 'Digitale Voordeur' door, waarmee in één oogopslag duidelijk is welke hulp er beschikbaar is voor Amsterdammers.
- We investeren in meer financiële spreekuren, cursussen bij Cybersoek en OBA, buurtteams en de formulierenbrigade, om mensen met weinig digitale vaardigheden te helpen.
- We blijven maatwerkbegeleiding, zoals de Digimaatjes van Stichting Sina, financieren en voeren deze stadsbreed in.
- De buurtteams richten zich puur op hun kerntaak: het adviseren en begeleiden van Amsterdammers naar passende ondersteuning, waarbinnen ze vrijheid en vertrouwen krijgen om te beslissen wat passend is.
- We breiden de pilot van gratis geld (€ 150 per maand) voor mensen in de bijstand uit naar alle stadsdelen. Zo verlichten we armoede en stress.

Tegengaan jeugdcriminaliteit

De eerste aanraking met criminaliteit begint vaak al op jonge leeftijd. Voornamelijk kwetsbare jongeren hebben meer kans om gerekruteerd te worden door de georganiseerde misdaad. Om dit te voorkomen is een brede en diepgaande aanpak gericht op kinderen, jongeren en jongvolwassenen nodig. Wij investeren daarom in bewezen effectieve preventieve maatregelen op school, thuis, online en op straat. We zetten ons in voor een positieve toekomst van jongeren voor wie het risico om in de criminaliteit terecht te komen hoger is. Bij voorkeur preventief en waar nodig repressief.

Ook richten we ons op ronselaars van jongeren. Vaak zijn zij zelf ook ooit geronseld en zetten zij dat patroon door. Daarmee vormen ze de kern achter de groei van het aantal minder- en meerderjarigen dat afglijdt naar de zware misdaad. Deze groep is hardnekkig, en een succesvolle aanpak vraagt om een sterke publiek-private samenwerking tussen sociaal workers, ouders, online platforms, sportverenigingen en jeugdwerkers.

Concrete maatregelen:

- We breiden buurtrechtspraak uit.
- We willen inzetten op specialistisch jongerenwerk, dat een cruciale schakel kan vormen als het gaat om jongeren die al met één been in de criminaliteit staan.
- De online wereld is niet meer los te zien van de fysieke wereld. D66 wil dat professionals - zoals jongerenwerkers - meer online aanwezig zijn.
- D66 wil dat de gemeente en scholen nog beter samenwerken voor de veiligheid in en om school. Door te investeren in kundige docenten, de samenwerking tussen onderwijs-, zorg- en veiligheidspartners en de aanwezigheid van jongerenwerk op school. Ook betrekken we ouders meer in deze samenwerking, onder meer door betere voorlichting.
- We versterken de persoonsgerichte aanpak voor jongeren en jongvolwassenen die in de zware criminaliteit dreigen te belanden, met begeleiding naar een beter perspectief.
- We geven jongeren een tweede kans, door meer in te zetten op interventies waarbij verschillende partners samenwerken om jongeren uit de zware criminaliteit te laten stappen of om na de straf hun leven weer op orde te krijgen.
- We willen betere samenwerking met buurgemeenten, door informatie en ervaringen te delen. Want criminaliteit stopt niet aan de gemeentegrens.
- We willen gebruikmaken van bewezen interventies voor jongeren en investeren in onderzoek naar interventies die veelbelovend lijken. Zo wordt voorkomen dat er een wildgroei aan niet-bewezen gedragsinterventies ontstaat.
- We sluiten panden waar sprake is van arbeidsuitbuiting of gedwongen prostitutie.
- We geven extra aandacht aan talentontwikkeling en helpen met het vinden van een baan voor jongeren.

Opvang en integratie

Migratie zit in het DNA van Amsterdam. Al eeuwen trekt onze stad mensen die op zoek zijn naar kansen, veiligheid of een nieuw bestaan. Nieuwkomers uit binnen- en buitenland hebben altijd bijgedragen aan het unieke Amsterdamse karakter. Dat ligt aan de basis van de economische kracht van Amsterdam. Tegenwoordig voeden hoogopgeleide migranten onze kenniseconomie, en houden arbeidsmigranten sectoren met laagbetaald werk overeind.

Amsterdam heeft ook een verantwoordelijkheid bij het oppervlakken en huisvesten van vluchtelingen. Velen wonen jarenlang noodgedwongen in azc's en staan hierdoor aan de kant. Dat is zonde en schadelijk. Wij willen dat mensen vanaf dag één mee kunnen doen. Ook verblijven er in Amsterdam veel mensen zonder paspoort of verblijfspapieren. Zij leven vaak in parallelle, haast onzichtbare werelden in de stad, zonder toegang tot woonruimte, zorgverzekering, juridische bijstand of toekomstperspectief.

Wij staan voor het fundamentele recht op asiel en helpen in het bijzonder kwetsbare nieuwkomers. Tegelijkertijd erkennen we dat immigratie spanningen met zich meebrengt, ook in Amsterdam. Zo concurreren ze mee op de krappe woningmarkt. Belanden immigranten uit andere lidstaten, van laagbetaald werk, te vaak op straat als zij hun werk kwijtraken. En worden er nog steeds immigranten uitgebuit en zakken ongedocumenteerden door ons vangnet.

Concrete maatregelen - Opvang:

- We maken taal, onderwijs (inclusief burgerschap) en werk vanaf dag één mogelijk voor nieuwkomers. Daarom breiden we de Amsterdamse pilot ‘asielzoekers aan het werk’ uit tot een Amsterdams pact; met afspraken tussen de gemeente, COA, onderwijsinstellingen, UWV en werkgevers.
- We organiseren één vast loket voor informatie, hulp en ondersteuning op het gebied van onderwijs, werk, gezondheidszorg, wonen, juridische bijstand en registratie. Zo vergemakkelijken we de toegang tot de Amsterdamse samenleving.
- We geven meer aandacht en gerichte opvang voor kwetsbare groepen, met specifieke aandacht voor kinderen en queervluchtelingen die vaak onveilig zijn en (fysiek) bedreigd worden.

Concrete maatregelen - Arbeidsmigratie:

- We willen grote werkgevers, met veel arbeidsmigranten, meer verantwoordelijkheid geven voor het bieden van goede huisvesting en taalonderwijs. En dat ze ondersteuning bieden als arbeidsmigranten hun werk verliezen.
- We gaan meer taalonderwijs organiseren voor arbeidsmigranten, om zo de zelfredzaamheid te vergroten.
- We willen betere samenwerking met de Arbeidsinspectie voor een snelle en efficiënte aanpak van uitbuiting.
- We gaan de opvang van dakloze EU-arbeidsmigranten voortzetten.
- We willen meer samenwerking met gemeenten en organisaties in Oost- en Midden-Europa om arbeidsmigranten te helpen bij hun terugkeer.
- We investeren in meer veldwerksters. Zij zoeken actief contact met daklozen om hen uit de anonimiteit te halen en passende hulp te bieden.

Concrete maatregelen - Ongedocumenteerden:

- We willen dat mensen altijd geholpen worden met hun zorg- en juridische vragen, ook (arbeids-)migranten - al dan niet gedocumenteerd. Daarom wil D66 dat de gemeente met alle relevante partijen om tafel gaat om drempels weg te nemen.
- We willen door met het Programma Ongedocumenteerden Amsterdam, dat ongedocumenteerden hulp biedt uit hun situatie, bijvoorbeeld door terugkeer.
- We straffen geen mensen voor illegaliteit en gaan ze ook niet met dat doel opsporen.
- We gaan organisaties die hulp bieden aan ongedocumenteerden niet straffen of opsporen, ook als het Rijk hierom vraagt.
- We bieden jongeren, zonder verblijfsvergunning, ook de kans op vervolgonderwijs en geven ze vanaf 16 jaar toegang tot stage of werk.

Hoe kan de gemeente het vertrouwen van Amsterdammers vergroten?

Voor een vrije, veilige en toekomstbestendige stad is betrouwbaar en daadkrachtig bestuur fundamenteel. Van de burgemeester tot de raadsleden, van wethouders tot de ambtenaren van de stad. Het doel is een gemeente met een menselijk gezicht: we willen dat Amsterdammers voelen dat de gemeente naast hen staat, in plaats van tegenover hen. Dat ze erop vertrouwen dat de telefoon wordt opgenomen, zonder te verzanden in bureaucratie.

Om dit te bereiken geeft D66 ambtenaren meer ruimte en vertrouwen: ze krijgen de ruimte om af te wijken van te strak beleid, als dit tot onredelijke uitkomsten leidt. We willen dat de gemeente altijd constructief meedenkt. Ook gaan we de juridisering verminderen, zo willen we in principe niet in hoger beroep tegen Amsterdammers.

Daarnaast is het van belang dat de gemeente de dienstverlening en uitvoering op orde heeft. Het vertrouwen in de gemeente stijgt als iemand snel en efficiënt geholpen wordt bij een vergunningverlening, door een ambtenaar die met je meedenkt. Ook lopen veel beleidsplannen spaak in de uitvoering. Dat is zonde. Want geld en plannen zijn leuk, maar zonder uitvoeringskracht wordt het nooit realiteit.

Vertrouwen door beter uitvoeren

De gemeente doet en kan veel, maar zeker niet alles. De samenleving kan zelf ook veel dingen. Het is als gemeente ook belangrijk om bepaalde dingen niet te doen en juist initiatieven uit de samenleving omarmen. Zo verbetert het functioneren van de overheid, en daarmee groeit het maatschappelijk vertrouwen. D66 wil meer focussen op uitvoering en de kerntaken. Onze stad heeft veel ambities en plannen, maar die stokken te vaak in de uitvoering. Wij staan voor een overheid die uitvoert, in plaats van enkel meer visies en plannen te bedenken.

Concrete maatregelen:

- We beoordelen in de gemeenteraad ook de praktische uitvoerbaarheid van nieuw beleid.
- We geven medewerkers in de uitvoering van de gemeente waardering die ze verdienen met hogere salarissen.
- We kijken kritisch naar het aantal beleidsmakers en extra managementlagen binnen de gemeentelijke organisatie, en we bezuinigen daar het eerst.
- We gaan actief ‘rompslomp’ bij uitvoerders wegnemen, hier stellen we een team voor aan, zodat hun werk efficiënter en leuker wordt.

- We faciliteren dat burgers en ondernemers suggesties kunnen doen voor het schrappen van beleid, om de regeldruk te verlichten.
- We geven uitvoerders meer vertrouwen en ruimte om te handelen, om zo onrechtvaardige situaties van bewoners en ondernemers te voorkomen.
- We verkleinen de afstand tussen de Amsterdammer en de gemeente. Direct contact met bewoners maken we de norm voor alle ambtenaren. We versterken daarbij de positie van de stadsdelen, omdat zij het dichtst bij de bewoners staan.
- We vergroten het aantal gebiedsmakelaars – ambtenaren die als eerste aanspreekpunt voor bewoners optreden en zorgen dat signalen sneller worden opgepakt.

Amsterdammer en gemeente

D66 wil een relatie tussen de gemeente en de Amsterdammer vanuit een basis van vertrouwen. De gemeente heeft verschillende relaties met de Amsterdammer, met ook andere verwachtingen en verplichtingen. Zo is de gemeente: dienstverlener, regelgever, handhaver en partner. Het voelen van dit onderscheid is - begrijpelijk - lastig voor veel Amsterdammers. Maar wat D66 betreft staat goede communicatie, zo min mogelijk juridisering en constructieve grondhouding overal centraal.

Concrete maatregelen:

- We willen dat de gemeente alleen bij hoge uitzondering in hoger beroep gaat. De gemeente moet in direct contact met Amsterdammers problemen oplossen in plaats van in de rechtszaal.
- We voeren het recht op een fout door in de hele gemeentelijke organisatie; hiermee kunnen Amsterdammers een kleine administratieve fout herstellen zonder boete of gevolgen.
- We versterken de rechtspositie van Amsterdammers met een smalle beurs door via sociale raadslieden meer gratis juridische bijstand beschikbaar te maken.
- We zorgen met de Digitale Voordeur dat Amsterdammers sneller de juiste hulp krijgen.
- We creëren een cultuur waarin ambtenaren ingrijpen als de uitvoering van beleid onrechtvaardige gevolgen heeft voor Amsterdammers. Daarvoor komt een noodnummer, zodat ambtenaren snel kunnen escaleren om bewoners en ondernemers te helpen als ze vastlopen.
- De gemeente schrijft begrijpelijke brieven aan Amsterdammers. En gebruikt voor grote aankondigingen meerdere - ook niet digitale - communicatiemiddelen.
- We verkorten en versimpelen procedures en regels in de zorg (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) waarbij de gemeente meer uitgaat van vertrouwen. Ook willen we dat de toekenningen van hulp door de gemeente een langere looptijd krijgen, zodat ze minder vaak verlengd hoeven te worden.

- Als de opkomstpercentages bij de verkiezingen tegenvallen, openen we juist méér stembureaus. Stemmen is een fundamenteel recht, en het is onze taak dit zo laagdrempelig mogelijk te waarborgen.
- We trainen medewerkers van het gemeenteloket in diversiteitsthema's zoals de Nascholing Diversiteit in Gezinsvormen.

Financiën

D66 staat voor zorgvuldig financieel beleid, waarbij er ruimte blijft voor investeringen in de toekomst van de stad. Zonder dat de schulden hiervan onevenredig terechtkomen bij toekomstige generaties. Ook wil D66 dat Amsterdammers kunnen leven in een betaalbare stad, dus wil het de lasten zo min mogelijk verhogen.

Maar de realiteit is dat de middelen van Amsterdam steeds schaarser worden - net als in heel Nederland. De rijksoverheid heeft taken overgeheveld naar gemeenten, zonder dat zij hiervoor voldoende geld beschikbaar krijgen. Vooral in het sociale domein, zoals, (jeugd-)zorg, begeleiding van zorgbehoefenden, en bijstand, re-integratie en de verantwoordelijkheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Om ervoor te zorgen dat de begroting van Amsterdam in balans blijft zijn harde en scherpe keuzes nodig. Wij willen niet dat de lasten, zoals de OZB en afvalstoffenheffing, voor Amsterdammers stijgen. Daarom kijken wij op beleidsniveau kritisch naar de bestedingen en investeringen, zodat de financiële positie van Amsterdam op lange termijn niet in gevaar komt. Daarnaast wil D66 dat er gekeken wordt hoe de kosten van de eigen organisatie omlaag kunnen. Tegelijkertijd moet er meer geld vanuit het Rijk komen. Want voor bepaalde taken krijgt Amsterdam simpelweg te weinig geld, zoals voor jeugdzorg, ov en andere noodzakelijke investeringen in de ontwikkelingen van de stad.

Concrete maatregelen:

- D66 wil dat in de programmabegroting de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's) worden opgenomen. Hiermee wordt het duidelijk voor de raad en de bewoners van Amsterdam in welke mate het beleid van de stad bijdraagt aan het bereiken van een duurzame en inclusieve samenleving.
- We willen de kosten van de gemeentelijke organisatie verlagen door efficiënter te werken. Daar past versobering van beleidsafdelingen bij. Hierdoor blijft er geld en capaciteit over om meer in te zetten op de kerntaken.
- We houden de begroting van Amsterdam in balans.

- We verhogen de onroerendezaakbelasting (ozb) niet, tenzij het Rijk ons daartoe dwingt door Amsterdam te korten en ervan uit te gaan dat de gemeente het verschil zelf ophaalt via de ozb.
- We willen de afvalstoffenheffing niet verhogen, zodat Amsterdammers niet opdraaien voor extra kosten. In plaats daarvan gebruiken we een deel van de extra inkomsten uit de toeristenbelasting - via het Amsterdam Fonds 850 - om het afvalprobleem aan te pakken. Zo laten wij toeristen direct meebetalen aan de overlast en het afval dat zij veroorzaken.
- D66 wil dat de gemeente een hard maximum instelt op het percentage van de begroting dat wordt besteed aan externe inhuur, zzp'ers en adviesrapporten. Minder externe inhuur betekent ook meer investeren in het aantrekken, ontwikkelen en behouden van deskundige mensen binnen de gemeentelijke organisatie.
- We lanceren het Amsterdam Investeringsfonds. Daarmee kunnen Amsterdammers en bedrijven met een lage inleg investeren in duurzame en maatschappelijke projecten in de stad — van buurtvoorzieningen tot zonnepanelen en maatschappelijk vastgoed. Het fonds biedt misschien een lager financieel rendement, maar levert een hoog maatschappelijk rendement op.
- Wij benutten gemeentelijke inkoop als strategisch instrument om kansengelijkheid te bevorderen, duurzaamheid te stimuleren en sociale samenhang te versterken:
  - Wij willen dat de gemeente voldoende vrijheid behoudt bij het inkopen, zodat het mogelijk is om in te kopen bij lokale ondernemers. De huidige inkooppraktijk zet de gemeente vaak volledig vast. Dit heeft een vervreemdend effect in de praktijk.
  - We stellen het maximaliseren van maatschappelijke waarde centraal in onze aanbestedingen, met specifieke aandacht voor duurzame innovaties en sociale duurzaamheid, in lijn met artikel 1.4.2. van de Aanbestedingswet.
  - We benutten de mogelijkheden om opdrachten toe te kennen aan sociale ondernemingen onder de Europese drempelwaarden, in lijn met artikel 2.82 van de Aanbestedingswet.

Participatie

Onze boodschap is helder: we doen het samen met de stad. Participatie van bewoners is daarbij een belangrijk middel. Tegelijkertijd hebben we vertrouwen in het mandaat van het college en de gekozen volksvertegenwoordigers. We willen burgers en ondernemers betrekken bij de besluitvorming waar het nodig en zinvol is, en wanneer de einduitkomst nog daadwerkelijk beïnvloed kan worden.

Concrete maatregelen:

- De gemeente communiceert duidelijk wat het doel is van de participatie: waarom worden burgers betrokken? Dat zorgt ervoor dat deelnemers achteraf niet teleurgesteld zijn.

Eventuele doelen zijn: informeren, adviseren, coproduceren van beleid, controle en tegenspraak.

- We evalueren kritisch het voortzetten van losse democratiseringsprojecten, zoals co-creatie. In plaats daarvan integreren we de participatie zoveel mogelijk in de reguliere besluitvormingsprocessen. We betrekken bewoners daarbij zo vroeg mogelijk en communiceren vanaf het begin helder over de kaders en wat er met hun inbreng gebeurt. Zo zetten we participatie in om plannen te verbeteren en het draagvlak van keuzes te vergroten.
- We betrekken ondernemers en bewoners niet alleen bij besluiten, maar geven ze ook de ruimte en het vertrouwen om gezamenlijk projecten op te zetten in de stad. Want we doen het samen met bewoners en ondernemers in deze stad.
- We willen geen overmatige inspraakrondes in latere fasen van besluitvormingsprocessen, omdat dit kan leiden tot disproportionele vertragingen.
- We zien de potentie van buurbudgetten, maar denken dat het effectiever kan. Daarom gaan we ze evalueren.
- We zijn terughoudender in het beloven van resultaten. Te vaak wekt het meer hoop op, dan waargemaakt kan worden.
- We willen minder doen, en wat we doen goed. Daarom kiezen we niet voor meer participatieprojecten, de projecten die we wel doen laten we langer bestaan; zodat deze de ruimte hebben om zich te ontwikkelen en resultaten te leveren.
- Bij een referendum hoort een heldere vraag, die gepaard gaat met een duidelijke uitleg wat de voor- en tegenstem inhoudt.
- Wij geven de voorkeur aan een preferendum: geen keuze tussen ja of nee, maar we geven Amsterdammers de ruimte om hun voorkeur over meerdere opties te laten zien. Zo ontstaat er meer vrijheid en nuance in het debat.
- Niet alleen bij beleid, maar juist ook bij de uitvoering willen we Amsterdammers horen. Juist daar kan veel beter, en worden Amsterdammers te weinig echt gehoord.
- We willen dat jongeren structureel betrokken worden bij stedelijk beleid via organen waarin jongeren zelf meebeslissen. We versterken initiatieven die hiertoe aanzetten.

Openbare orde en veiligheid

Vrijheid kan niet zonder veiligheid. Om jezelf te zijn, te uiten of je thuis te voelen, moet de stad bescherming bieden. Daarom verdedigen we de grondrechten van Amsterdammers onvoorwaardelijk: de vrijheid om lief te hebben wie je wil, het recht om te demonstreren en het recht op veilig werken. De politie, onze wijkagenten voorop, zijn hierin een onmisbare partner. Zij zijn hoeders van de rechtsstaat.

Politieagenten signaleren, handhaven en sporen op. Hun dagelijkse aanwezigheid in de wijken geeft hen een scherp oog voor radicalisering, polarisatie en criminaliteit. Tegelijkertijd vraagt veiligheid in de 21e eeuw om meer dan enkel blauw op straat. Veel bedreigingen verschuiven naar het digitale

domein, waar radicalisering en criminaliteit vaak verborgen blijven en kwetsbare groepen moeilijk te beschermen zijn. Het veiligheidsvraagstuk is steeds complexer, dat vraagt om betere preventie, radicalere de-escalatie en intensieve samenwerking tussen verschillende partners, uit het veiligheids-, sociaal en zorgdomein.

Concrete maatregelen:

- We willen te allen tijde voorkomen dat mensen slachtoffer worden van huiselijk en partnergeweld. We vergroten de bewustwording van huiselijk en partnergeweld bij (potentiële) slachtoffers en hun omgeving. We maken met campagnes en diverse communicatiemiddelen de risico's én hulp beter zichtbaar. En we zorgen voor voldoende opvangplekken voor slachtoffers.
- We gaan meer professionals trainen in het herkennen van de fasen voorafgaand aan femicide.
- We breiden de beschermingsmaatregelen zoals het Tijdelijk Huisverbod, Aware en het slachtofferdevice uit.
- We gebruiken expliciete termen zoals intieme terreur en femicide, in plaats van verhullende termen als familie- of gezinsdrama.
- We pakken vrouwenhaat aan als ideologisch extremisme en maken het nadrukkelijk onderdeel van de persoonsgerichte aanpak radicalisering.
- We willen nabestaanden meer en betere hulp geven.
- We willen de openingstijden van het Centrum Seksueel Geweld, waar slachtoffers terechtkunnen, verder verruimen.
- We willen dat wijkagenten de spil blijven tussen hulpverlening, interventieteams en andere trajecten.
- We laten handhavers meer gebiedsgericht werken zodat bewoners en ondernemers die problemen ervaren er een herkenbaar aanspreekpunt hebben.
- We willen in principe geen bewapening van handhavers. Hun veiligheid moet worden gegarandeerd door nauwe samenwerking met de politie. Handhavers zijn geen verkapte agenten en we laten ze geen taken uitvoeren waarbij hun veiligheid niet kan worden gegarandeerd.
- We voeren geen ingezetenencriterium in, omdat dit de cannabisverkoop van de coffeeshop naar de straat verplaatst. Dat leidt tot méér overlast in het centrum, méér jongeren in de criminaliteit en méér onveiligheid en overlast voor Amsterdammers.
- We passen preventief fouilleren niet toe, behalve in acute dreigende situaties zoals bij rivaliserende groepen voetbalsupporters.
- We intensiveren de aanpak tegen straatdealers.
- We zetten in op het verbeteren van controle- en toezichtmechanismen op de politie-inlichtingendienst TOOI, zodat zij niet zonder toezicht en controle inbreuk kunnen maken op de grondrechten van Amsterdammers, zoals bijvoorbeeld het stiekem volgen van mensen.
- We zetten alleen cameratoezicht in als het nut en de noodzaak ervan zwaarder wegen dan de privacy die ermee wordt opgegeven.

- Demonstreren is een mensenrecht, de gemeente dient dit mogelijk te maken door maatregelen te nemen ten behoeve van de veiligheid van demonstranten.
- We maken de procedure voor het aanmelden van een demonstratie zo duidelijk en helder mogelijk.
- We verwelkomen het landelijk vuurwerkverbod. Voor een feestelijke en veilige Amsterdamse jaarwisseling organiseert de gemeente een grote vuurwerkshow en faciliteert kleinschalige lokale evenementen.
- We willen productie en verkoop van drugs zo veel mogelijk reguleren, om zo drugscriminaliteit te bestrijden en de volksgezondheid te beschermen, daarom steunt D66 het wietexperiment en gereguleerde cannabisteelt. Ook pleiten we voor meer experimenterruimte met het legaliseren van MDMA, zodra het Rijk deze ruimte biedt.
- We willen dat Amsterdam de aanjager blijft voor het legaliseren van cocaïne wereldwijd.
- Er moeten voldoende veilige en toekomstbestendige werkplekken voor sekswerkers zijn in Amsterdam, waarbij de vrijheid en emancipatie van sekswerkers voorop staat. In plaats van dat we de toekomst van sekswerk afhankelijk maken van één groot erotisch centrum kiezen wij voor meerdere kleinschalige locaties, aangevuld met lovehotels, en onderzoeken de mogelijkheid voor veilige sekswerkplekken aan huis. Zo garanderen we een divers aanbod van veilige werkplekken, zonder afhankelijk te zijn van één project.
- In Amsterdam kan en mag er geen ruimte zijn voor etnisch profileren. Dat betekent dat het niet voor mag komen in de praktijk, en een papieren werkelijkheid van controle-instructies niet voldoende is. Werkwijzen van de politie en gemeente-ambtenaren dienen altijd getoetst te worden aan het discriminatieverbod.
- We willen dat anti-LGBTQ+delicten vaker worden gemeld, want die zijn nu sterk ondergerapporteerd. Daarom gaan wij intensiever samenwerken met RITA en de regenbooggemeenschap, waarbij RITA structurele financiering krijgt. Ook willen wij dat de gemeente zich inzet om de band tussen politie en de regenbooggemeenschap te verbeteren, zodat de aangiftebereidheid toeneemt.
- We zetten meer tolken in en organiseren inloopspreekuren voor hulp bij (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, zodat dit ook is voor mensen met een verblijfsvergunning.
- We breiden de inzet van het stalkings- en doxingsalarm uit, zodat bewoners én beroepsgroepen als sekswerkers en agenten sneller beschermd worden bij acute dreiging.
- Ter bestrijding van discriminatie komt er een fulltime operationele politie-eenheid ingericht die discriminatie met voorrang oppakt.
- We zetten de brede aanpak tegen genitale verminking voort.

Digitalisering

We willen dat Amsterdam en Europa zo veel mogelijk digitaal onafhankelijk worden. De huidige afhankelijkheid van vooral Amerikaanse technologie maakt Europese steden, landen, organisaties en bedrijven kwetsbaar. Die afhankelijkheid beperkt onze handelingsvrijheid en onze mogelijkheden om technologie verantwoord en mensgericht in te zetten.

Amsterdam staat bekend als een pionier in digitale technologie. Wij willen dat Amsterdam dat ook in de toekomst blijft. Dat is noodzakelijk, want kunstmatige intelligentie zal de wereld snel veranderen - van hoe we werken en leren tot hoe we samenleven. Dat zet ook de gemeente voor uitdagingen: hoe zetten we nieuwe technologie zo in dat die Amsterdammers helpt, en hoe zorgen we dat publieke waarden zoals vrijheid, eerlijkheid en transparantie centraal staan bij de ontwikkeling ervan? Dat kan alleen als wij onze eigen keuzes blijven maken en niet anderen de spelregels laten bepalen. Want wie niet leidt, die volgt.

Digitale autonomie vraagt om daadkrachtige keuzes en investeringen in kennis en Europese alternatieven. Amsterdam kan hier samen met andere gemeenten en de landelijke overheid op sturen via de inkoop van ICT. Ook is er een sterker Europese techsector nodig om digitaal autonoom te worden. Voor een onafhankelijke en sterke EU techsector is ook de aanwezigheid van de harde infrastructuur van belang. Daarom kijken we met een open blik naar mogelijkheden om nieuwe datacentra te vestigen in de regio.

Digitalisering speelt ook in het moderne bestuur een steeds grotere rol, bijvoorbeeld in het contact met Amsterdammers. Het vergemakkelijkt de communicatie. Maar vergroot ook het risico dat mensen buitengesloten raken, omdat digitale systemen te ingewikkeld zijn of fysieke alternatieven verdwijnen. Vaak zijn dit Amsterdammers met een zwakkere sociaal-economische positie. Het is belangrijk om hier alert op te blijven en altijd bewuste keuzes te maken bij de inzet van digitale technologie. Die bewuste keuze kan ook zijn om ergens géén technologie toe te passen.

De digitale wereld heeft een steeds centralere plek in het leven van Amsterdammers; ook in deze wereld wil D66 vrijheid en veiligheid waarborgen. Daarom geven wij digitalisering een structurele plek in alle plannen van de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente bij de inzet van digitale middelen de plicht om privacy en transparantie te beschermen. Wij willen voorkomen dat Amsterdammers vermalen worden in geautomatiseerde processen, zoals bij de toeslagenaffaire, of dat er onbedoelde discriminerende effecten zijn. Daarom moeten beslissingen en uitkomsten van de gemeente altijd uitlegbaar en transparant zijn, ook bij het gebruik van digitale systemen, zoals algoritmes. Bovendien moet het altijd mogelijk zijn om contact te leggen met een mens, ook wanneer Amsterdammers vastlopen in het digitale systeem van de gemeente.

Concrete maatregelen:

- We willen dat de gemeente Amsterdam bij digitalisering de basis op orde heeft; dat betekent voldoen aan de wetgeving en altijd een bewuste én ethische afweging maken bij de inzet van digitale technologie. Hiervoor is méér interne kennis nodig.
- We wachten niet op anderen, maar investeren actief in de ontwikkeling van kennis over de nieuwe technologie, de mogelijkheden om deze technologie in te zetten voor Amsterdam en hoe we de technologie daadwerkelijk alleen bewust inzetten op een manier die bijdraagt aan onze waarden en onze stad.
- We investeren in alternatieve Europese technologie, zodat we minder afhankelijk worden van niet-Europese technologie.

- Wij zoeken naar mogelijkheden om - binnen de beperkingen die er zijn gezien de netcongestie - de vestiging van nieuwe datacentra in de regio Amsterdam mogelijk te maken, indien dat bijdraagt aan meer digitale autonomie en een sterkere Europese tech sector. Dat betekent dus ook dat de gemeente moet kunnen sturen op welke datacentra zich vestigen in de regio, en op voor wie die datacentra bedoeld zijn.
- We willen dat de gemeente kan wisselen van leverancier als hier aanleiding toe is. Ook beschermen we kritieke bedrijfsprocessen, door anderen geen toegang te geven tot de informatie die de overheid over mensen heeft.
- We willen dat de gemeente een bewuste afweging maakt bij de inzet van AI. Daarom investeren we in de AI-geletterdheid van de ambtelijke organisatie en in pilots met de inzet van kunstmatige intelligentie bij de gemeente.
- We zien AI als intensieve automatisering en gebruiken het om de dienstverlening aan Amsterdammers te verbeteren en het werk van ambtenaren efficiënter te maken. Zo houden ambtenaren meer tijd over voor persoonlijk contact met inwoners.
- We treden op tegen AI-toepassingen die ingaan tegen de waarden die we willen beschermen - zoals algoritmen die de mentale gezondheid van kinderen en jongeren schaden. Om een bewuste afweging te maken over welke technologie we wel en niet willen inzetten is voldoende kennis binnen de gemeente nodig.
- We willen dat innovatie maatschappelijke waarde toevoegt en het leven van de Amsterdamer beter maakt. Bijvoorbeeld door de inzet van AI bij het afhandelen van vergunningen, bij snellere informatievoorziening op maat aan de Amsterdamer of hulp bij toegang tot armoedevoorzieningen.
- We willen dat Amsterdam zich ontwikkelt tot AI-Tech Capital van Europa, het centrum van AI-ontwikkelingen die bijdragen aan de brede welvaart en kansengelijkheid. Om dit ecosysteem te ontwikkelen willen we:
  - Samen met bedrijfsleven, investeerders en kennisinstellingen committeren aan het doel van AI-Tech Capital van Europa. Waar de gemeente een verbindende rol speelt en barrières weghaalt;
  - AI Talentprogramma dat jaarlijks 2.000 mensen opleidt;
  - AI-fabriek naar de Metropoolregio Amsterdam halen;
  - Ieder jaar een groot AI-event naar Amsterdam halen;
- We ontwikkelen een stedelijk antennebeleid, zodat antenne-aanvragen van providers sneller gaan en het publieke belang van antennes beschermd is. Hierbij moet gemeentelijk vastgoed actief beschikbaar gesteld worden voor antennes met een publiek belang.
- We bieden hulp aan Amsterdammers die moeite hebben met digitalisering, door essentiële lokale en niet-digitale routes open te houden en met laagdrempelige trainingen en ondersteuning.
- We ondersteunen publieke en openbare locaties om veilige wifi-toegang te bieden, via standaarden zoals WPA Enterprise en roamingdiensten zoals publicroam.
- We gebruiken open-source software en open standaarden als uitgangspunt voor publieke digitale voorzieningen.
- We blijven de transparantie en toezicht verbeteren via het Amsterdamse Algoritmeregister.
- We beschermen de IT-systeem van onze cruciale infrastructuur, zoals sluizen en bruggen, tegen hybride dreigingen.

- Wij beschermen de digitale burgerrechten, zoals privacy en vrijheid van meningsuiting, en we zetten ons in voor een transparante overheid.
- We investeren in initiatieven die Amsterdammers met weinig geld of ervaring goedkoop toegang geven tot een laptop en hen helpen hun digitale vaardigheden te vergroten. Ook zorgen we dat gemeentelijke diensten en ondersteuning laagdrempelig blijven. Zo kunnen alle Amsterdammers volwaardig meedoen in een steeds digitalere wereld.

Hoe bouwen we een stad waarin vrijheid, ontmoeting en culturele rijkdom het dagelijks leven betekenis geven?

Amsterdam heeft wereldwijd de naam als tolerante, vrijzinnige en vrije stad. We zijn trots op deze reputatie en willen dat Amsterdam hierin een voorloper blijft. Tijdens de World Pride in 2026 laten we de hele wereld zien: in Amsterdam mag je zijn wie je bent, mag je houden van wie je wil en doen wat je wil - zolang je de vrijheid van anderen respecteert. Als stadsbestuur schrijven we niet voor hoe onze inwoners leven, maar beschermen we de kernwaarde dat Amsterdammers elkaar accepteren, respecteren en het leven gunnen.

Daarom beschermen we de vrijheid van expressie, ontmoeting en demonstratie als fundament van ons Amsterdam. We geven ruimte voor debat, herdenkingen, kunst en feest, óók als dat schuurt. Culturele instellingen, de regenbooggemeenschap, nachtvlinders, artiesten en activisten verrijken onze stad en verdienen de ruimte. Wij willen dat de culturele sector, het uitgaansleven en demonstraties het visitekaartje van Amsterdam zijn. Tolerantie en vrijheid zijn nooit af, ze vragen om permanente waakzaamheid, dialoog en onuitputtelijke energie.

Kunst-, cultuur- en mediasector

Cultuur is essentieel voor de kwaliteit van onze samenleving en de diversiteit van Amsterdam. Het versterkt sociale samenhang, biedt jongeren kansen om hun talenten te ontwikkelen en vergroot het maatschappelijk bewustzijn van alle Amsterdammers. Tegelijkertijd is de cultuursector van Amsterdam een motor voor innovatie, toeristische aantrekkracht en economische inkomsten, zowel nu als in de toekomst. Daarom investeren we extra in de kunst- en cultuursector en maken we het bestel flexibeler.

Om een vrijzinnig en creatief ecosysteem te bevorderen, verdienen alle stadsdelen aandacht en ondersteuning. We willen dat makers toegang hebben tot werkruimtes en we streven ernaar om minder regels en bureaucratische vereisten aan de sector op te leggen. Zo geven we makers en culturele instellingen vertrouwen en de ruimte, en zorgen ervoor dat cultuur binnen én buiten de Ring voor iedereen toegankelijk is.

De buurt- en lokale media zijn belangrijk voor de stad. Ze vergroten de lokale binding, versterken de democratie, geven bewoners een stem en helpen misinformatie tegengaan. De rijksoverheid wil de financiering van lokale omroepen verplaatsen van gemeenten naar het ministerie. Hierdoor

verdwijnt de binding tussen de stad en de Publieke Omroep Amsterdam (POA). Wij willen dat de gemeente financieel betrokken blijft bij de POA om de binding met de stad te waarborgen.

Concrete maatregelen:

- Wij zorgen ervoor dat het Kunstenplanbudget structureel meegroeit met de stad, door het te koppelen aan de bevolkingsgroei. Dit is essentieel om het voorzieningenniveau voor alle Amsterdammers te behouden. Bij elke nieuwe Kunstenplanperiode corrigeren we de beloning voor makers eenmalig om de eerlijke beloning van de Fair Practice Code te garanderen.
- We gaan subsidies jaarlijks indexeren naar inflatie. Dit wordt standaardgebruik in plaats van onderwerp van discussie.
- We willen dat Amsterdam zijn positie als cultuurhoofdstad behoudt, daarvoor moeten makers hun werk kunnen tonen. Daarom investeren we in het behoud van podia, ateliers en broedplaatsen, ook als dat in sommige wijken spanning oplevert. Want juist deze plekken zijn, samen met makers en instellingen, de basis van een gezonde culturele infrastructuur.
- We maken het systeem flexibeler, verlagen de administratieve lasten, vereenvoudigen de procedures en bieden meer langdurige zekerheid. Dit bereiken we voornamelijk door minder papieren regeldruk op te leggen, variatie in de lengte van subsidieperiodes, en meer gebruik te maken van visitaties en zelfevaluaties.
- Binnen omgevingsplannen voegen we de categorie “culturele instelling” toe om zo meer bescherming te bieden aan locaties voor cultuur en nachtleven. We maken de bewuste keuze voor een paar maanden theoretische leegstand in plaats van locaties als Paradiso, H'art Museum en Museum Het Schip te verliezen voor de Amsterdamse cultuur.
- We splitsen de subsidie voor de culturele activiteit, zoals presenteren en produceren, en het beheer van cultureel gemeentelijk vastgoed. Culturele instellingen die in gemeentelijk vastgoed zitten ontvangen nu in één keer subsidiegeld voor het pandbeheer en hun culturele activiteit. Dat is onwenselijk. Want als de kosten van het vastgoedonderhoud stijgen, dan gaat dit ten koste van het cultuurgeld. En als een culturele instelling geen cultuursubsidie krijgt, dan is er geen geld meer voor het onderhoud van het pand.
- Voor de Amsterdammers vinden we het belangrijk onderscheid te maken tussen cultuur voor de buurt, stadsdeel en stad als het gaat om de spreiding van voorzieningen. Daarnaast trekken onze musea, festivals en creatieve makers bezoekers en talenten uit de hele wereld. D66 wil dat Amsterdam deze rol als toonaangevende cultuurstad in Europa blijft vervullen.
- We willen de OBA een structureel en solide financieringsmodel geven, zodat bibliotheken in alle stadsdelen toegankelijk en betaalbaar blijven. Bibliotheken en cultuureducatie zitten op het snijvlak van onderwijs en cultuur, we maken duidelijke keuzes over verantwoordelijkheid en financiering.
- We betrekken de kunstsector structureel bij het aanpakken van maatschappelijke opgaven, door bijvoorbeeld ontwerpend onderzoek en een taskforce kunstenaars.
- We investeren in cultuureducatie, dat zijn diverse culturele programma's in het onderwijs, zodat ieder kind tijdens de schoolcarrière voldoende in aanraking komt met cultuur, dus dat is meer dan alleen muziekles.

- We behouden lokaal erfgoed, investeren in behoud en onderhoud van monumenten en maken deze zichtbaar.
- We stimuleren kunst in de openbare ruimte, zo komen Amsterdammers op een laagdrempelige manier in aanraking met kunst en hiermee ondersteunen we kunstenaars.
- We willen culturele instellingen spreiden over de stad zodat iedere Amsterdamer, of je nu in Noord, Weesp, Nieuw-West of in het centrum woont, cultuur kan beleven en maken.
- We gaan door met de subsidie voor buurtmedia, om een bestendig, toekomstgericht en divers buurtmedialandschap te stimuleren. Hierbij sturen we op professionalisering, vernieuwing en talentontwikkeling.
- We willen dat de gemeente financieel betrokken blijft bij de Publieke Omroep Amsterdam - inclusief FunX.
- We vinden het belangrijk om mensen inzicht te geven in de regenbooggemeenschap en de rijke historie van deze gemeenschap. We zullen dan ook actieve steun bieden aan het initiatief vanuit deze gemeenschap om een verkenning naar de realisatie van een Queer museum te realiseren in de aankomende periode.
- We blijven de realisatie van het Nationaal Slavernijmuseum in Amsterdam ondersteunen.
- Amsterdam is een stad gebouwd door migratie. Bijna iedere Amsterdamer heeft, kort of lang geleden, een migratiegeschiedenis. De verhalen van migratie vertellen wie we zijn en door de vele overeenkomsten verbinden ons. We investeren in vernieuwd diversiteitsbeleid waarin de vele migratieverhalen een prominente rol zal gaan spelen.

Nachtleven

Het nachtleven is een onmisbaar onderdeel van de Amsterdamse identiteit en van het culturele aanbod. De nacht draagt bij aan de aantrekkingskracht en creativiteit van onze stad. We zijn trots op de Amsterdamse nachtpioniers die de stad verbinden: de artiesten, de makers en de ondernemers. Van kleinschalige clubavonden tot het Amsterdam Dance Event, dat wereldwijd geldt als hét voorbeeld van hoe de nacht innovatie en internationale uitstraling kan brengen.

D66 wil dat Amsterdam op het gebied van nachtcultuur een voorloper blijft. Dat kan alleen met ondersteuning van de gemeente, en een goede relatie tussen alle inwoners, de locaties en de bezoekers. Ruimte en veiligheid zijn voor D66 hierin de belangrijkste vraagstukken. We gaan meer tijdelijke en vaste locaties toevoegen en geven waar mogelijk makers duidelijkheid over de locaties en de beschikbaarheid. Dit helpt ze te beschermen tegen regelgeving en verdrijving, stelt ze in staat innovatiever te programmeren en een permanente status te verwerven in stads- en omgevingsplannen.

Concrete maatregelen:

- We zorgen dat veiligheid centraal staat in het uitgaansleven. We zorgen voor meer veilige uitgaansroutes, beter toezicht rondom uitgaanspleinen en betere samenwerking met horeca en beveiliging om seksuele intimidatie, geweld en overlast tegen te gaan.
- We realiseren een permanente locatie waar muziek, kunst, erfgoed en educatie samenkommen, met specifieke ruimte voor elektronische muziekcultuur als erfgoed.
- We maken ruimte voor clubs met ambitie. Het voormalig LTS-gebouw in Amsterdam West willen we behouden als nachtclub, in het Koelgebouw op het Marktkwartier zien we graag een nieuwe club, en we stimuleren het opkomende uitgaansgebied in Sloterdijk om uit te groeien tot de hardste van het land.
- We geven nieuwe clubs ook ruimte in nieuwe gebiedsontwikkelingen, zoals Haven-Stad en het Marineterrein.
- We zetten ook het gemeentelijk vastgoed in om te voorzien in clublocaties.
- We vieren de diversiteit van onze stad ook in de nacht, door ook clubs en uitgaansgelegenheden voor de regenbooggemeenschap te stimuleren.
- We erkennen clubs met een cultureel karakter als culturele instelling en onderzoeken of we iconen, zoals Paradiso, kunnen bestempelen als immaterieel erfgoed.
- We willen leegstaande gebouwen gebruiken om tijdelijk (nacht-) cultuurevenementen te organiseren, waar verschillende initiatiefnemers zich op kunnen inschrijven.
- Festivals zijn onmisbaar voor de culturele rijkdom van Amsterdam. We zorgen voor voldoende ruimte. Duidelijke en werkbare regels zorgen ervoor dat organisatoren weten waar ze aan toe zijn en bewoners niet onnodig overlast ervaren. Zo houden we festivals toegankelijk, innovatief en verbonden met de stad en haar bewoners.
- We zetten ons in voor een nachtleven waar de regenbooggemeenschap veilig zichzelf kan zijn, elkaar kan ontmoeten en zich welkom voelt in Amsterdam. Hiervoor zetten we meer anti-discriminatieregisseurs in.
- Amsterdam krijgt een nachtdienstregeling op de drukste OV-lijnen zodat mensen 's nachts veilig thuis komen.

ARTIS

ARTIS is een unieke plek waar Amsterdammers midden in de stad in contact komen met natuur en met elkaar. Jong en oud leren er over biodiversiteit, klimaat en onze rol daarin. Tegelijkertijd onderhoudt ARTIS vele monumentale gebouwen. Ook heeft het park de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet om toekomstbestendig te worden.

Concrete maatregelen:

- We steunen de verdere vernieuwing van ARTIS, met dierenwelzijn, educatie en toegankelijkheid als uitgangspunt. Zo zorgen we dat het park toekomstbestendig is en blijft bijdragen aan kennis over biodiversiteit en klimaat.
- We willen dat ARTIS toegankelijk blijft voor alle Amsterdammers - in het bijzonder scholieren -, hierover maken we afspraken bij de subsidie.

Veiligheid en bewegingsvrijheid voor iedereen

De openbare ruimte is de plek waar de stad elkaar ontmoet, het is de basis van een gastvrije stad. Anders dan in cafés, werk of sportclub – waar je vaak gelijkgestemden treft – brengt de straat of het park verschillende bubbels samen. Een praatje op een bankje, iemand helpen met de dienstregeling, de buurman groeten: ontmoetingen versterken de sociale cohesie.

Wie zich op straat onveilig voelt, wordt beperkt in zijn vrijheid en zal zo min mogelijk gebruikmaken van de openbare ruimte. Hierbij speelt ook straatintimidatie een rol. Voor D66 is dat onacceptabel. De straten van Amsterdam moeten veilig zijn, voor iedereen. We willen dat meldingen van straatintimidatie prioriteit krijgen en dat er meer zichtbare handhaving is, voornamelijk op plekken waar straatintimidatie vaak voorkomt.

Concrete maatregelen:

- We willen in Amsterdam voorloper blijven in de aanpak van seksueel geweld. We verbreden onze aanpak naar een structureel herstelgerichte aanpak. Waarbij naast acute hulp de gemeente ook in de herstelperiode daarna extra ondersteuning biedt. Dat is belangrijk voor het duurzame herstel van het slachtoffer.
- We richten de openbare ruimte zo in, dat jonge vrouwen zich er prettig en veilig voelen. Als een jonge vrouw zich ergens prettig en veilig voelt, geldt dat voor iedereen. Hun veiligheid is een cruciaal uitgangspunt bij de inrichting van de openbare ruimte.
- We pakken straatintimidatie actief aan. We investeren in handhaving, het verbeteren van meldmogelijkheden en bewustwording.
- We willen dat Amsterdam de queerhoofdstad van de wereld is. Dat betekent onder andere dat we meer luisteren naar onze subculturen, waaronder onze fetishscenes. Ook zetten we ons in om de Gay Games van 2034 binnen te halen.
- Amsterdam kent een aantal mannenontmoetingsplaatsen, we vinden het belangrijk dat deze veilig zijn.
- We investeren structureel in het Centrum Seksueel Geweld om de ‘eerste hulp bij seksueel geweld’ (verder) in te richten.

- We maken hulp en steun bij agressie, intimidatie, haat of mishandeling jegens vrouwen en de regenbooggemeenschap zo laagdrempelig mogelijk. Hiervoor werken we via de al bestaande paden; zoals horeca, huisartsen, inloopvoorzieningen en gemeentelijke ambtenaren. We maken duidelijk wat signaalwoorden zijn en welke eerste hulp geboden kan worden.
- D66 maakt meer geld vrij om zedenzaken sneller te kunnen behandelen. Ook zetten we in op herstelbemiddeling voor daders en slachtoffers.
- We richten een Antidiscriminatie Loket in, naar voorbeeld van het Juridisch Loket. Dit versterkt de huidige aanpak van discriminatie via de gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen met onder meer de toevoeging van preventieve taken en landelijke financiering. Op termijn willen we dit laten vallen onder één overheidsloket.
- We investeren in een fulltime operationele antidiscriminatie-unit bij de politie, in plaats van de huidige op vrijwillige basis. Ook komt er meer aandacht voor discriminatie van de regenbooggemeenschap binnen de politie via Roze in Blauw. De politie vertaalt het discriminatieverbod naar duidelijke regels, zowel voor het eigen optreden als voor de werkomgeving binnen de politie.
- We maken gericht gemeentelijk beleid voor veilige opvang van regenboog-ers binnen de vluchtelingenopvang in de gemeente. Dat doen we door intensieve samenwerking met AZC's om informatie en hulp te verstrekken.
- We organiseren campagnes over de impact van discriminerend gedrag. Hiermee vergroten we de meldingsbereidheid en versterken we de naamsbekendheid van antidiscriminatiebureaus, andere meldpunten en de ombudsman. Ook geven we deze organisaties meer geld om effectief op te treden.
- We maken gezondheidsdiensten zichtbaarder op festivals door voorlichting en drugstests.
- We zetten in op een meerjarig actieprogramma in de gemeente tegen racisme en discriminatie. Daarbij sluiten wij zo veel mogelijk aan bij regionale, provinciale en nationale programma's.

Hoofdstuk 3

Verkiezingsprogramma's deelafdelingen

Verkiezingsprogramma's deelafdelingen

Centrum

Een Amsterdam Centrum waar je thuis voelen vanzelfsprekend is.

Iedereen die in Amsterdam Centrum woont, weet: dit stukje stad is bijzonder. Wonen in het centrum betekent automatisch dat je de drukke ruimte deelt met velen: buren, bezoekers, toeristen, scholieren, studenten, ondernemers, jonge gezinnen, ouderen, maar ook mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats en mensen met een psychische kwetsbaarheid. Al deze mensen maken gebruik van dezelfde schaarse ruimte en voorzieningen, wat vraagt om structurele aandacht vanuit het stadsbestuur.

D66 kiest voor beleid dat ruimte biedt aan alle mensen die gebruikmaken van het centrum – of ze er nu wonen, werken, leren of op bezoek zijn. Daarbij zetten we stevig in op het terugdringen van de afvalproblematiek. Door middel van innovatieve en duurzame oplossingen willen we afval verminderen, hergebruik stimuleren en de circulaire economie versterken.

En daarom zet D66 Amsterdam Centrum in op de volgende maatregelen:

- **Naar een schoon en leefbaar centrum**

Een schoon centrum begint bij een effectief afvalbeleid. Zwerfafval, illegale bijplaatsingen en inefficiënte afvalverwerking blijven hardnekkige problemen in stadsdeel Centrum. D66 kiest voor praktische en duurzame oplossingen: meer containertuintjes, kleinschalige ophaalproeven met bakfietsen, en een structurele inzet op afvalverwerking over water. We verbeteren de communicatie over afvalinzameling, handhaven gerichter en verduurzamen het afvalverkeer. Door samen te werken met bewoners en ondernemers, en succesvolle initiatieven structureel te verankeren, maken we het centrum schoner, leefbaarder en toekomstbestendig.

- **Een leefbaar Wallengebied met ruimte voor iedereen**

Het Wallengebied is uniek, maar staat onder druk. D66 wil de wijk toekomstbestendig maken – met ruimte voor bewoners, sekswerkers én bezoekers. Het (gedeeltelijk) verplaatsen van prostitutieramen, horeca of coffeeshops kan bijdragen aan het herstel van balans en het behoud van het karakter van de buurt.

- **Een centrum waarin betaalbaar wonen mogelijk is**

Wonen in het centrum is populair – en dat zien we terug in de woningprijzen. D66 wil het centrum toegankelijk houden voor mensen uit alle inkomensgroepen. Daarom zetten we in op een gezonde mix van sociale huur, middenhuur, en private koop- en huurwoningen.

- **Wijkgerichte buurtcoördinatoren**

We blijven werken met gebiedsmakelaars die de buurt goed kennen, weten wat er speelt en met hun voeten in de klei staan.

- **Meer microparkjes en groene oases**
We investeren in kleine groene rustpunten tussen de bebouwing – zoals geveltuinen, binnentuinen en vergroende daken – en doen dat samen met bewoners.
- **Slimme, verzonken afvalbakken**
We plaatsen meer ondergrondse containers op drukke plekken die sneller vollopen. Door ze te koppelen aan sensoren kunnen ze automatisch geleegd worden bij 80% vulling.
- **Strengere handhaving op zwerfafval en bedrijfsafval**
We intensiveren het toezicht op verkeerd aangeboden vuilnis, met name bij kortetermijnverhuur en horecagelegenheden. Structurele overtreders krijgen hogere boetes.
- **Buurtinitiatieven ondersteunen**
We geven financiële en praktische ondersteuning aan bewonersinitiatieven zoals opschoonacties, geadopteerde groenstroken of wijkcompostbakken.
- **Waar fietsers de ruimte krijgen**
We zetten in het centrum in op genoeg ruimte voor fietsers, door fietsstraten te blijven ontwikkelen en genoeg stallingsruimte voor fietsen te ontwikkelen.

Een Amsterdam Centrum waar veilig jezelf kunnen zijn vanzelfsprekend is.

D66 staat pal voor grondrechten en gedeelde waarden. Vrijheid en gelijkwaardigheid vormen de basis van onze samenleving – ongeacht iemands opvattingen, geloof, seksuele oriëntatie, gerichtheid of herkomst. Sociale onveiligheid hoort niet thuis in het centrum van Amsterdam. Intimidatie, racisme, seksisme, antisemitisme, moslimhaat, en discriminatie van lhbtq+ personen en genderdiverse mensen zijn onacceptabel – en worden actief bestreden. Iedereen moet zich vrij, veilig en welkom kunnen voelen in onze stad, ongeacht wie je bent of van wie je houdt.

En daarom zet D66 Amsterdam Centrum in op de volgende maatregelen:

- **Snelle meldpunten voor overlast en discriminatie**
We plaatsen meldzuilen of QR-codes op strategische plekken, zodat meldingen van (seksuele) intimidatie, geweld of discriminatie eenvoudig, snel en anoniem kunnen worden gedaan.
- **Betere verlichting en cameratoezicht**
We verbeteren straatverlichting en zetten slim cameratoezicht in op onveilige of slecht verlichte plekken – met nadruk op stegen, zijstraten en andere risicozones.
- **Strengere aanpak straatintimidatie**
We voeren een zero-tolerancebeleid op straatintimidatie. Actieve bewustwordingscampagnes worden ondersteund door meldingsdata en zichtbare handhaving.

- **Sturen op gewenst gedrag**
Via campagnes, straatmarkeringen en andere visuele ingrepen sturen we op gewenst gedrag – zonder te moraliseren, maar met duidelijke grenzen.
- **Samenwerking met horeca en inwoners**
We betrekken horecagelegenheden actief bij de aanpak van sociale onveiligheid, onder meer door personeel te trainen in het signaleren en melden van misstanden. Daarnaast versterken we buurtinitiatieven waarin bewoners zelf bijdragen aan een veilig, inclusief en bloeiend centrum.

Een Amsterdam Centrum waar booming business vanzelfsprekend is.

Een van de speerpunten van D66 is: beloon prestatie en deel de welvaart. Ondernemers en werknemers worden van harte aangemoedigd om bij te dragen aan het bloeiende centrum van Amsterdam. Dit geldt voor zowel de traditionele MKB'ers als de start-ups die met disruptieve technologieën de wereld van morgen vormgeven. D66 waardeert iedereen die bijdraagt aan onze stad. In het bijzonder besteden we aandacht aan Amsterdam als Europese techhub. Het centrum beschikt over een stevige basis van spelers binnen het startup-ecosysteem. Om dit verder te versterken, is beleid nodig dat innovatie blijvend stimuleert. Innovatie fungeert als een vlieg wiel: het versterkt de economie en maakt het mogelijk de welvaart eerlijker te verdelen. Dit vraagt bovendien om een internationale blik, zowel in denken als handelen.

En daarom zet D66 Amsterdam Centrum in op de volgende maatregelen:

- **Tech & Startup District creëren in het centrum**
We richten specifieke zones in — bijvoorbeeld rond het Marineterrein, Oosterdok of Weesperplein — als creatieve en technologische innovatiegebieden. Hier verwelkomen we innovatieve start-ups en maatschappelijk betrokken bedrijven met open armen, onder andere door tijdelijke kantoorruimte aan te bieden voor startups en scale-ups tegen gunstige tarieven.
- **Digitale infrastructuur verbeteren**
We roepen het stadsdeel op om supersnel vast en mobiel internet in het hele centrum beter te faciliteren, met speciale aandacht voor de problemen bij het plaatsen van (nieuwe) antenne-opstelpunten voor mobiel internet, vooral op de daken van gemeentelijk vastgoed en woningbouwcorporaties. Het inzetten van het stadsdeel Centrum op een stadsdeeloverstijgend, eenduidig beleid kan hier bovendien een belangrijke extra bijdrage aan leveren.
- **Internationaal talent aantrekken en vasthouden**
We werken samen met universiteiten en hogescholen om tech-talent op te leiden én te behouden in Amsterdam. Zo zorgen we voor een breed aanbod aan technologische opleidingen en maken we ons stadsdeel aantrekkelijk voor (beginnende) techbedrijven. We versnellen daarnaast procedures en huisvesting voor internationale kenniswerkers en hun gezinnen.

- **Duurzame innovatie stimuleren**

We belonen bedrijven in het centrum die inzetten op groene technologie, circulaire economie of klimaatadaptatie. Ook organiseren we jaarlijks de ‘Green Tech Awards’ of challenges in de stad, waarbij het publiek als jury fungeert.

- **Meer samenwerking tussen tech en cultuur**

We stimuleren cross-overs tussen de creatieve sector en technologie, zoals AI x Kunst of AR-routes door historische wijken. Ook creëren we een jaarlijks ‘Tech x Amsterdam’-festival waarin innovatieve bedrijven, kunstenaars en bewoners samenwerken.

Een Amsterdam Centrum waar bereikbaarheid goed is voor iedereen.

Amsterdam Centrum is historisch en compact. Dat maakt mobiliteit uitdagend, maar ook kansrijk. Minder ruimte voor auto’s betekent meer ruimte voor mensen. Door te kiezen voor duurzame mobiliteit en slimme logistiek maken we de stad leefbaarder en beter bereikbaar voor iedereen.

En daarom zet D66 Amsterdam Centrum in op de volgende maatregelen:

- **Autoluwe zones uitbreiden**

Breid de bestaande autoluwe gebieden uit naar bijvoorbeeld de Jordaan, Plantagebuurt en delen van de Wallen. Geef prioriteit aan bestemmingsverkeer en bewoners, niet aan doorgaand verkeer.

- **Straten herinrichten als ‘leefstraten’**

Maak van smalle straten vol verkeer echte ontmoetingsplekken met bankjes, groen en veilige oversteekplaatsen. Denk aan de Nes, Spuistraat of Korte Leidsedwarsstraat als voorbeeld.

- **Meer stallingsruimte voor fietsen**

Versnel de aanleg van fietsparkeergarages, zoals onder het Rembrandtplein en bij de Stopera.

Nieuw-West

Samen Vooruit

Nieuw-West is jong, divers en voortdurend in beweging. Dat maakt ons stadsdeel uniek - maar het brengt ook grote uitdagingen met zich mee. Juist hier willen we bouwen aan een toekomst waarin iedereen gelijke kansen krijgt, zich veilig voelt en prettig kan wonen. Met dit programma zet D66 Nieuw-West zich in voor vier pijlers die voor ons stadsdeel van levensbelang zijn: **Onderwijs, Veiligheid, Leefbaarheid en Economie**. Samen zorgen we voor een stadsdeel waar je kunt opgroeien, werken én oud worden met perspectief en vertrouwen.

Samen leren

Onderwijs is dé sleutel tot een succesvolle toekomst voor onze kinderen en jongeren. Als stadsdeel met de meeste kinderen en jongeren (ruim 20% van onze bewoners is 17 jaar of jonger), verdient het onderwijs veel meer aandacht. Maar de uitdagingen zijn ook extra groot: Het lerarentekort in het basisonderwijs is in Nieuw-West met ruim 18%, groter dan in de meeste stadsdelen. Daarnaast hebben veel jongeren moeite met het vinden van een geschikte (MBO) stageplaats.

- We trekken nieuwe leerkrachten aan en stimuleren uitwisseling met andere stadsdelen.
- We bestrijden lage leesvaardigheid onder kinderen, jongeren én volwassenen met taal- en leesprogramma's op scholen, in bibliotheken en buurhuizen.
- We besteden meer aandacht aan digitale geletterdheid onder volwassenen.
- We stimuleren een betere afstemming tussen vraag en aanbod van stageplaatsen in Nieuw-West.
- We investeren in goede sportvoorzieningen en laagdrempelige sportprogramma's voor de jeugd.
- Wij geven het door D66 opgezette Amsterdamse Leerlingenraden Verbond meer (financiële) zeggenschap zodat alle middelbare scholieren in Nieuw-West kunnen meedenken over de toekomst van hun onderwijs. Denk hierbij aan meer aandacht voor ondernemerschap, financiële educatie en sport.

Samen veilig

Iedereen, jong en oud, verdient een veilige omgeving om zich optimaal te ontwikkelen - thuis, op straat en in het verkeer. Daarom pakt D66 Nieuw-West straatintimidatie aan, zorgen we voor betere verlichting en zetten we in op een evenwichtige verdeling van kwetsbare doelgroepen. Zo maken we ons stadsdeel veiliger en sterker.

- We pakken straatintimidatie van meisjes, vrouwen en de lhbtqi+- gemeenschap hard aan. Dit blijft een hardnekkig probleem. We schuwen geen onorthodoxe maatregelen: we maken de permanente inzet van agenten in burger bespreekbaar als de situatie daarom blijft vragen.
- We stimuleren en faciliteren het doen van aangifte bij huiselijk geweld, straatintimidatie en discriminatie.

- We streven naar meer veiligheid in het verkeer met name door in te zetten op veiligere en rustigere fietspaden voor jonge kinderen en ouderen.
- We zetten in op actieve bestrijding van criminaliteit, met focus op het voorkomen dat jongeren hierin terechtkomen.
- We hanteren een structurele aanpak van zwerfafval door betere afvalscheiding, opruimacties samen met bewoners en gericht ingrijpen op vervuilde plekken, ook om bijvoorbeeld overlast van ratten te verminderen.
- We reguleren de instroom en spreiding van (verslavings)klinieken en opvanglocaties beter, zodat mensen de zorg krijgen die ze nodig hebben, zonder overlast voor de omgeving te veroorzaken.

Samen leven

Nieuw-West is het grootste stadsdeel van Amsterdam, met de meeste inwoners. Bewoners wonen, werken en ontwikkelen zich hier gedurende alle levensfasen. Daarom moeten woningen, groenvoorzieningen, verkeer en vervoer, maar ook horeca en recreatie aansluiten bij de behoeften van zowel bewoners als ondernemers.

- We blijven inzetten op de bouw van meer kleine 1 tot 3-kamerwoningen om doorstroom te stimuleren. Daarbij willen we het groen behouden en de hoogte benutten.
- We zetten sloop en renovatie van verouderde panden met schimmelproblemen hoog op de agenda.
- We brengen de voorrangsregeling voor huurwoningen voor de beroepen waar veel vacatures voor zijn (leerkrachten, politieagenten en zorgmedewerkers) nog meer onder de aandacht.
- We starten een campagne op om jongeren gelijk vanaf hun 18^e in te schrijven op woningnet zodat ze meer kans maken op een eigen woonruimte in Nieuw-West of elders in Amsterdam.
- We zetten in op behoud, onderhoud en uitbreiding van groen, waarbij we reguliere speeltuinen vervangen door natuurspeeltuinen om klimaatproblemen aan te pakken en investeren in vernieuwend groen met bijvoorbeeld groene daken, geveltuintjes, Tiny Forests en buurtmoestuinen en inzet op behoud van toegezegd groen, zoals in de unieke Lutkemeerpolder.
- We streven naar een gezonde, groene leefomgeving. Dat gaat niet samen met zwerfafval. Ook daarom zetten we in op een structurele aanpak van zwerfafval met onder andere recyclepunten.
- We zetten in op een fijnmazig OV-netwerk, veilige fietspaden en een goed bereikbaar wegennet zodat iedereen zich efficiënt, veilig en snel kan verplaatsen in, van en naar het stadsdeel.

Samen investeren

Een groot stadsdeel als Nieuw-West is ook aantrekkelijk voor ondernemers. Ondernemers investeren in het stadsdeel en maken het stadsdeel aantrekkelijk om te wonen, werken en er te recreëren.

- We betrekken de (middelgrote en kleine) bedrijven en ondernemers meer bij lokale besluitvorming, vooral bij de inrichting van de openbare ruimte.
- We stimuleren dat bij lokale initiatieven gebruik wordt gemaakt van diensten en producten van lokale ondernemers en bedrijven. Zo blijven we investeren in het stadsdeel.
- We stimuleren lokale ondernemingen stageplaatsen te creëren voor jongeren uit Nieuw-West.
- We zetten ons in om langere ritten met het openbaar vervoer in verhouding tot korte ritten goedkoper te maken.
- We verzetten ons tegen de opheffing van metrolijn 51. Een goede metroverbinding is een cruciaal onderdeel van het fijnmazige OV-netwerk dat het stadsdeel nodig heeft.
- We zetten in op een diverser aanbod van horeca en recreatie voor jong en oud.

Samen vooruit

D66 Nieuw-West kiest voor goed onderwijs, meer veiligheid en een leefbare buurt. Samen met bewoners, ondernemers en organisaties bouwen we vol vertrouwen aan een sterk, groen en inclusief stadsdeel. Samen laten we Nieuw-West bloeien en groeien.

Noord

Noord is een stadsdeel vol energie en mogelijkheden.

Steeds meer mensen kiezen voor Noord. Hier vind je ruimte om te wonen, te werken en te groeien.

Maar niet iedereen heeft dezelfde kansen. D66 wil dat iedereen zich thuis voelt en vooruit kan komen, of je nu al jaren in Noord woont of net bent aangekomen.

We geloven in vrijheid én verbondenheid.

Iedereen mag zichzelf zijn en krijgt de kans om mee te doen. We luisteren naar bewoners en werken samen aan oplossingen die het leven in Noord beter maken. Zo zorgen we voor sterke buurten, goed onderwijs, betaalbare woningen, een bloeiende lokale economie en veel groen.

Samen bouwen we aan een Noord waar iedereen meetelt.

We investeren in sterke buurten, goede voorzieningen en een schone, veilige omgeving. Zo blijft Noord een plek waar je prettig woont, werkt en leeft – nu en in de toekomst.

Laat iedereen vrij, maar niemand vallen. Dat is D66 in Noord.

1. Noord groeit: wonen en makkelijk overal kunnen komen

Noord groeit snel. D66 wil dat iedereen prettig kan wonen en makkelijk naar werk, school of familie kan reizen. Dat kan alleen als woningen betaalbaar zijn en je veilig en snel overal komt.

Bereikbaarheid is de sleutel tot gelijke kansen

D66 creëert een bereikbaar en leefbaar Noord door::

1. Voldoende betaalbare woningen in elke buurt, zodat iedereen een passende plek kan (blijven) vinden. Met extra aandacht voor middenhuur.
2. Veiligheid op de fiets te garanderen. We creëren veilige en snelle fietsroutes, zodat iedereen, jong en oud, zich met plezier en zonder zorgen kan verplaatsen en een fiets kan parkeren bij metrostations en winkelcentra.
3. Noord beter te verbinden. We zetten in op nieuwe bruggen (Oost- en Westbrug), meer ponten, en een extra aanlegsteiger. Een verbod op Biro's tijdens de spits is gewenst om doorstroming te bevorderen.
4. Sterk openbaar vervoer te realiseren. Snelle bus- en metroverbindingen, ook 's nachts. Wij ondersteunen mensen voor wie het OV te duur is, zodat ook zij kunnen reizen.
5. We zorgen dat Noorderlingen minder afhankelijk zijn van de auto door in te zetten op veiliger fietsen en sterker OV. De beschikbare ruimte voor auto's wordt effectiever benut, met lagere tarieven voor zorg- en onderwijspersoneel.

Zo maken we Noord samen bereikbaar, leefbaar en vol kansen voor iedereen.

2. Toekomst Noord begint in de klas: sterk MBO en kansrijk onderwijs

Iedere jongere in Noord verdient gelijke kansen op goed onderwijs en werk. Wij zorgen voor een Noord waar elk kind kan groeien, leren en meedoen. Iedere jongere verdient gelijke kansen op goed onderwijs en werk.

D66 Amsterdam Noord creëert een kansrijk onderwijsklimaat door:

1. Voldoende en toegankelijke scholen en kinderopvang te verzekeren. Vooral in nieuwe wijken zorgen we voor genoeg plekken, waarbij de gemeente de regie over locaties neemt.
2. Extra te investeren in buurten met minder kansen, met gerichte steun via onder andere de Amsterdamse Familiescholen, zodat de kloof kleiner wordt.
3. Oplossingen voor het personeelstekort. We bieden docenten en medewerkers voorrang op woningen, extra parkeerplekken en betere arbeidsvoorwaarden.
4. Jongeren klaar te maken voor de arbeidsmarkt. We realiseren nauwere samenwerking tussen scholen en bedrijven, zodat jongeren al vroeg kennismaken met stages en praktijkervaring. D66 Noord pleit bovendien voor het vestigen van een technische MBO in Noord.
5. Hulp te bieden bij taal en digitale vaardigheden. We pakken (digitale) laaggeletterdheid aan en bieden extra bijles en naschoolse activiteiten.

Zo bouwen we aan een Noord waar elk kind kan groeien, leren en meedoen.

3. Noord onderneemt: D66 voor een sterke lokale economie

Ondernemers maken Noord levendig en sterk. D66 benut hun kracht en zorgt dat iedereen kan meedoen. We kiezen voor een eerlijke, toekomstbestendige economie waarin ondernemers, makers en bewoners samen werken aan levendige buurten en gelijke kansen voor iedereen.

D66 Amsterdam Noord creëert een sterke lokale economie door:

1. Het actief ondersteunen van lokale ondernemers in het zich verenigen tot netwerken of collectieven. Zo worden ze beter vertegenwoordigd en kunnen ze samen Noord versterken.
2. Zorgen voor betaalbare en flexibele werkplekken, ook voor start-ups, makers en creatieve broedplaatsen. Tijdelijke plekken en broedplaatsen blijven behouden, ook als buurten veranderen. Duidelijke afspraken over tijdelijkheid zijn belangrijk.
3. Meer wekelijkse markten. D66 is trots op de terugkeer van de markt op het Mosveld. We willen meer wekelijkse markten op verschillende pleinen, zodat buurten levendig blijven en ondernemers kansen krijgen.

4. Het stimuleren van vastgoedeigenaren en woningcorporaties om ruimte te bieden aan verschillende soorten ondernemers, met aandacht voor leefbaarheid en de ontwikkeling van de buurt.
5. Bereikbaarheid van zorg te garanderen. Huisartsen, kinderopvang en maatschappelijke hulp zijn de vitale basis van onze wijken. D66 behandelt deze voorzieningen niet als gewone ondernemers, maar als essentiële basiszekerheid die altijd toegankelijk moet blijven. We ondersteunen ondernemers die zich inzetten voor maatschappelijke impact, bijvoorbeeld door kansen te bieden aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of door het beheer van de openbare ruimte. Touringcars bij stations en winkelcentra zijn welkom, omdat ze de lokale economie stimuleren.

Zo bouwen we aan een sterk lokaal economisch klimaat.

4. Bestaanszekerheid in Amsterdam Noord: voor iedereen een stevige basis

In Amsterdam Noord is bestaanszekerheid geen vanzelfsprekendheid. Veel mensen hebben moeite om rond te komen, vooral in buurten waar armoede al generaties lang bestaat. De regels zijn vaak ingewikkeld, hulp is lastig te vinden en het systeem voelt soms kil en onpersoonlijk. D66 wil dat iedereen in Noord zeker is van een goed huis, voldoende inkomen en toegang tot zorg. Vertrouwen, menselijkheid en echte steun moeten weer centraal staan. Wij ondersteunen Aanpak Noord met meer mandaat en het forceren van doorbraken.

D66 Amsterdam Noord versterkt de basis door:

1. Eenvoudige en toegankelijke hulp bij armoede en schulden te bieden. Hulp is dichtbij, via buurtteams, buurthuizen en scholen. We zorgen voor persoonlijk contact, vaste gezichten en een veilige omgeving waarin je zonder schaamte om hulp kunt vragen.
2. Laagdrempelige rechtshulp met een Buurtrechter. D66 wil in Noord een Buurtrechter, waarmee we laagdrempelige, persoonlijke en gratis rechtshulp dicht bij huis bieden. Problemen worden zo sneller opgelost en hoge proceskosten worden voorkomen.
3. Sterke buurten en ontmoetingsplekken. We investeren in warme, toegankelijke plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en helpen. Lokale initiatieven, burenhulp en vrijwilligerswerk maken het sociale netwerk sterker.
4. Gelijke kansen voor kinderen en jongeren. D66 zorgt voor meer naschoolse activiteiten, sport en cultuur, zodat alle kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen, ook als het thuis moeilijk is.
5. Toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening. Gemeentelijke diensten zijn makkelijk bereikbaar, zowel digitaal als persoonlijk. We zorgen voor het verbeteren van digitale vaardigheden voor jong en oud, zodat niemand wordt buiten gesloten door digitalisering of laaggeletterdheid.

Zo bouwen we aan een Noord waar iedereen zich zeker, gezien en gesteund voelt.

5. Groen en vitaal Noord: samen voor een gezonde leefomgeving

D66 Amsterdam Noord kiest voor een Noord waar groei samengaat met leefbaarheid en gezondheid. Het unieke groene karakter van Noord – met tuindorpen, landelijke gebieden en parken – willen we behouden en versterken. Groen en duurzaamheid zijn de basis voor een gezonde toekomst voor iedereen. Daarom investeren we in klimaatbestendige buurten, meer stadsnatuur en een eerlijke energietransitie waarin iedereen kan meedoen en profiteren.

Dat doet D66 Amsterdam Noord door:

1. De balans te bewaken tussen bouwen en groen: meer woningen, maar ook meer stadsnatuur en sterke bescherming van bestaande groene plekken.
2. Noord klimaatbestendig te maken met meer groen, minder tegels en aandacht voor bodemdaling in de tuindorpen.
3. Iedereen mee te laten doen aan de energietransitie: we koppelen duurzaamheid aan kansengelijkheid en helpen bewoners en ondernemers bij verduurzaming.
4. Te investeren in schone, veilige en aantrekkelijke buurten, door de uitbreiding van het containeradoptieprogramma en het faciliteren van recyclepunten zoals de Dropper.
5. Zorgen voor toegankelijke speeltuinen, sport- en ontmoetingsplekken in elke buurt, met extra aandacht voor kwetsbare wijken en inclusief spelen als norm.

Zo blijft Noord een gezonde, groene en fijne plek voor iedereen – nu en in de toekomst.

Oost

Democratie, juist nu!

In Oost pleiten we – in algemene zin - voor meer contact met elkaar. Bewoners onderling, maar vooral tussen de politiek en bewoners. Het zijn onstuimige tijden, waarin het extra belangrijk is om met elkaar in gesprek te blijven, in plaats van elkaar af te drijven. Het gesprek aangaan, dat is de basis van een democratie. Contact met elkaar gebeurt juist in de buurt, daarom moeten we er op lokaal niveau extra aandacht voor hebben.

In het verkiezingsprogramma richten we ons op drie thema's: Thuis in Oost, Onderwijs voor Iedereen en Leefbare Wijken. We kiezen bewust voor thema's waar we op stadsdeelniveau het verschil kunnen maken, omdat veel onderwerpen op gemeente niveau, of zelfs landelijk worden bepaald.

Thuis in Oost

Thuis in Oost betekent meer dan alleen een passende woning voor iedereen; het gaat om de sociale verbinding tussen bewoners, maar ook met lokale ondernemers en bezoekers van Oost. Het versterken van verbindingen in de buurt vraagt ons om inclusief te zijn, zodat iedereen zich welkom voelt. Daarom zetten we in op:

- **Inclusieve openbare ruimtes:** Parken en pleinen zijn van ons allemaal. We zorgen voor een inrichting die rekening houdt met diverse behoeften: voldoende openbare toiletten, veilige en uitdagende speelplekken voor jonge kinderen, een vrouwvriendelijke inrichting, geen vijandige architectuur (zoals bankjes waar je niet op kan liggen) en genoeg voorzieningen voor oudere jongeren. Zo kan iedereen comfortabel van deze ruimtes genieten.
- **Een kleurrijk en verbindend Amsterdam:** We versterken de sociale cohesie door diversiteit te vieren. Denk aan een regenboogzebrapad, als symbool van acceptatie en inclusiviteit. Maar ook zorgen we voor een toegankelijke stad voor iedereen, ongeacht fysieke beperkingen.
- **Ondersteuning voor Amsterdammers in een kwetsbare positie:** We kiezen voor een humane aanpak van kwetsbare personen in de openbare ruimte. In plaats van verplaatsing, zetten we in op opvang, begeleiding en dagbesteding, zoals succesvol opgestart in het Oosterpark. Iedereen verdient hulp en een menswaardig bestaan.
- **Lang leven in de buurt:** Ouderen zijn een waardevol onderdeel van onze samenleving. We ondersteunen en breiden inloophuizen en andere ontmoetingsplekken uit, zodat ouderen actief kunnen blijven deelnemen aan de gemeenschap en sociale contacten kunnen onderhouden. Een goed voorbeeld is Villa Bewust 60+ in de Dapperstraat. Daarnaast zetten we ons in voor het realiseren van levensloopbestendige woningen.

- **Duurzaam ondernemersbeleid:** Om een divers en levendig winkelaanbod te behouden, is het belangrijk dat we kleine en duurzame ondernemers koesteren. Dit betekent ook dat we de markt en marktkramen actief moeten ondersteunen. Daarnaast is gerichte hulp nodig voor ondernemers die willen investeren in de verduurzaming van hun bedrijfspand, wat bijdraagt aan een duurzamere toekomst.

Thuis zijn in Oost betekend ook dat je ‘goed’ kunt leven. Het is belangrijk om te vragen: wat heeft u nodig om goed te kunnen leven? Mensen die hard werken, kunnen het financieel toch moeilijk hebben, wat hen in een kwetsbare positie brengt. Soms wordt er geen gebruikgemaakt van de beschikbare armoedemiddelen, simpelweg doordat men ze niet kent. D66 wil zich inzetten om deze groep proactief en beter te bereiken.

Onderwijs voor iedereen

D66 maakt zich altijd hard voor onderwijs, dus ook in Oost. D66 zet in op drie onderwerpen: Leesvaardigheid, Kunst & Cultuur en Kinderopvang.

- **Leesvaardigheid:** De leesvaardigheid van kinderen gaat zorgwekkend snel achteruit, daar moeten we wat aan doen. Daarom ondersteunen we initiatieven die kinderen laten zien hoe leuk lezen kan zijn, zoals via voorleesouders. Daarnaast is het ons gelukt om een bibliotheek te realiseren op IJburg. Hiermee gaan we verder en zetten ons in om op iedere school een bibliotheek te openen. Ook voor volwassenen is de bibliotheek een waardevolle plek. Als het hart van de wijk, is de bibliotheek de ideale plek om nieuwe mensen te ontmoeten en gebruik te maken van **gratis hulp en advies**, zoals het invullen van je belastingformulier of gewoonweg hulp bij digitale vragen. We investeren in bibliotheken zodat ze kunnen bijdragen aan een veerkrachtige en sociale wijk.
- **We bevorderen “de rijke schooldag”.** Een dag waarbij alle kinderen dezelfde kansen hebben op buitenschoolse opvang, sport, cultuur, en in de middag een warme lunch krijgen. Scholen zijn vaak het middelpunt van de buurt. We betrekken de buurt bij de school.
- **Kunst en Cultuur.** We blijven ons inzetten om kunst en cultuur laagdrempelig toegankelijk te maken voor iedereen; bijvoorbeeld op openbare plekken zoals parken en pleinen. Daarnaast werken we aan een groter en diverser aanbod op met name IJburg en Zeeburgereiland. Theaterschool Tij is een goed voorbeeld van hoe het wel kan. Tot slot blijven we educatieve initiatieven ondersteunen en gaan we verder met “Oost na de komma”.
- **Kinderdagopvang:** Er is een tekort aan kinderdagopvang in Oost. Dit bemoeilijkt het leven met kinderen in de stad, terwijl er al jaren een uitloop is van jonge gezinnen de stad uit. D66 wil kinderopvangorganisaties beter helpen met het vinden van een plek voor hun kinderdagopvang en samenwerking tussen de kinderdagopvang en het basisonderwijs bevorderen.

Leefbare wijken

Groen en water(berging) spelen een cruciale rol in het versterken van een leefbare en gezonde stad. We zetten in op het vergroenen van straten en tuinen, het verbeteren van de kwaliteit - en berging van water en geven ruim baan aan initiatieven voor sport en spel. Bewoners moeten een inspraak hebben op waar behoefte is aan groen en ideeën kunnen aandragen voor verduurzaming. Bijvoorbeeld door buurtcoöperaties/platformen een stem hierin te geven, en intensiever te werken met stadsdeelpanels. D66 zet zich in op de volgende onderwerpen:

- **Afval:** We kunnen niet negeren dat (zwerf)afval een steeds grotere uitdaging vormt. D66 zet zich in voor adequaat afvalbeheer en stimuleert buurtinitiatieven die gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor het opruimen en onderhouden van openbare ruimtes. D66 blijft zicht inzetten voor afvalgrijpers in buurthuizen en scholen om de buurt schoon te houden en wil het aantal afvaladoptanten uitbreiden. Daarnaast spreken we ondernemers aan op hun eigen verantwoordelijkheid om de winkelstraten en markten schoon en aantrekkelijk te houden. Tot slot zet D66 zich in voor betere informatievoorziening op afvalcontainers en voor betere voorzieningen rond afvalcontainers om rattenoverlast tegen te gaan.
- **Wonen voor iedereen:** Wonen in Oost moet mogelijk zijn voor mensen die onze wijk draaiende houden. Cruciale beroepen zoals leraren, zorgverleners en politieagenten spelen een onmiskenbare rol in onze gemeenschap. Daarom blijft D66 zich inzetten voor deze groepen, zodat zij in de buurt kunnen blijven wonen en werken. Dit betekent voorrang op betaalbare huurwoningen.
- **Verenigingen van Eigenaren:** D66 wil kennisavonden organiseren voor Verenigingen van Eigenaren (VvE's), waar bewoners ondersteund worden bij het splitsen van woningen, het verduurzamen van gebouwen en het mogelijk maken van optoppen. Door VvE's handvatten te bieden voor een groen meerjaren onderhoudsplan, kan het stadsdeel eigenaren en bewoners helpen om hun woningen toekomstbestendig te maken.
- **Parken:** Parken zijn de huiskamers van de wijk waar iedereen die in de stad woont samenkomt. D66 zet zich in voor veilige, groene en leefbare parken. Dat betekent onder andere een breed aanbod van sport, cultuur, laagdrempelig horeca en toiletvoorzieningen in onze parken.
- **Voorzieningen en bereikbaarheid:** Om de groei van Oost te kunnen faciliteren moet de stad bereikbaar blijven. D66 zet zich daarvoor in. Dit betekent dat bij aanleg van nieuwe wijken meteen rekening moet worden gehouden met de aanleg van voldoende voorzieningen en goede bereikbaarheid met de fiets en OV. Je kunt hierbij denken aan voldoende voorzieningen voor kinderen en jongeren, voldoende winkels, kinderopvang, groene buurten, voldoende aansluiting op openbaar vervoer met de rest van de stad, ruimte voor fietsers en voldoende sportvoorzieningen.

Tot slot wil D66 zich de komende periode sterk maken voor concrete maatregelen in diverse (deel)gebieden om de leefbaarheid te vergroten. Het gaat hierbij om:

IJburg en Zeeburgereiland

- We blijven aandringen op een extra vaste fietsverbinding tussen Zeeburgereiland/IJburg en de rest van de stad.
- Meer ontmoetingsplekken voor jongeren op IJburg.
- Uitbreiding van sportfaciliteiten en toevoeging van een zwembad op IJburg.
- Betrouwbaar OV: tramlijn 26 en meer busverbindingen naar de rest van de stad en rechtstreeks naar omliggend gebied in plaats van dat alle verbindingen via het Centraal Station lopen.

Oostelijk Havengebied en de Indische buurt:

- Meer zwemplekken in de wateren (ook rond IJburg en Zeeburgereiland)
- Meer voorzieningen voor jongeren (jeugd en adolescenten).
- Minder zwerfafval in de Bogortuin, en andere parken.
- Meer groen in straten, kades en parken.
- Verdere ontwikkeling van voorzieningen in het Cruquiusgebied.
- Toevoegen van een bibliotheek.
- Het versterken van de aantrekkelijkheid van het Flevopark.
- Jongeren helpen bij het doorstromen naar een eigen woning in eigen buurt.

Oud-Oost (Dapperbuurt, Oosterparkbuurt en Transvaalbuurt):

- Een groener Krugerplein.
- Leefbaar Oosterpark. Opvang van de overlastgevers en kwetsbare personen, zoals dagbesteding. Alleen handhaving helpt niet, deze mensen zijn kwetsbaar en anders verplaatsen ze zich naar de buurten rondom het Oosterpark.
- Na voorbeeld van de Indische buurt zet D66 in op versterking van de buurt, samen met woningcoöperaties.

Watergraafsmeer en Overamstel

- Meer inzet op sociale cohesie. Onder andere door het toevoegen van meer kunst in de openbare ruimte.

Met dit programma voor Amsterdam Oost denkt D66 ons stadsdeel nog groener, toegankelijker en diverser te maken. We moeten het samen doen in de buurt; wij gaan altijd graag het gesprek aan over hoe we Amsterdam Oost nog fijner kunnen maken.

West

Amsterdam-West is een levendig stadsdeel met een grote aantrekkingskracht. De afgelopen jaren heeft D66 West zich volop ingezet voor de bewoners en ondernemers van Oud-West, de Baarsjes, Bos en Lommer en Westerpark. Dat blijven we doen. We investeren in een duurzaam, leefbaar, kansrijk, betrokken en bruisend West – een stadsdeel waar het prettig wonen is en dat werkt voor iedereen.

1. Een woonvriendelijk West

Slim en flexibel bouwen voor de toekomst

West is creatief, maar kampt met ruimtegebrek. D66 wil vaart maken met woningbouw, onder meer in Haven-Stad. We benutten de beschikbare ruimte slimmer, bijvoorbeeld door extra verdiepingen (“optopen”) op bestaande gebouwen, het omzetten van grote bergingen in woningen en door te investeren in woonoplossingen voor starters en studenten. Ook ondersteunen we ouderen die kleiner willen wonen, via woningruil of door seniorenwoningen te reserveren in nieuwbouw- en renovatieprojecten. Daarnaast houden we nadrukkelijk oog voor de middenhuur.

Wonen bereikbaar en begrijpelijk maken

Veel bewoners weten niet goed welke woonmogelijkheden er zijn. D66 wil meer duidelijkheid en toegankelijkheid bieden rondom bestaande initiatieven, zoals WoningNet, DAK, antikraak, samenwonen, social hubs en andere woonopties.

Woonkwaliteit verbeteren

Met gratis en uitgebreid energieadvies zorgen we dat problemen als schimmel en vocht worden aangepakt. We blijven opkomen voor de rechten van sociale huurders, ook bij samenwonen. Voor jongeren, ouderen en kwetsbare groepen ontwikkelen we beleid dat aansluit op hun specifieke woonbehoeften.

2. Een duurzaam West

Groen en klimaatbestendig

De hittestress neemt toe. Daarom vergroenen we versteende buurten, vooral in Oud-West, de Houthavens en de Baarsjes. We vervangen stenen door groen, behouden bomen bij herinrichtingen en stimuleren groen op daken en gevels. Ook sociale huurders en woningeigenaren krijgen betere mogelijkheden voor zonnepanelen. We breiden voedselbossen uit (zoals in de Kolenkit) en vergroten boomspiegels.

Buitenruimte die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten

D66 wil de Erasmusgracht en Houthavens officieel als zwemlocaties erkennen. In buurten met veel ouderen, zoals de Helmersbuurt en Landlust, maken we de openbare ruimte uitnodigend voor ontmoeting en beweging, met meer bankjes, sportvoorzieningen en groen.

Duurzame energie dichtbij

D66 stimuleert collectieve zonnepanelen voor VVE's en sociale huurders en ondersteunt bewoners bij het starten van energiecoöperaties. Met energiebuddies maken we verduurzaming laagdrempelig en lonend.

3. Een leefbaar West

Veilig bewegen in de wijk

Drukke straten, fiets- en wandelpaden moeten veilig zijn, zonder kuilen, gaten en fietsschansen. De Bilderdijkstraat moet opnieuw ingericht worden met bredere paden en veilige fietsroutes. Kinderen moeten veilig naar school kunnen.

We inventariseren en investeren in betere straatverlichting, ook in parken en tunnels. Handhavingsteams moeten vaker zichtbaar zijn – vooral 's avonds en in het weekend – om straatintimidatie tegen te gaan. Vrouwen en queers moeten zich altijd veilig kunnen voelen in West. Als het veilig is voor hen, is het veilig voor iedereen.

Schone straten met sociale betrokkenheid

We willen af van anoniem schoonmaakbeleid en investeren in duidelijke communicatie en educatie over afval, containers en grofvuil. Bewoners worden actief betrokken bij schoonhouden en verantwoordelijkheid wordt gedeeld. Intensievere handhaving hoort daarbij. Elke buurt krijgt minstens één statiegeld-inleverpunt.

Evenwicht tussen groei en kwaliteit

Elke woninguitbreiding koppelen we aan vergroening, veilige straten en voldoende voorzieningen. We vergroten het aantal fietsenrekken door parkeerplaatsen om te zetten. Bewonersinitiatieven zoals het adopteren van afvalbakken of meedoen aan *De Schoonste Straat* krijgen meer steun.

Een verbonden stadsdeel

We pleiten voor de terugkeer van een directe verbinding tussen West en Oost (bijvoorbeeld door tramlijn 3) en voor het doortrekken van de metroring tussen Isolatorweg en Centraal Station. Zo blijft West ook in de toekomst goed bereikbaar.

4. Een kansrijk West

Onderwijs als startpunt voor kansengelijkheid

We investeren in voorschoolse educatie, taal- en talentontwikkeling en duidelijke communicatie naar ouders. Groene schoolpleinen en sportvoorzieningen zijn standaard.

Gezondheid en welzijn dichtbij

D66 wil dat het stadsdeel meer regie neemt op gezondheid, welzijn en armoede. We versterken de samenwerking tussen zorgverleners en vergroten hun zichtbaarheid in de buurt en stimuleren optimale communicatie vanuit de zorginstellingen. Mantelzorgers verdienen meer steun. Wij streven

ernaar dat in elk Buurtteam in ons stadsdeel een vaste mantelzorgconsulent wordt toegevoegd. Voor jongeren zetten we in op mentale weerbaarheid via initiatieven zoals *West Beweegt*. Sociale loketten worden begrijpelijk, toegankelijk en beter bekend.

5. Een bruisend West

Ruimte voor ondernemers en cultuur

D66 kiest voor levendige wijken met ruimte voor lokale ondernemers, creatieve vernieuwers en sociale initiatieven. We koesteren winkelstraten en markten zoals de Ten Katemarkt, zetten ons in voor betaalbare huren en ondersteunen startende marktondernemers.

Nachtcultuur en evenementen

Nachtcultuur hoort bij West. We behouden plekken als Thuishaven en BRET en maken ruimte voor nieuwe initiatieven, bijvoorbeeld op het voormalige LTS-terrein (waar club De School was). Evenementen horen op het Westergasterrein, maar ook kleinschalige buurtfeesten op het Mercatorplein, Bos en Lommerplein en Kwakersplein krijgen meer ondersteuning. In Bos en Lommer creëren we extra ruimte voor horeca.

6. Een betrokken West

Zeggenschap en communicatie voor álle bewoners

D66 vergroot de zeggenschap van bewoners via stadsdeelpanels, participatie door bewonersorganisaties, jongerenraden en initiatieven als *West Begroot*. We verbeteren communicatie door die meertalig, digitaal én fysiek aan te bieden. Nieuwe bewoners ontvangen een welkomstbrief met uitleg over activiteiten, regels en voorzieningen in de buurt; jaarlijks ontvangen alle bewoners een update.

Modern en transparant bestuur

We kiezen voor een open bestuurscultuur waarin bewonersinitiatieven serieus genomen en ondersteund worden. Een modern stadsdeel vraagt om een modern bestuur. D66 zet in op vernieuwing en transparantie, met campagnes als “*Wat doe jij voor jouw buurt?*” en “*Wat doet het stadsdeel voor jou?*”. Zo vergroten we betrokkenheid en gedeelde verantwoordelijkheid – voor een veilig, schoon en verbonden West, samen met jullie.

Weesp-Driemond

Samenwerken en verbinden

Weesp en Driemond zijn compacte en levendige kernen met een eigen karakter. D66 omarmt die knus aanvoelende stedelijkheid. Je kan hier fijn wonen, werken en genieten van cultuur en groen. Of je nou in landelijk Weesp, Driemond, Hogewey, Aetsveld, de binnenstad of Weespersluis woont. Het inwonersaantal groeit snel en daar moeten we een plan voor hebben. We moeten vooruit gaan denken. Daarbij moeten we de ruimte die aan stadsgebied Weesp en Driemond wordt geboden, beter benutten.

D66 wil betere voorzieningen, een leefbare stad, en een constructievere houding naar Amsterdam.

Complete wijken

Voor D66 is een complete wijk niet zomaar een verzameling woningen, maar een levendige buurt met goede voorzieningen. Weesp groeit hard. Op dit moment vormen de capaciteit van basisscholen, buitenschoolse opvang, en sport een knelpunt. D66 vindt het essentieel dat de voorzieningen in hetzelfde tempo groeien als de stad zelf.

D66 vindt dat alle kinderen in Weesp en Driemond toegang moeten hebben tot kinderopvang en basisschool in hun eigen stadsgebied. Daarom moet er snel meer plek komen voor het onderwijs. Omdat de kleuters van nu vanzelf tieners worden is het belangrijk dat ook het middelbaar onderwijs goed geregeld is.

Er is ook een grote behoefte aan meer sportfaciliteiten. Voor Weesp als geheel, maar ook in de wijken. D66 wil dat sporten voor iedereen bereikbaar blijft, zowel qua reisafstand als financieel. D66 wil dat er extra geïnvesteerd wordt in de uitbreiding van sportvoorzieningen. Het sportbeleid van de gemeente Amsterdam biedt mogelijkheden waarbij aangesloten kan worden. Sporten is niet alleen gezond voor het lichaam, het is ook een activiteit waar mensen samen komen. D66 vindt het waardevol dat veel mensen zich inzetten als vrijwilliger bij sportclubs. Door samen sporten en samen organiseren blijven we elkaar tegenkomen.

Naast deze knelpunten moeten ook andere voorzieningen meegroeien met de stad. Zo is er behoefte aan meer recreatiemogelijkheden in de wijken. Meer groen in de stad is een goed begin. Bomen zorgen niet alleen voor verkoeling in de zomer, maar zijn ook essentieel voor de biodiversiteit. Daarom zet D66 in voor een actief en ambitieus beleid om meer bomen te planten in de wijken.

Gelukkig kunnen we rondom onze bebouwing genieten van prachtige groene vergezichten. D66 ziet de Diemerscheg als waardevol natuurgebied en wil onderzoeken hoe we dit landschap beter kunnen beschermen én toegankelijk maken voor bewoners.

Om de verbinding tussen de wijken te versterken, wil D66 stimuleren dat activiteiten beter over het stadsgebied verspreid worden. Dat zorgt voor levendigheid in heel Weesp én ontlast de drukte in het centrum. Initiatieven zoals Weesp Begroot laten zien hoe nieuwe ideeën op verschillende plekken in Weesp en Driemond tot leven kunnen komen.

Binnen de wijken moeten er ook plekken komen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dit kan in een bibliotheek of een wijkcentrum zijn. Op dezelfde plekken kunnen mensen ook geholpen worden. Dat gebeurt nu al, maar D66 denkt dat Weesp en Amsterdam veel van elkaar kunnen leren. Zo worden in de OBA onder andere financiële spreekuren en cursussen gegeven waardoor ongelijkheid door digitale armoede en laaggeletterdheid tegen wordt gegaan. Ook moet er ruimte zijn voor jongeren om samen te komen. Ontmoeten is juist voor deze leeftijd belangrijk.

Wat D66 betreft is het tijd om het winkelcentrum in Aetsveld een boost te geven.

Wijken moeten veilig zijn, altijd. Veilig om jezelf te uiten, om op te groeien en om samen mooie momenten te vieren. Voor D66 ligt de focus op preventie en de-escalatie. We willen ons speciaal richten op kwetsbare kinderen en jongeren, samen met scholen.

Alleen met de combinatie van al deze voorzieningen kom je tot complete wijken. Wat D66 betreft worden de voorzieningen in Weesp eerst op peil gebracht voordat er over grootschalige nieuwe woonplannen wordt nagedacht. D66 vindt wel dat bestaande plannen die passen in de Omgevingsvisie zonder onnodige vertraging gerealiseerd moeten worden. Concrete voorbeelden zijn Deelplan 6 Weespersluis, Cacaokwartier, Kostverloren flat en de Weesperschool. Daar moeten woningen worden toegevoegd met een focus op starters, ouderen en het betaalbare en het middensegment.

Openbaar vervoer

D66 wil een beter openbaar vervoer. Dat is goed voor het klimaat en tegen files. Ook maakt het OV voorzieningen beter bereikbaar. Amsterdam heeft veel te bieden aan scholing, werk, en zorgvoorzieningen, maar dan moeten die wel goed te bereiken zijn. Weesp heeft een goede treinverbinding met Amsterdam en Utrecht. Maar binnen Weesp en tussen Weesp en Amsterdam is nog veel te winnen.

Vanaf 2030 wordt het OV in Weesp geregeld door de vervoersregio Amsterdam. Om in de buurt te komen van de Amsterdamse standaarden voor OV, moeten er nu al nieuwe buslijnen worden gepland en bushaltes worden gebouwd. De bestuurscommissie moet er de komende jaren bovenop zitten om te zorgen dat de overgang soepel verloopt. Hierbij moet er speciale aandacht zijn voor de bereikbaarheid van landelijk Weesp en Driemond.

D66 Weesp & Driemond kijkt vooruit: als volwaardig onderdeel van Amsterdam verdient Weesp niet alleen een goede trein- en busverbinding, maar ook een tram die onze stad écht verbindt met de rest van de metropool.

Er zijn ook al onderwerpen met betrekking tot openbaar vervoer waar we nu al mee aan de slag kunnen. Daarom hebben we afgelopen jaar al een motie ingediend om de nachttrein, die al langs

Weesp rijdt, ook in Weesp te laten stoppen. Daarnaast willen we dat de nachtbus ook stopt in Weesp en Driemond.

Duurzame economische groei

D66 is trots op de ondernemers in onze stad. In Weesp en Driemond, van bedrijventerreinen tot kleine winkels en werkplaatsen, brengen ondernemers leven in de brouwerij. Ondernemers staan midden in de samenleving: ze weten wat er speelt, denken in mogelijkheden en komen vaak met slimme oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Ook zorgen zij ervoor dat de eeuwenoude binnenstad levendig blijft.

Weesp is echter erg gegroeid. Weesp moet nadenken over wat voor werkgelegenheid we willen gaan ontwikkelen en hoe we daar het juiste ondernemersklimaat voor scheppen.

Binnen de gemeente Amsterdam bestaan al veel initiatieven om ondernemers te ondersteunen. D66 Weesp Driemond wil zorgen voor een betere aansluiting op het innovatiebeleid van de stad en samen met lokale ondernemers werken aan een actieplan voor duurzame en toekomstbestendige werkgelegenheid.

Veel bedrijven in Weesp zijn bezig te verduurzamen, maar D66 heeft de indruk dat bedrijven Amsterdamse subsidies voor verduurzaming nog onvoldoende weten te vinden. D66 wil hier verandering in brengen.

Duurzaamheid

Een van de 14 Weesper kernwaarden was dat Weesp in 2030 energieneutraal zou zijn. Dat vraagt iets van iedereen: van bedrijven, van inwoners en van de overheid. Als het lukt, zijn we waarschijnlijk het eerste stadsgebied dat dit samen voor elkaar krijgt. D66 staat volledig achter deze ambitie – de aandacht voor duurzaamheid mag niet verslappen.

Een goede start is dat Weespersluis niet is aangesloten op gas en dat de woningen bijna energieneutraal zijn. In Weesp moeten we kijken welke initiatieven daarvoor verder nodig zijn.

Daarnaast willen we ook andere duurzaamheidsinitiatieven ondersteunen. We willen het makkelijker maken, bijvoorbeeld door – daar waar nodig – laadpalen aan te leggen. Ook kunnen fixbrigades en energiecoaches aan de slag in de wijken. Hiermee wordt Weesp niet alleen groener, het helpt ook om energiearmoede te bestrijden. Speciale aandacht is nodig voor particuliere huurders, voor wie het vaak moeilijk is om bijvoorbeeld hun huis beter te laten isoleren.

Een leefbare binnenstad

De Weesper binnenstad heeft prachtige grachten, creatieve ondernemers, een divers horeca-aanbod, en specialistische winkels. Daarmee is de eeuwenoude binnenstad van Weesp aantrekkelijk voor bewoners en bezoekers. Een plek waar iedereen zich welkom voelt en waar we in verbinding met elkaar komen. Dit moeten we behouden en waar nodig stimuleren. Hierbij moet een evenwicht worden gezocht tussen de belangen van bewoners, ondernemers en bezoekers. Het centrum heeft

veel potentie, daarom moet er een visie worden opgesteld met bewoners en ondernemers. D66 Weesp heeft hier in 2023 al een visie over opgesteld.

Er zijn drie thema's die wat D66 betreft op korte termijn aandacht vragen.

D66 wil de (reguliere en biologische) markt in Weesp een nieuwe impuls geven. De markt is een charmante plek om elkaar te ontmoeten en mensen te verbinden, maar in Weesp gebeurt dat nog te weinig. D66 wil dat Weesp hier een visie op ontwikkelt. Hierbij kan bijvoorbeeld ook experimentele ruimte zijn voor nieuwe kraampjes. Het plein voor de voormalige Blokker zou ingericht moeten worden als ontmoetingsplein voor alle Weespers.

Parkeren in de binnenstad van Weesp blijft verhitte discussies opleveren. De binnenstad is niet berekend op de huidige hoeveelheid doorgaand verkeer. Wat D66 betreft moet de binnenstad autoluw worden. Daarbij moet wel aandacht zijn voor de belangen van bewoners en ondernemers. Er moet dus meer ruimte komen om te parkeren aan de randen van de stad en voor mensen die slecht ter been zijn. Bovendien moet het OV veel beter zodat zonder auto naar de binnenstad reizen voor veel meer mensen een optie wordt.

Toerisme vraagt in Weesp om aandacht. Een evenwichtige stroom bezoekers is van waarde voor de lokale economie, maar te veel toerisme kan snel leiden tot extra druk op de openbare ruimte en voorzieningen. D66 zet zich in voor toerisme dat bijdraagt aan de stad, zonder haar te beladen. De situatie in Weesp is aanzienlijk anders dan in Amsterdam, waar een overvloed aan toerisme voor grote problemen zorgt. Om die reden ziet D66 reden voor maatwerk binnen de Amsterdamse regels.

Samenwerking met Amsterdam en participatie

De fusie met Amsterdam heeft zeker goeds gebracht. Amsterdam heeft een grotere financiële draagkracht, waardoor er meer budget per inwoner beschikbaar is. Dat komt vooral ten goede aan mensen die extra ondersteuning nodig hebben. Zo is er een ruimer armoedebeleid en is er extra geld beschikbaar voor initiatieven zoals Weesp Begroot.

Daarnaast is de gemeentelijke organisatie van Amsterdam professioneler ingericht. Er is veel specifieke kennis, ervaring en ondersteuning beschikbaar, waarvan ook Weesp en Driemond kunnen profiteren. Denk bijvoorbeeld aan expertise en ondersteuning op het gebied van verkeersveiligheid, armoedebestrijding, onderwijs en sport. Zo zijn er concreet sportvelden bijgekomen in Weesp en worden clubhuizen verduurzaamd.

Het Amsterdamse beleid kans soms beter worden afgestemd op het eigen karakter van Weesp en Driemond. Aan de andere kant is er als Weesp ook ruimte die we niet gebruiken en is er beleid dat we niet goed benutten. D66 vindt dat het dagelijks bestuur hier de komende vier jaar stevig op moet inzetten, zodat ook inwoners in Weesp en Driemond volop profiteren van de voorzieningen en ondersteuning die Amsterdam te bieden heeft. Een constructieve insteek van de Bestuurscommissie werkt hierbij veel beter dan gemopper.

D66 wil een inventarisatie laten maken van de regels waarbij Weesp nog niet aansluit op die van Amsterdam. Weesp kan dan veel beter anticiperen op de onderwerpen die voor de Weespers en

Driemonders van belang zijn. We kunnen dan vooraf invloed uitoefenen in plaats van verrast te zijn door voorstellen. Op die manier maak je effectieve participatie ook beter mogelijk.

D66 vindt het belangrijk dat inwoners actief mee kunnen denken en praten over de toekomst van Weesp en Driemond. Of het nu gaat om het inrichten van de wijk, het verduurzamen van huizen of het verbeteren van voorzieningen: inwoners weten vaak zelf erg goed wat er speelt en wat er nodig is. De afgelopen jaren is dat te vaak niet goed gegaan. D66 wil dat anders doen. Wij vinden dat inwoners niet alleen moeten kunnen meepraten, maar ook ervaren dat hun stem telt. Een voorbeeld is dat we de dorpsraad in Driemond willen behouden. Zo bouwen we samen aan een stad waarin iedereen zich onderdeel voelt van de keuzes die worden gemaakt.

Zuid

Samen bouwen aan een toekomstbestendig Amsterdam Zuid

Amsterdam Zuid is een bruisend stadsdeel vol kansen, groen, cultuur en ondernemerschap. Wij geloven in een stadsdeel waarin iedereen zich thuis voelt en waar duurzaamheid, veiligheid en inclusie hand in hand gaan. Als sociaal-liberale partij zetten we in op verbinding, innovatie en duurzaamheid. Samen maken we Amsterdam Zuid klaar voor de toekomst.

---

1. Leefbaarheid: Voor een groen, leefbaar en bruisend stadsdeel

- We vergroenen de openbare ruimte waar mogelijk. We willen dat de openbare ruimte uitnodigt tot verblijven, spelen en ontmoeten. Pleinen en parken moeten veilig, groen en toegankelijk zijn. Denk aan het Amstelpark en het Vondelpark. We ondersteunen bewonersinitiatieven voor vergroening, schoonmaak en buurtactiviteiten.
- D66 wil meer openbare toiletten in de openbare ruimten. Deze zijn hard nodig om parken en de openbare ruimte voor iedereen comfortabel te houden. Zeker voor vrouwen zijn er onvoldoende mogelijkheden om naar de wc te gaan.
- Toegankelijkheid voor ouderen en mensen met een beperking in de openbare ruimte is essentieel. Denk aan extra bankjes en toegankelijk openbaar vervoer, zodat iedereen – van kinderwagen tot rollator – zich vrij kan bewegen in de openbare ruimte.
- Wij zetten in op het investeren in inclusieve speeltuinen en speelplekken. Bij nieuwe speeltuinen is daarom aandacht nodig voor kinderen in een rolstoel.
- D66 staat voor een bruisend (nacht-) leven. De Pijp is het derde uitgaansgebied van de stad. Uitgaansplekken zoals deze en nachtcultuur, ook die in het Schinkelkwartier en rond de Zuidas, blijven behouden en krijgen de nodige steun. We houden ook rekening met de overlast waarmee bewoners in uitgaansgebieden te maken kunnen hebben en zoeken samen naar een evenwicht. Denk hierbij aan het gebied rondom Marie Heinekenplein, de Albert Cuypmarkt en het Museumplein.

2. Wonen: Betaalbaar, divers en toekomstbestendig

- Er is grote behoefte aan betaalbare woningen voor middeninkomens, studenten, starters en senioren in Amsterdam Zuid. D66 zet hier in op gemengde woonwijken met plek voor iedereen. Nieuwbouw moet passen in de buurt en bijdragen aan leefbaarheid.
- Zuid heeft wat dat betreft meer kansen dan vaak wordt gedacht. Denk aan het Havenstraatterrein, het Schinkelkwartier, de Zuidas en Buitenveldert. Wij zetten daar vol op in. Zeker voor middengroepen, jongeren, studenten en senioren. Ook transformatie van ongebruikte (kantoor)panden en optopping kunnen daaraan een bijdrage leveren.

3. Economie: de economische motor van de stad

- Amsterdam Zuid is en blijft de economische motor van de stad met 150.000 arbeidsplaatsen, één van de twee Amsterdamse universiteiten en 35% van alle middelbare scholieren. De Zuidas doet bovendien mee op wereldniveau. D66 wil dat het stadsdeel zich binnen zijn kaders inzet hieraan bij te dragen.
- D66 is ook voorstander van samenwerking met ondernemers om gezamenlijke opgaven in de stad aan te pakken. Denk hierbij aan publiek-private samenwerkingen en de denkkracht van ondernemers te gebruiken in besluitvorming.
- D66 gelooft in een sterke, duurzame en eerlijke economie. Wij ondersteunen ondernemers, stimuleren innovatie en creëren ruimte voor circulaire bedrijvigheid. Ook willen we de Albert Cuypmarkt weer bruisend maken en toegankelijk voor alle Amsterdammers die hier graag hun boodschappen willen doen.

4. Duurzaamheid: in elke wijk minstens 66 extra bomen

- Amsterdam Zuid moet koploper zijn in duurzaamheid. Wij zetten in op energiebesparing, duurzame opwekking en klimaatadaptatie. We stimuleren isolatie, zonnepanelen en duurzame mobiliteit, vanuit het idee dat dit een win-win situatie oplevert: voor de bewoners én de planeet. Meer bomen, geveltuintjes, wadi's en groene daken helpen tegen hittestress en wateroverlast. D66 heeft in Amsterdam Zuid ook oog voor biodiversiteit en wil gebruikmaken van gifvrije planten afkomstig van lokale telers.
- Om extreme hitte en wateroverlast tegen te gaan, planten we minstens 66 extra bomen per wijk. Dit doen we vooral op schaduwloze pleintjes, zodat Amsterdam Zuid ook tijdens hete zomers een groene en koele plek blijft.

5. Samen leven: een stadsdeel voor iedereen

- D66 staat voor een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen en zichzelf kan zijn. We ondersteunen initiatieven die bijdragen aan sociale cohesie en inclusie. We willen dat iedereen, ongeacht afkomst, religie of seksuele oriëntatie, zich thuis voelt in Zuid. In Zuid wonen mensen met uiteenlopende achtergronden, leeftijden en levensovertuigingen.
- De oorlog in Gaza leidt tot spanningen tussen Amsterdammers onderling. Het stadsdeel gaat niet over internationale politiek, maar heeft wat D66 betreft wel een rol om het gesprek te faciliteren en het samenleven in Zuid te bevorderen. D66 vindt het belangrijk dat we elkaar weten te vinden, ondanks onze verschillen, met aandacht voor elkaar en elkaars verschillen. We bieden bescherming waar dat nodig is, bijvoorbeeld bij bedreiging van naar school gaande joodse kinderen. Het is niet acceptabel dat internationaal conflict leidt tot onveiligheid in onze stad.

6. Veiligheid: een voorwaarde voor vrijheid

- Een veilig stadsdeel is een voorwaarde voor een vrij bestaan. D66 investeert in veilige buurten waar mensen prettig samenleven. D66 wil dat iedereen zich vrij en beschermd voelt in zijn eigen buurt. We willen goede verlichting, schone straten en toezicht waar dat nodig is.
- Verkeersveiligheid vormt voor D66 prioriteit. We willen een stadsdeel waarin kinderen veilig naar school fietsen, ouderen zonder angst kunnen oversteken, en fietsers, voetgangers en automobilisten elkaar de ruimte geven. Verkeersveiligheid is geen technisch dossier, maar

een politieke opdracht. Wij zetten in op een structurele aanpak van gevaarlijke kruispunten – zoals het Haarlemmermeercircuit, het Victorieplein en de Stadhouderskade – met slimme, fysieke ingrepen die het gedrag positief beïnvloeden. We willen zo snel mogelijk minstens 10 extra zones realiseren met veilige oversteekplaatsen, lagere snelheden en toezicht tijdens spitsmomenten.

- Veiligheid betekent de aanpak van criminaliteit, en bouwen aan vertrouwen. We zetten in op het voorkomen van criminaliteit door goede samenwerking tussen bewoners, politie, handhaving en jongerenwerk.
- Gewelddadige straatrozen, ontploffingen en digitale oplichting hebben grote impact op iemands leefplezier en veiligheid. D66 wil dat iedereen zich vrij en beschermd voelt in zijn eigen buurt. Daarom zetten we in op een gebiedsgerichte aanpak van high-impact criminaliteit, met oog voor kwetsbare plekken en groepen. Veiligheid is geen kwestie van harder roepen, maar van slimmer samenwerken. Dat vraagt om scherpte, vertrouwen en politieke keuzes.
- Daarnaast zetten we in op een actieplan gericht op overlastgevende dak- en thuislozen, met name in de Hoofdorppleinbuurt en Schinkelbuurt.

7. Mobiliteit van de toekomst

- Zuid moet goed bereikbaar blijven voor iedereen. D66 wil investeren in veilige fietsroutes en betere voetgangersvoorzieningen. Waar mogelijk zetten we in op autovrije zones, bijvoorbeeld tijdens schoolspitsen of op marktdagen. Schone lucht, rust op straat en verkeersveiligheid gaan daarbij hand in hand.
- Het openbaar vervoer in Zuid is met de Noord-Zuidlijn en stations al goed aanwezig. Maar, je rit van huis naar werk begint bij je voordeur, en niet bij de stations. We zetten in op het vergroten van deelmobiliteit, zowel in de vorm van fietsen en scooters als auto's. Daarnaast kijken we of dienstregelingen van de bus kunnen worden gemoderniseerd.
- Niet iedereen kan zonder auto: voor veel bewoners, ondernemers en bezoekers blijft bereikbaarheid per auto belangrijk. Dat geldt ook voor mantelzorgers. D66 kiest daarom voor maatwerk in mobiliteit. We kijken per wijk, per situatie wat nodig en mogelijk is. Moderne vormen van autogebruik, zoals deelauto's, worden gestimuleerd.
- We verbinden het Noorder Amstelkanaal met de Stadiongracht, zodat waterrecreatie, zoals varen over de grachten en suppen, in Zuid makkelijker wordt. Dit 'rondje Oud-Zuid' versterkt de recreatieve mogelijkheden en draagt bij aan een aantrekkelijke buitenruimte. D66 is voorstander van de plannen om elektrisch varen in de stad in te voeren, maar houdt oog voor de haalbaarheid en betaalbaarheid voor de Amsterdammer.

8. Een schone straat zonder afval

- Een schone buurt is een fijne buurt. We willen betere afvalinzameling, voldoende ondergrondse containers en frequente reiniging. Handhaving op zwerfvuil en verkeerd aangeboden afval moet zichtbaar en effectief zijn. We ondersteunen buurtinitiatieven voor opschoondagen en educatie.

Slotwoord

D66 Amsterdam Zuid staat voor een groen, sociaal en toekomstbestendig stadsdeel waar iedereen kan profiteren van de groei en ontwikkeling. We geloven in vrijheid en verantwoordelijkheid, samen werken aan een stadsdeel waarin iedereen zich veilig, thuis en gehoord voelt. Op 18 maart 2026 kiezen we voor vooruitgang, voor verbinding, en voor een toekomst waarin Zuid blijft bruisen én bloeien. Stem D66.

Zuidoost

Ons plan voor Zuidoost: bruisend, gezond en veilig

Amsterdam Zuidoost is uniek: een stadsdeel vol veerkracht, saamhorigheid en creativiteit. Elke wijk heeft zijn eigen karakter en bewoners laten elke dag zien hoeveel energie, ondernemerschap en betrokkenheid er is. De gezondheidszorg is sterk verankerd in de buurt, het groen is overvloedig en er is volop jong talent. D66 is trots op Zuidoost – en strijdt ervoor dat Zuidoost ook trots kan zijn op de politiek.

Tegelijkertijd is er nog veel werk aan de winkel. Bestaansonzekerheid en ongelijkheid raken veel gezinnen. Weinig mensen hebben vertrouwen in de lokale politiek en ervaren dat de gemeente ondanks veel gepraat weinig levert. Succesvol weten bewoners en ondernemers zelf Zuidoost te verbeteren. D66 wil bijdragen aan die positieve verandering.

D66 pleit voor ongelijk investeren voor gelijke kansen. De bouw van de nieuwe openbare bibliotheek, de OBA Next in Kraaiennest, is een mooie stap, maar er moet nog heel veel meer gebeuren. We zetten ons samen met bewoners en ondernemers in voor een Zuidoost dat bruist van de cultuur, kansen biedt aan jongeren, werk en ondernemerschap stimuleert, veilig is, en duurzaam de toekomst in gaat. Want Zuidoost verdient beleid dat werkt voor de mensen die er wonen en ondernemen en dat door hen gedragen wordt.

1. Opgroeien en kansen in Zuidoost

Zuidoost moet een plek zijn waar jongeren zich volledig kunnen ontplooien, in veiligheid en vrijheid. Ze moeten hier alle kansen krijgen en trots kunnen zijn op hun stadsdeel. We willen af van het onterechte imago dat studeren in Zuidoost iets is om je voor te schamen. D66 wil zich inzetten voor een stadsdeel waarin de jeugd vertrouwen krijgt en verantwoordelijkheid neemt. Om dit te realiseren heeft D66 de volgende plannen:

- D66 zou graag zien dat het stadsdeel samenwerking stimuleert tussen scholen en bedrijven om jongeren beter voor te bereiden op sollicitaties. Mogelijk kan het stadsdeel helpen om beroepsopleidingen en beroepsoriëntatie beter aan te laten sluiten op de noden van het bedrijfsleven en de arbeidsmarkt, met name voor de klimaat- en eiwittransitie.
- De gemeente maakt bestaande jongerenpunten beter zichtbaar en zorgt voor extra middelen, zodat jongeren altijd een laagdrempelig aanspreekpunt hebben.
- D66 wil dat zowel moeders als vaders de steun krijgen die zij nodig hebben. Naast bestaande hulp voor vrouwen wil D66 initiatieven zoals de spiegelbijeenkomsten van Pharos in Zuidoost versterken, zodat ook vaders beter worden bereikt en gezinnen sterker staan.
- Het initiatief dat kraamzorg biedt aan ongedocumenteerde vrouwen verdient lof en steun. Ook is D66 voorstander van de gemeentelijke hulp bij kosten van de kraamzorg voor diegenen die thuis bevallen en die lasten niet (volledig) kunnen dragen. D66 zou graag één centraal geboortecentrum in Zuidoost zien waar zwangeren gemakkelijk aan informatie

kunnen komen en waar zij ervaringen kunnen uitwisselen. Hier kunnen ook spulletjes geruild worden.

- Communicatie en inzet aangaande de ontwikkeling van jongeren moet stereotypen vermijden. Sport en muziek zijn prachtige toekomstopties, maar voor jongeren in Zuidoost liggen alle mogelijke wegen open, van het leren van een prachtig vakmanschap tot een filosofiestudie of een boerenbedrijf.
- D66 hecht zeer aan de Ondernemerswinkel en hubs zoals die van Heesterveld. We willen aandacht en steun voor jonge ondernemers in de vorm van coaching en financiële middelen en juichen de inzet van het bedrijfsleven op dit terrein van harte toe.

2. Wonen en leven in Zuidoost

Zuidoost moet een bruisend en aantrekkelijk stadsdeel zijn – een visitekaartje van wat Amsterdam kan zijn: divers, levendig en verbonden. Een plek waar bewoners trots op zijn, die uitnodigt tot ontmoeting, én waar bewoners *zélf* aan het roer staan. Zuidoost is en blijft groen als het aan D66 ligt; liefst nog groener.

- Zuidoost verdient een stadsdeelbestuur dat bewoners serieus neemt. Te vaak vallen kleine, waardevolle buurtorganisaties buiten de boot bij het nieuwe subsidiekader van de sociale basis, terwijl grote spelers met veel ervaring wél eenvoudig subsidie binnenhalen. D66 kiest daarom voor heldere en eenduidige regels, transparantie in de toewijzing van middelen en actieve ondersteuning van *grassroots*-initiatieven. Zo zorgen we dat energie en creativiteit van bewoners écht tot bloei komen en eerlijk beloond worden.
- Die kleine *grassroots*-organisaties in Zuidoost maken namelijk vaak het verschil, van jongerenwerk tot steun aan gezinnen. De Bijlmer Barz zijn een geslaagd bottom-up initiatief. D66 wil dat juist deze lokale initiatieven structureel de steun krijgen die ze verdienen, bijvoorbeeld bij het krijgen van hulp bij een aanvraag en voorrang voor toewijzing.
- Het stadsdeel gaat samen met buurtplatformen de verstrekking van het geld dat nu in buurbudgetten zit op een meer efficiënte en buurtgerichte wijze organiseren. Zo kanaliseren we de kracht van samenwerkende buren het best en besparen we geld.
- Zuidoost organiseert voortaan inloopspreekuren met stadsdeelbestuurders, in navolging van Zuid en Centrum.
- Zuidoost verdient een volwaardige culturele infrastructuur die recht doet aan het talent, de omvang en de diversiteit van dit stadsdeel. D66 kiest voor een inhaalslag op cultureel gebied. We zien de noodzaak van structurele investeringen in culturele voorzieningen, van broedplaatsen tot oefenruimtes, musea en multidisciplinaire podia. Het Bijlmer Parktheater is daarin een belangrijke speler die kan groeien, maar mag niet de enige pijler zijn. In het ideale geval bundelen publieke en private partijen voor dit culturele offensief de krachten om alles financieel mogelijk te maken.
- Het Bijlmer Sportpark moet ruimte blijven bieden voor atletiekwedstrijden, zodat de bruisende atletiekvereniging Feniks kan blijven bestaan. Dit is goed mogelijk in combinatie

met de beoefening van andere sporten, zoals honkbal, zoals AV Feniks heeft aangetoond met het zelf ontworpen plan voor de herinrichting van het sportpark.

- Winkelgebieden, zoals in Reigersbos, moeten duurzame, aantrekkelijke trefpunten voor de buurt worden met onder meer koffiehuizen en groen in plaats van drankenhandels en fastfood. Het stadsdeel gaat actief investeerders en ondernemers aantrekken om dit doel te bereiken.
- D66 juicht de komst van een buurthuis in de H-buurt toe. Ook moet er een buurthuis komen in Reigersbos.
- Het stadsdeel beklemtoont bij de wethouder dat mensen uit Zuidoost hier moeten kunnen blijven wonen. D66 steunt collectieve woonvormen en coöperatieve bouwprojecten. Ook moet 25% van de sociale huurwoningen bij nieuwbouw naar mensen uit de wijken. Mensen die geworteld zijn in Zuidoost en de de wijk mee maken moeten hier kunnen blijven, ook als ze zich geen middenhuur kunnen veroorloven.
- Het stadsdeel richt grofvuilplekken in als kralen met een hek tegen sterke wind. Ook gaat het streng handhaven bij vuilnis dat verkeerd of te vroeg buiten staat. Daarnaast gaat het stadsdeel buurtbewoners stimuleren een container te adopteren.
- Het stadsdeel Zuidoost koestert het vele groen en zet in op een grotere biodiversiteit.
- Voor de uitbreiding van het hoogspanningsstation Diemen en eventuele windmolens wil D66 natuurgebieden zoals de Diemerscheg en het Diemerbos ontzien. Enkel landbouwgrond op billijke afstand van woningen mag hiervoor in aanmerking komen. De natuurgebieden zijn onmisbaar voor de Noord-Hollandse natuur en belangrijke plekken van ontspanning en rust voor de bewoners van Zuidoost.
- Bewoners delen mee in de opbrengst van duurzame maatregelen, bijvoorbeeld via collectief eigenaarschap van energieprojecten.

3. Een veilig Zuidoost voor iedereen

D66 staat voor een Zuidoost waar iedereen zich veilig voelt – op straat én thuis. Ouders moeten erop kunnen rekenen dat hun kinderen veilig thuiskomen en jongeren verdienen eerlijke kansen, vrij van de greep van kwaadwillenden die kwetsbaren uitbuiten. Daarom kiezen we voor een brede veiligheidsaanpak: voorkomen waar het kan, stevig optreden waar het moet. We versterken samenwerking tussen scholen, jongerenwerk, politie, zorg en handhaving, en zetten het Masterplan Zuidoost voort.

- Preventie is de basis van ons veiligheidsbeleid. We investeren in jongerenwerkers en straatcoaches, in nauwe samenwerking met scholen en politie. Wanneer jongeren toch de mist in gaan zorgen we voor gerichte programma's om hen weer op het rechte pad te krijgen, bijvoorbeeld via sport en met de inzet van positieve rolmodellen. Op scholen werken we aan bewustwording rond wapenbezit en grijpen we bij signalen snel in.
- Overlast door mensen met een verslaving of onbegrepen gedrag vraagt om maatwerk: soms handhaving, vaak zorg. D66 wil daarom een meldpunt in Zuidoost waar politie, zorg en

woningcorporaties samen per melding bepalen wat nodig is. Zo helpen we mensen én pakken we overlast aan.

- Vrouwen en meisjes krijgen te vaak te maken met straatintimidatie, huiselijk geweld of vinden zelfs de dood door femicide. Ook in Zuidoost moeten we dat tegengaan. Dat vraagt om brede inzet: van voorlichting voor mannen en jongens, tot handhaving bij straatintimidatie, tot goede straatverlichting. We zetten in op brede bewustwording van hulporganisaties als het Centrum Seksueel Geweld en Veilig Thuis, zodat slachtoffers én omstander hen goed weten te vinden.
- Veel mensen in Zuidoost hebben het gevoel dat de overheid er niet voor hen is. Misstanden als het toeslagenschandaal hebben het al broze vertrouwen bij veel inwoners verder geschaad. Die inwoners stappen dus ook niet naar de gemeente toe bij overlast, of naar de politie bij onveiligheid. Daarom moet de gemeente zelf weer vaker de buurt in gaan, om te weten wat er speelt en om vertrouwen terug te winnen.